

ROMANIA ROMANIA

1 LEU-POSTA 1 LEU-POSTA

II KELET

ESZDÓPOLITIKAI LAP

Ara 5 lej

5697. ÉV. XX. ÉVF. NISZAN 15. 72. SZAM

A kisantant továbbra is ellenzi a Habsburg-restaurációt

A román-csehszlovák gazdasági kapcsolatok elmélyítésének szükségességét hangsúlyozza ki a Tatarescu prágai tárgyalásairól kiadott hivatalos kommuniké

Prága, március 26. Tatarescu és Hodzsa Milán prágai tárgyalásaival kapcsolatban tegnap Prágában a következő hivatalos közleményt adták ki:

„Március 24-én véget értek Tatarescu és Hodzsa Milán tanácskozásai, amelyeken résztvett Krofta külügyminiszter is. E tárgyalásokon az általános politikai kérdésekkel együtt a két ország kereskedelmi kapcsolatai alapjának kiszélesítésére vonatkozó lehetőségekről volt szó. Ilyen értelemben tárgyalások kezdődtek egyezmény kötése érdekében, amely a jelentősebb termelési cikkekre vonatkozna, amik igen nagy szerepet fognak játszani a két ország gazdasági viszonyában.

Teljes és részletes megegyezés jött létre a csehszlovák gyárak által a román hadseregnek szállítandó hadianyag pénzügyi oldalát illetően.

A román és csehszlovák miniszterelnökök arra a megállapításra jutottak, hogy államaik között a gazdasági kapcsolatok kedvezően alakulnak és igen jelentékeny együttműködés észlelhető nemcsak a kormány, a törvényhozó testületek és a két állam hivatalos tényszerű részéről, de az összes társadalmi rétegekben is kölcsönös rokonszenv mutatkozik.

Megállapítást nyert az is, hogy a két állam általános fejlődése párhuzamos a kisantant és más szövetségeik keretében és hogy köztük teljes nézetazonosság áll fenn az erőfeszítéseket és célokat illetően. A két miniszterelnök ugyanolyan melegen érdeklődéssel foglalkozott a két ország Jugoszláviával való viszonyáról és megállapította, hogy a nemzetközi élet minden terén teljesen azonos nézeteket vallanak.

Jugoszláviának jelenleg Olaszországgal folytatott tárgyalásaiban a két miniszterelnök igen nagy fontosságú közreműködést lát a konszolidáció felé egy olyan körzetben, amit a kisantant tényezői mindenkor kívántak.

A két miniszterelnök végül hosszas eszmecsere után folytatott a Duna-medencei államok kapcsolatairól és e tekintetben is a két kormány teljesen azonos nézeteket vall. Készek a kisantant keretei között termékeny együttműködésre az összes dunai államokkal. Egyidejűleg hangsúlyozták, hogy a kisantant államai továbbra is teljes erővel ellenzik a Habsburgok restaurációjára vonatkozó kísérleteket.

Hodzsa Milán nyilatkozata

Tatarescu prágai látogatásával kapcsolatban Hodzsa Milán miniszterelnök a következőket nyilatkozta a Rador távirati irodának:

„A csehszlovák közvélemény őszinte tölmáca vagyok, amikor megelégedésemet fejezem ki a román miniszterelnök látogatása felett. Nem habozom kijelenteni, hogy ez a látogatás nagy sikert jelent politikánk irányzatának és politikánk helyzetének megvitatásán kívül Tatarescu urnak csehszlovákiai látogatása egyúttal pozitív eredményeket is szolgáltatott politikánk és gazdasági viszonyunk terén. Rég óta személyes és baráti érintkezésben voltam számos román államférfivel és politikussal és most alkalom volt tárgyalni a jelenlegi román kormányelnökkel mindazon kérdésekről, amelyek kormányainkat és népeinket illetik. Most is megállapítottam, hogy Tatarescu ur erős és szerencsés közü államférfi, aki egyúttal politikai vezér is s aki mint a jelenlegi romániai és csehszlovákiai politikai generáció többi tagja, alapos támogatója a kisantant tradícióinak és politikájának.

Bécs, március 26. (Rador.) Hodzsa csehszlovák miniszterelnököt mára várják Ausztriába. Hodzsa a Semmeringre megy. Utjának magánjellege van.

Tatarescu minisztertanácsos ismerteti prágai tárgyalásait

Bucuresti, március 26. A Capitala híradása szerint Tatarescu minisztertanácsos hív egybe és ismerteti fogja utjának eredményeit. Valószínű, hogy a miniszterelnök a román és külföldi újságírók előtt is expozétát fog tartani.

Tatarescu elutazott Brünnből

Brünn, március 26. A brünni állomásra megérkezve, Tatarescu miniszterelnök Machnik csehszlovák hadügyminiszterrel, Cerny morvaországi kormányzóval és Krejcy tábornokkal, a vezérkar főnökével Morvaország kormányzójának palotájába ment. A kormányzói palotában dezsónét adtak a román miniszterelnök tiszteletére. A dezsónén résztvett dr. Schramek egységesítési miniszter is. A város gazdagon fel volt díszítve és a házak ablakaiban a lakosok ezrei gyűltek össze, hogy a román miniszterelnök megérkezését lássák. A dezsóné után a miniszterelnök és kísérei a Zbojowka vasúti megállomást látogatták meg. A miniszterelnök csodálatát fejezte ki az üzem megszervezése fölött, amely egyike a legmodernebb üzemeknek egész Európában. Kísérei közül Tatarescu néhányat a román koronarend keresztjével tüntetett ki. Este 18 óra 28 perckor a miniszterelnök különvonalat elhagyta Morvaország fővárosát. A lakos-

ság lelkes éljenése közepette bucsúztatta a miniszterelnököt, aki Perovba utazik, ahonnan visszatér az országba.

Tatarescu visszaérkezett a cseh-román határra

Királyháza, március 26. Tatarescu miniszterelnök délben fél kettőkor érkezett meg a királyházi cseh határállomásra. Az uton az összes állomások a két ország nemzeti zászlóival voltak feldíszítve. Kasán a polgári és katonai hatóságok üdvözölték a román miniszterelnököt. Királyházán Szvatek hadosztály-tábornok és a helyi hatóságok tisztelegtek. A peronon az iskolák növendékei sorakoztak fel. A kocsiból leszálló miniszterelnököt lelkesen üdvözölte a nagyszámu közönség. A román határig Csermák, Benes köztársasági elnök képviselője, Belin ezredes a Romániáról elnevezett cseh gyalogezred parancsnoka, valamint Eftimiu alezredes, Románia prágai katonai attaséja kísérték el. Glatz tábornok hadfelszerelési alminiszter ma este indul el Prágából a főváros felé. A miniszterelnök szalóncokijában ebédet látta vendégül kíséreit. Csermák tanácsos üdvözölő szavaira válaszolva Tatarescu a következőket mondotta:

„Nagyon meg vagyok elégedve és boldog vagyok mindazért, amit Prágában megvalósíhattam.

Hodzsa Bucurestibe készül

Prága, március 26. A Narodny Listy jelentése szerint május folyamán Hodzsa Milán Bucurestibe utazik, hogy visszaadja Tatarescu látogatását.

Cluj, március 26. Tatarescu miniszterelnök ma este a prágai gyors Clujra érkezett. Az állomáson a helyi polgári és katonai hatóságok képviselői üdvözölték a miniszterelnököt, aki folytatta útját a főváros felé.

A jobboldali pártok törtek előre néhány ókiráltságbeli megye választásain

Brallában a román front, Ialomitában a nemzeti kereszténypárt ért el sok szavazatot

Bucuresti, március 26. Az ország több megyéjében megtartották a községi választásokat. Szomorú érdekessége a választásoknak, hogy azokon a jobboldali pártok rendkívüli erővel törtek előre és majdnem mindenütt megelőzték a nemzeti parasztpártot.

Buzauban a liberálisok 2337, a nemzeti parasztpárt 1263, a frontul romanesc 433, a nemzeti kereszténypárt 199, a georgisták 116 szavazatot kaptak. A községi tanácsba 11 liberális és 4 nemzeti parasztpárti választottak meg.

A brailemegeyi választásokon, nagy meglepetésre, Vidéék román frontja győzött 10.771 szavazattal. A liberálisok 9092, a nemzeti parasztpárt 6695, a geor-

gisták 1910, a nemzeti kereszténypárt 1199, a liberálisok kapták: 16.443-at, a nemzeti parasztpárti disszidensek 353, a román front disszidensek 101 szavazatot kaptak.

A Ialomitamegeyi választások eredménye nagy meglepetést keltett. A legtöbb szavazatot a liberálisok kapták: 16.443-at, a nemzeti kereszténypárt 14.790, a nemzeti parasztpárt 13.823, az alkotmányos front (Aversescu—Bratianu) 5051, a román front 3169, a disszidensek 2011, radikális uarasztpárt 1071 szavazatával szemben. A mandátumokon a pártok a következőképpen osztozkodtak: liberális 11, cuzista 10, nemzeti parasztpárti 9.

A zsidó szabadságról

— Peszachi gondolatok —
Irtá: Gábel Sándor

Vendég kopogtat a zsidó házak ajtaján szerte a világon. Vendég, amely ezáltal nem támadást, nem szomorúságot hoz magával, hanem az emberi szabadság szimbólumát jelenti részünkre. Szívesen látott vendég minden zsidó hajlékban a peszachi ünnepe, mert olyan eseményekre tanít és emlékeztet bennünket, amelyekre szívesen gondolunk, amelyek emlékezetébe örömet ringatjuk a hétköznapok súlyos megpróbáltatásába fásult kedélyünket. Az egyiptomi kivonulás több ezer éves történelmünk minden fázisán vibrál végig. A zsidó nép történelmének ez a kimagasló eseménye nem jelentett kevesebbet a zsidóságra, mint a testi felszabadulás utáni lelki megtisztulás lehetőségének elengedhetetlen kellékét és feltételét ahhoz, hogy a népek családjában szerephez juthasson, hogy saját kultuszának és kulturájának megfelelő emberi életet élhessen. Az Egyiptomból való kivonulással kezdett tulajdonképpen a zsidó nép zsidóvá és néppé lenni, a rabszolgasorból való felszabadulás jelentette részére a zsidó Tan átvételének és örök időkre való vállalásának lehetőségét. A zsidó nép megismeri a felszabadulás nagyszerű érzését, részesévé válik az emberi szabadság, felbecsülhetetlen kincsnek. Bár a zsidó szabadságideál definíciója merőben eltér attól a meghatározástól, amellyel más népek illettek és mérlegelik a szabadság eszméjét. A zsidó szabadság nem jelenti a korlátlan lehetőségek, a tartózkodás nélküli élvezetek egyéni érvényesítésének lehetőségét, hanem biztosította a felszabadult nép részére a népi törvények és vallás erkölcsi előírások korlátozás nélküli respektálását. Imperialisztikus célkitűzések nem sarkalták a zsidó népet, mint-hogy a nagyhatalmi pozíciók elérése sem képezte soha a zsidó vezetők ambícióját. A zsidó fegyverek pedig kizárólag az erkölcsi parancsokat és tilalmak arsenaljaiban készültek.

A zsidó nép egyiptomi kivonulásával kártyavárként omlottak össze az egyiptomi kulturgócponatok, amelyek világhatalmi pozíciót biztosítottak az egyiptomiaknak. A zsidó József tanította meg őket a racionális gazdálkodásra és mentette meg a népzömét az éhenhalástól. Mi volt ezért a jutalom? Az örökös séma. Jött egy Faraó, a hálás utókor képviselője, aki — a Biblia szerint — nem ismerte Józsefet, nem akarta őt és fajtaját ismerni, zsenilitására már nem volt szükség. A zsidó leleménység, a zsidó produktívitás féltékenységet váltott ki. — Hátha elhatalmasodik felettünk — volt a kiadott jelszó és megszületett az első numerusz nullusz a fiugyermek ellen, akiket faraói rendelet alapján a Nilus vizébe kellett fojtani. A zsidó család élet ellen hozott egyéb rettenetes rendszabályokkal kezdődött az üldözések skálája, amely egészen a gyilkosságokig fokozódott fel.

Izrael népének kétszázados rabszolgaságát az erkölcsi súlyedés okozta, az ebből való megtisztulás jellemzi szabadságát. Erdemessé vált a megszabadulásra, érdemessé tette magát az egyiptomi pokolból való kivonulásra, mert a hosszú rabszolgasorsban sem asszimilálódott végleg; a legnemesebb anyagot is lehet beszennyezni, az arany azonban csak ideig-óráig veszít nemes fényéből. Végül a többszáz éves elnyomatás csak megacélozta a zsidó nép akaratát és amidőn isteni küldetésének tudatára ébredt, csodálatos módon vezette el önmagán a szellemi és fizikai regenerálódás és megtisztulás proceduráját. Az erkölcsi újjászületés hozta magával a testf-

26.

szé

ad-

államok-

zövetség

ndkivüli

amikor

pszövet-

t

véd

ben

t Lazar

miután

ban, be-

két le-

lescut a

Egyik

ládjáhor

vos időik

önő

ak

ékes az

tenéves

Az ariz-

hercegnő

ért naza

ült és a

övet

a leg-

ellen

terestült

et nagy-

éknél és

szocialista

minapi

zonysat

állam

tól

ar állam

megvette

atalmas

felhasz-

ORT

yözte

2)

délután

nemzeti

Gloriá-

arányban

egfelel a

je: 9. p.

u (fejes-

után 11.

25. p.

ntir (ön-

en bírás-

ó R. T

Pop 10

BUCURESTBEN

vállalok mindenemü kereskedelmi, műszaki és tőzsdei megbízásokat, valamint képviselőket. Pontosan, lelkiismeretesen, megelégedésre intézek el minden ügyet. Cégem a bucaresti Kereskedelmi Kamaránál be van jegyezve. Kívánatra szolgálhatok referenciákkal.

Alexandru Fischer
Agenturi si Comision
Bucuresti, Str. Doamnei 12.

szenvedések, az elnyomatás alól való felszabadulás véghezvitelét, amelynek első megnyilvánulása abban a klasszikus bála-imának elrebegésében rejlett, amely mindennapi imádságunkká vált. Népi és faji karakterének három jellegzetes sajátosságát a legsötétebb elnyomatás idején sem tagadta meg — a tradíció szerint — a zsidó nép. A Biblia szent nyelvéhez ragaszkodott az egyiptomi látszat-kultúra elsajátítása dacára. A nyelv szentségének tudata hatotta át oly időben, amidőn a legprimitívebb emberi szülségei is hiányoztak. Az elnyomott páriák gyermekeit megölték, rabszolgákként sanyalódtak, de nyelvük, talán tudat alatt, megtartották, ahhoz görcsösen ragaszkodtak mindvégig, amint hűséggel ragaszkodtak a külső zsidó jellegzetes névhez és nem vettek fel egyiptomi neveket, amelyek talán együtt jártak volna a végleges beolvadással. Ugyancsak hűségesek maradtak ruházatukhoz, amivel azt dokumentálták, hogy a zsidó önérzet tüze lobogott lelkükben minden elnyomatás dacára. Ez a három tényező segítette át a deformált zsidó népet a disszimiláció nehézségein és tette érdemessé a végleges visszatérésre. A zsidóságnál nincsenek árs formák, a látszatszerűtől a valóságig és a tradícióban gyökereznek és elválaszthatatlan tartozékaik a lényegnek. Az egyiptomi rabszolgaságban élő őseink — talán tudat alatt is — megkülönböztetve látni akarták magukat gyilkos elnyomóktól legalább a külsőségek révén, ezzel is mintegy dokumentálván, hogy az lényegét tartják, amely Izráel életfelfogásához hűséges maradt.

Saját lelkünkön és testiünkön érezzük a Haggada azon megállapítását, hogy „minden generációban felkelnek ellenünk elpusztításunkra, de az Örökkévaló megment kezeiktől...“ A zsidó szabadságnak leáldozott napja szerte e világon. Mindenhol vésszes, sötét felhők bontják szabadságunk egét. Érti, látja és tapasztalja eme szomorú időt népünk minden fia, a demokratikus Romániában csakugy, mint a sötét reakció és autokratikus egyeduralom hazájában. Korunk a betegesen totális nacionalizmus korszaka, melynek vége megőzője lesz az ideális nacionalizmusnak, amelyet csak korrumpál és diszkreditál. E tömegbetegség szembevetésének szimptomája, hogy véres zsidóveréssel, bömbölő antiszemitizmussal gyönyörű karriert lehet csinálni. Mi meg azt várjuk, hogy a deirinnos állapot véget érjen, az emberiség szellemi fejlődése ne a középkorba, hanem csak a száz esztendő előtti időre emlékeztessen bennünket.

A zsidó szabadságunk örök szinboluma a pesach magasztos ünnepe. A zsidó szabadságünnepe meghit családi estéi vértelenek fel bennünket a zsidó örökigazságok tanulságaival. Ezeket plántáljuk át gyermekeinkre, amint hogy ezt a Tóra is parancsolja, általuk biztosítjuk utódaink részére egy szebb, egy jobb és boldogabb zsidó jövőt...

Csusz és kőszvény

BANTALMAK GYÓGYÍTÁSÁNAK nincs jobb teakeverék, mint a **PROF. DR. PATER CSUZ-ÉS KŐSZVÉNY ELLENI TEAJA**, aki használta, igazolhatja, hogy megtehető kura után a kőszvényokozta daganatok és csuzokozta ujjizületi csomók eltűnnek, a fájdalmak gyorsan enyhülnek és végül egészen megszűnnek. **IDULT ESETEKBE IS LEGJOBB EREDMÉNY.** Olcsó házikészítés. Nincs káros utóhatás. Kapható minden **GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGERIÁBAN.** Postai szétküldés „Csillag” gyógyszerár utján, Brasov, Str. I. G. Duca 1.

A SELYEMANYAGOK

Padilla

Grenazza

Germaine

Párisban páratlan sikert érnek el!

Pompás eleganciájuk és minőségük révén nálunk is a legkedveltebb selyemanyagok lesznek.

VALÓDI CSAK A SELYEMBE SZÖVÖTT „GALLIA” MÁRKÁVAL

GALLIA

BRASOV

Plaja Libertății No. 3.

CLUJ,

Str. Gen. Neculcea No. 2.

SIBIU

Str. Regina Maria No. 7.

Április 1-éig lehet jelentkezni párizsi kirándulásunkra

Közöljük mindazokkal az olvasóinkkal, akik párizsi kirándulásunk iránt érdeklődtek, hogy a legutolsó jelentkezési határidő visszavonhatatlanul április elseje. Eddig az időpontig feltétlenül be kell fizetni a háromezer lej előleget.

Több irányu érdeklődésre ezuttal is közöljük, hogy a mintavásár megnyitása elhalasztva nem lesz és így kirándulásunk is feltétlenül meg lesz tartva az említett időpontban.

Ujból hangsúlyozzuk, hogy kirándulásunk nem téveszthető össze semmilyen más ugynevezett filléres társasutazással, amely ha árban olcsóbb is, teljesítményben azonban messze mögötte marad az Uj Kelet kirándulásnak. Ugy utazási osztályunk mint a bucaresti Ing. Erdész et Co. utazási iroda, amely az utazás technikai lebonyolítását vállalta, teljes garancia arra, hogy társasutazásunk minden szempontból kifogástalan lesz. Az elszállásolás és az ellátás az egész vonalon *elsőosztályú luxus-szállodákban történik* és a programok semmilyen kivánivalót nem fognak maguk után

hagyni.

Aki az Uj Kelet társasutazásával fog Párizsba utazni, az örökké felejthetetlen élményt szerez magának. Társasutazásunk során a hétnapos párizsi tartózkodáson kívül utasaink megtekintik Budapestet, Bécs, Milánót és Velencét is.

Közöljük egyben, hogy április 27-iki indulással menet és jövet Jugoszlávián keresztül (tehát Budapest és Bécs nélkül) Milánó és Velence megtekintésével, ugyan csak 7 napi párizsi tartózkodással, de másodosztályú szállodákban egy olcsóbb kirándulást indítunk. Ennek díja román határtól román határig 11.200 lej.

Budapesten és Bécsben keresztül április 26-án induló kirándulásunk, melynek díja 15.600 lej, az egész utvonalon elsőosztályú szállodát és ellátást nyújt, azonkívül külön vagont az országhatártól országhatárig és külön kisértőt végig az egész vonalon.

Mindkét kirándulásunkra az utolsó jelentkezési terminus április 1, amikor is a jelentkezéseket lezárjuk.

Kell-e temetkezési adót fizetnie a Chevra Kadisáknak?

A deji Chevra pere a cluji közigazgatási bíróság előtt

Cluj, március 26. (Az Uj Kelet tud.) A községi pénzügyek megszervezéséről szóló törvény (Legea pentru organizarea financiar locale) felhatalmazta a városokat és községeket, hogy jövedelmük szaporítása végett új adókat vezessenek be. Így községi adózás alá vonták a temetkezési vállalatokat, amelyeknél négy osztályt állítottak fel és adóztattak meg. Luxustemetésen kívül a gyászokosi elé fogott lovak száma szerint a temetkezési vállalkozók különböző illetékeket tartoznak fizetni a városi pénztárnak. Minthogy a zsidó temetés egyszerűsége nem teszi lehetővé, hogy a város a szabályrendeletben előírt illetékeket itt is alkalmazza, külön szakaszt iktattak a szabályrendeletbe, mely szerint a „zsidó rítus szerinti temetéseken luxustemetésnek minősítetik a temetés, amelyért a temetkezési intézetek legalább tízezer lejű vételeznek be.

Elsőosztályúnak a 600 lej, másodosztályúnak a 3000 lej, harmadosztályúnak a 3000 lejen alóli összeget jövedelmező temetkezést minősítették és ennek alapján a Chevra Kadisát különböző illetékekkel rótták meg.

A belügyminisztérium természetesen jóváhagyta a vonatkozó szabályrendeleteket s azok, miután egyetlen hitközség sem élt jogorvoslattal, törvényerőre emelkedtek.

Cluj város tanácsa 1934 novemberében felszólította a cluji Chevrát az illetékek fizetésére. A Chevra a helyi közigazgatási bírósághoz fordult és elvi jelentőségű ha-

sitotta a Chevrát azzal, hogy a vonatkozó törvényszöveg helyes interpretálása nem tartozik a bíróság hatáskörébe.

Midőn a város a Chevrát ezen az alapon most már fix összeg fizetésére szólította fel, a Chevra a cluji városi járásbíróság előtt indított perben kérte a fizetés alól való felmentését. Ez a per még nem dönt el.

A deji Chevrát ugyancsak e taxák fizetésére szólította fel az ottani törvényhatóság. A Chevra a helyi közigazgatási bírósághoz fellebbezett és képviselője, dr. Klein Miksa utján kérte, mondja ki, miszerint a városi szabályrendelet és a belügyminiszteri jóváhagyás alkotmányellenes és törvénytörő ebben a vonatkozásban. A helyi közigazgatási bíróság határozatában megállapította, hogy a kérdés a bucaresti központi közigazgatási bírósághoz tartozik, mert csak ez hivatott annak elbírálására, hogy a szabályrendelet beütközik-e a zsidó felekezet működését szabályozó törvényekbe és rendeletekbe. Amennyiben a szabályrendelet nem ütközik alkotmányos és törvényes szabálytalanságokba és helytálló maradna, úgy az illetékek tekintetében az adófellebbezési bizottság, nem pedig a közigazgatási bíróság hivatott dönteni.

A kérdés végleges és intézményes rendezése érdekében a cluji Chevra már az elmúlt évben körkérdezt intézett az összes transzilvániai chevrákhoz, de csak három választ kapott, jelölve annak, hogy a kérdést az illetékes chevrák indokolatlan közönnyel kezelik. A törvény megtámasztására előírt szabályos határidő még nem telt el, úgy, hogy ebben az irányban még nem késtek el a jogorvosló lépések. A cluji Chevra éppen ezért ismét akcióba lép és támogatásra hívja fel az országgrész összes chevrait.

A szavak hiábavalósága

Sötét nagyon a szavak tárnája, feltűn rejtő ősi kincseit, eszem mécsé nem bontja homályát s titkukra lelni szívem nem segít.

A rejtett ércet megtalálni végre hiába hajszol gyötörő akarát, ajkam beszél, de a rejtett lényeg továbbra is láncolt rab marad.

Hagyd meg hát nékem fájo némaságom, melyben az érzés sűrű pokla ég: a hangzó szó csak pusztába-kiáltás, legjobb esetben: üres jelbeszéd.

Kutass inkább szememben: lángja égő tükröm, lázas lapjain a kárhozat magát üdvnek látja s mámorom látja bús-magát a kín.

Vagy nézd az ajkam: szikkadt országútját a vágynak, mely vissza nem vezet, nézd és pihenj e tisztá csendben, mely diadal a meddő szó felett!

A Gondolat tragédiája

Amerre járt, léptei alatt az idő új álmok útjára akadt, láza ha szökött: a lázak éje reményt dobott a régi szenvedésre.

Igazsága terhét szívebe vágta s hitte: új ritmust lendít a világra, paraszát kincsk szelvése futja, mindig a jövőbe nyílt útja.

Azután lángolón láng-nyomába elindult a sötét Próza lánya, hajrá hangzott, megújult éhség, újra-támadó, terhes kétség.

Mámora áldott nyugalmat esedett, de nem tudott lenni csupán — a kezdet, soha a vég, a lezárt, áldott, kevésszer volt údv, többször átok.

Nem ő a bűnös: lángoló szemében fehérlőn, tisztán intett az éden. Ha bűne volt: a rég bűne nyomta, az arany közé lopozott kopra.

Angyal-testét ördögök vágya dobta a komor, mély homályba, hol is vad szakadék szélére lépett, lehűlt és roncsán átgázolt a Végzet.

SALAMON LASZLÓ.

— Felborult egy osztrák katonai teherautó. Bécsből jelentik: Stájerországban egy katonai teherautó felborult. Két katona meghalt, egy haldoklik.

A

A m

Cluj, március 26-án szombati szolgálatot látogatott. — Három Van-e itt val... Az előző hangzavar... kezüket és... legyennek az... Sokan ács... lenül, munka... A telefon... centként szól... helyek és m... és munkásig... Vannak al... tainak. Olya... sukából, most... próbálni. Val... évek óta ott... helyezkednek... sokáig és né... állanak a k... Az utóbbi... azoknak a... keresztilt... tan betűzet... amilyen a... üntetve és a... gesztettek k... meg, hogy e... jut munka.

Erdekes m... tainak egyé... resett itt m... év leforgása... Tavaly, 19... mutatók. Eb... kezett munk... sok szakm... mégis 552 k... rettek volna... embernek az... szakmunkás... lanokból, cs... rült ki. Nem... kásigénylők... olyan szakm... kat, amelyek... denkinék. I... ban kielégít...

Májusban... kásigénylés... zóké. \$28 e... napban, 210... munkást. Juni... ma azonban... lyezettek s... csak 284 vo...

A nyár g... kásigénylés... igénylés ér... igénylőket t... vatal, sőt he...

Ujdon

fontos

1. Kisz...
2. Csök...
3. Övja...

Gyári g... Minden

A cluji munkanélküliség a számok tükrében

A munkanélüliek között számarányban a kisebbségek, elhelyezkedési lehetőségeiben a többségek vezetnek

Cluj, március 26. A munkaközvetítő hivatal szolgája kiszól az ajtón:

— Három tanulatlan munkást keresnek! Van-e itt valaki?

Az előszobában hirtelen tolongás támad, hangzavar keletkezik. Tizen is felnyújtják a kezüket és tolikszanak az ajtó felé, hogy ők legyenek azok, akiket alkalmaznak.

Sokan ácsorognak itt reggeltől estig, tétlenül, munka után várva, munkát remélve. A telefon pedig bent az irodában öt percként szólal meg, vállalatok, üzemek, műhelyek és magánosok hívják fel az irodát és munkásigénylésüket jelentik be.

Vannak alkalmi munkanélküliei is a hivatalnak. Olyanok, akik most estek ki állásukból, most jönnek ide először szerencsét próbálni. Vannak azonban olyanok is, akik évek óta ott ácsorognak az előszobában. Elhelyezkednek néha, de a munkájuk nem tart sokáig és néhány hét múlva megint csak ott állanak a közvetítő hivatal főnöke előtt.

Az utóbbi időben kétségtelenül csökkent azoknak a száma, akik másor hónapokon keresztül lemondóan és reménytelenül ott álldogáltak a közvetítő hivatal előtt, fáradtan betűzgettek a kifüggesztett papírlapot, amelyen a munkásigénylések vannak felülvizsgálva és ahányszor csak újabb listát függesztettek ki, mindig szomorúan állapították meg, hogy az ő kategóriájuknak most sem jut munka.

A munkaközvetítő egyévi mérlege

Érdekes megfigyelni azért, ennek a hivatalnak egyéves aktivitását. Hány ember keresett itt munkát, hányat helyeztek el egy év leforgása alatt?

Tavaly, 1936 év áprilisától kezdődik a kimutatás. Ebben a hónapban 229 ajánlat érkezett munkásalkalmazásra. Tavasz volt már, sok szakmunkának megindult a szezonja, mégis 552 kérvényező akadt, akik el szerettek volna helyezkedni. Az eredmény 187 embernek az elhelyezése volt. Ezek közül 85 szakmunkás akadt, a többi pedig a tanulatlanokból, cselédekből, napszámósokból került ki. Nem tudtak persze az összes munkásigénylőknek sem eleget tenni. Sokan olyan szakmákban kerestek alkalmazottakat, amelyekben bőven jutott a munka mindenkinek. Nagyrészt a kéréseknek azonban kielégítették.

Májusban már 360-ra emelkedett a munkásigénylés száma, de 587-re a kérvényezőké. 328 embert helyeztek el ebben a hónapban, 210 szakmunkást és 118 tanulatlan munkást.

Junióban 362 ajánlat volt, a kérések száma azonban már 457-re csökkent. Az elhelyezettek száma pedig ebben a hónapban csak 284 volt.

A nyár derekán, július hónapban a munkásigényléseknek csökkent a száma. 228 igénylés érkezett 439 ajánlattal szemben. Az igénylőket teljes egészében kielégítette a hivatal, sőt hét munkás más városokban, más

közvetítő hivatalokhoz beérkezett igénylések alapján nyert elhelyezést.

Augusztus: 217 az ajánlatok száma, 439 a kéréseké. 202 ember jutott munkához. Szeptemberben 229 ajánlattal szemben 464 kérés érkezett és 254 ember kapott kenyeret. Októberben újra növekedni kezdett a kérvényező munkások száma: 533-an jelentkeztek és 376 embernek ajánlottak állást. Elhelyezést 330-an nyertek. November: 317 ajánlat, 514 kérés és 307 elhelyezés. Decemberben aztán a minimálisra csökkent az ajánlatok száma. Alig 197 helyre kerestek munkást, viszont 836-an ajánlkoztak felvételre. Most csak 143 ember munkasigénylést tudtak kielégíteni. Januárban 359-es kereslettel szemben 982 volt az ajánlattevők száma és 279 azoké, akik elhelyezkedtek. Februárban végül 387 volt a munkasigénylők, 851 az ajánlkozók száma és 301 ember jutott kenyérkeresethez.

A nagy vállalatok és az etnikai szempont

Ez volna a nyersmérése a munkaközvetítő hivatal egyévi működésének. Átlagban 52 százaléka az elhelyezett munkásoknak szakmai tudással bírt és volt közülük 30 magántisztviselő is, akit elhelyeztek. Ezeket persze a román személyzet alkalmazásáról szóló törvények értelmében, azonkívül pedig a hivatalvezető személyes összeköttetései segítségével helyezték el.

Sok nagyvállalattól is érkezett a cluji munkaközvetítőhöz munkaskérési ajánlat. Így a Mica bányák, a Malaxa-művek és más nagyvállalatok is kértek alkalmazottakat. Ezek a kérések persze nemcsak a sablonos tulajdonságokat követelték meg a munkásoktól, a szakmai jártasságot stb.

Vörös ceruzával van aláhúzva az ilyen ajánlatokon, hogy a jelentkezők szigorúan csak etnikai románok lehetnek.

A munkanélküliség számokban

A munkanélküliség általános számáról a munkaügyi inspektorátus őrzi az adatokat. Hogyan variál ez a szám a krízis dühöngő éveitől egészen máig?

A január hónapot véve átlagnak, amikor a munkanélküli listákat összeállítják, az 1932—33. években Clujon és a környező városokban, illetve Dejen, Gherlán, Baia-Maren és Sigheten még 10.000-re rugott a munkanélküliség száma. Egy-egy munkanélküli négy családot számítva, körülbelül 40.000 volt a munkanélküliség száma ezeken a területeken. Clujra ebben az időben mintegy két- és félezer munkanélküli családfő, azaz mintegy 10.000 munkanélküli lélek esett, ami a város lakosságának tiz százalékát alkotta.

A következő években pedig ezek a számok így alakultak:

Év	Munkanélküli családfő
1934 január	5400
1935 január	1900
1936 január	1400
1937 január	1200

A 932—33-as években a munkanélküliség nagy számát az erdőmunkások képezték, akik ezekben az években mintegy négyezren jelentkeztek munkanélküli segélyre. Az itt kimutatott munkanélülieknek persze csak egy hányada kapott tényleges segélyt, viszont mindegyiket felvették a munkanélüliekéről szóló listába.

Szakmák szerint

Szakma	1934	1935	1936	1937
Ruházati és bőripar	478	233	173	239
Élelmiszeripar, pincérek	208	181	115	96
Nyomdászok	57	118	79	18
Vas- és fémmunkások	368	236	101	115
Kereskedelmi alkalm.	218	138	66	52
Faipar	201	149	120	48

Ez volna Cluj város helyzete a munkanélküliség szempontjából. Más statisztika nem áll rendelkezésünkre, nem tudjuk pontosan megállapítani azt a bizonyos sokat vitatott etnikai arányszámot a munkanélüliek között. A numerus proporcionális, valachicus és más egyéb numerusok azonban aligha érvényesülnek az állampolgároknak ebben a kategóriájában. A kisebbségek ugyanis túlnyomó többségét képviselik a munkanélülieknek. Itt még nem vezették be az etnikai arányszámot. Legfeljebb az elhelyezkedéseknél.

Semlyén István.

— A forró égőv betegségeinél, különösen napszúrásnál, béhurtnál és vérhasnál, valamint olyan gyomor- és májbetegségeknél, amelyek malária kíséretében lépnek fel, a természetes „Ferenc Wöszel” keserűvíz szerfelett értékes hatást fejt ki. Az orvosok ajánlják.

Önnek biztosíték kell a tisztaságára nézve!

A NIVEA-fogpaszta a fogakat fénylően fehéren tartja, csiraólon hat, tökéletesen tiszta és kellemes ízű. A gyermekek reggel és este meggyőzően olyan szívesen takarítják fogukat Nivea-fogpasztával. Észésozolyan olcsó!

Egy nagy tubus csak 24.- lei

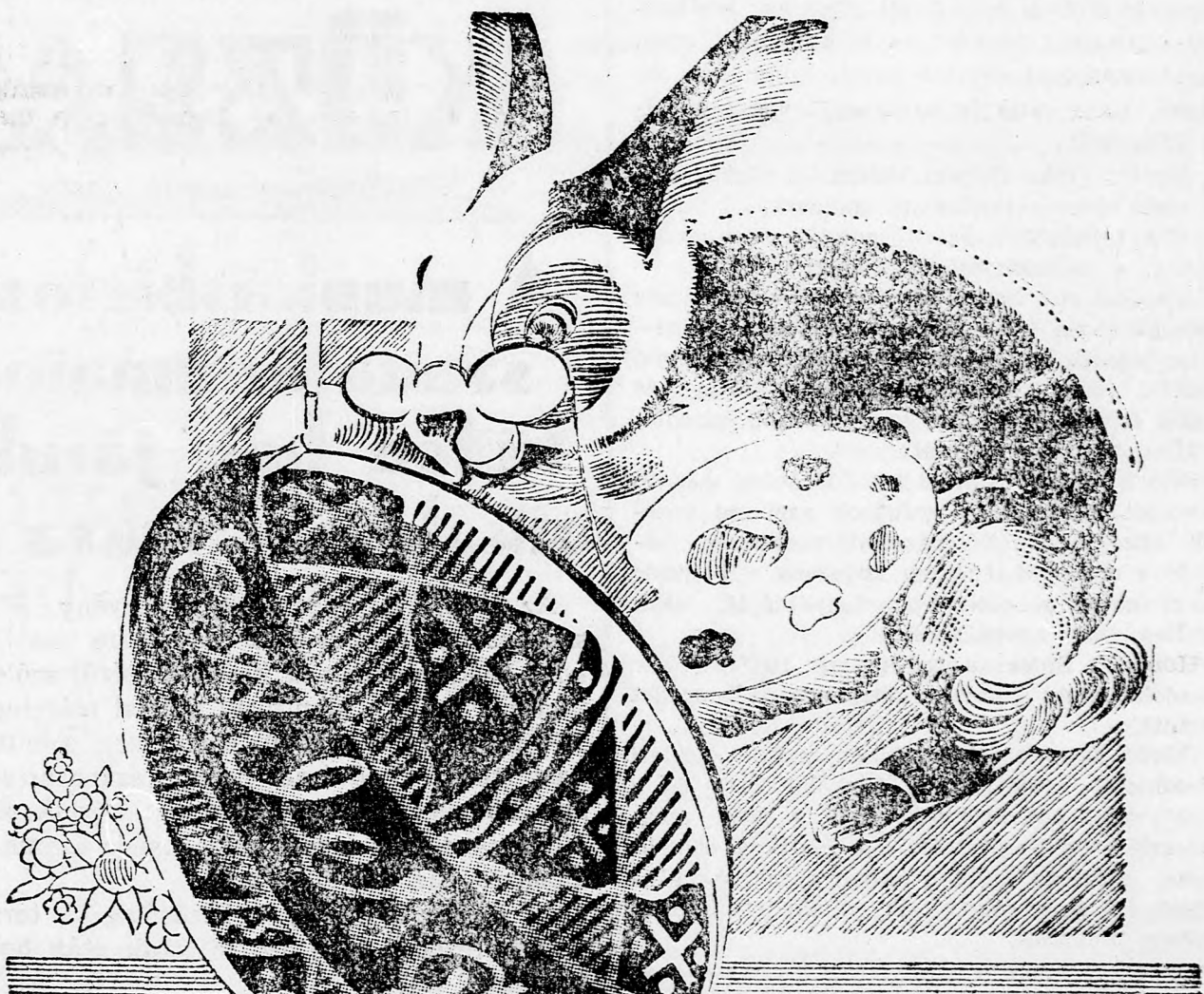
Hinkel azt akarja, hogy a kikeresztelkedett zsidók is lépjenek be a zsidó kulturbundba

A német kulturbiztos új rendelete

Berlin, március 26. Hinkel, a német birodalmi kulturbiztos, mint a szellemi és kulturális téren dolgozó zsidók és nemárják felügyelője rendeletet adott ki, amelyben felszólítja a kikeresztelkedett zsidó kulturális mozgalmakat, hogy hagyják el a nemzsidó szervezeteket és lépjenek be a zsidó kulturbundba. A rendelet március 17-én jelent meg és kötelezi a keresztény hitre áttért összes zsi-

dókat és úgynevezett háromnegyed zsidókat, akik eddig a nemárja keresztények Paulus-Bundjának voltak a tagjai, hogy kérést felvitelüket a zsidó kulturbundba, miután a Paulus-Bund kötelekében nem maradhatnak tovább.

A zsidó kulturbundnak tudvalevőleg csak egész-zsidók lehetnek a tagjai, akik a zsidó hitközségnek is tagjai.

Husveti SLAGERÜNK

57 SPEZIAL

50 100 TISZTA SÉLYEM

105 ULTRAFIN

A HÖLGYEK ÖRÖME

ADESGO Milanese FEHERNEMU a legújabb tavaszi modelltől kezdve

ADESGO

Ujdonság! Ujdonság! WEROX-áramszűrő

fontos kiegészítő része minden rádióknak.

1. Kluzéri a hálózatú zörejeket.
2. Csökkenti az áramfogyasztást.
3. Óvja a lámpákat.

Gyári garancia. Nem kell szerelés. Minden rádiószaküzletben kapható. 240 lei.

WIZO-KONCERT március 30-án este 9 órakor a Capitolban

A két Mizrachi frakció fúziója

A cluji Poel Hadati Hamizrachi folyó hó 20-án sabbathagadól este nagyszabású mlave-málket rendezett. A meghívottak közt résztvett Juszt Mose, a Brit Hanoar Hamizrachi elnöke és a Palesztinából nemrég visszatért Weisz Leopold.

Dávid Aron, a Poel Hadati elnöke megnyitotta beszédében meleg szavakkal üdvözlöi a jelenlévőket és annak a reményének ad kifejezést, hogy a résztvevők egységet és békét fognak teremteni a Poel Hadati Mizrachi és Poel charédi között. Ezután felkéri Weisz Leopold jiboui chávért, tartsa meg Kriat söma sel-sachrit című előadását. A résztvevők a legnagyobb figyelemmel hallgatták végig a talmudi és történelmi alapos reikészültséggel felépített szónoklatot, amit a következő szavakkal fejezett be: Rabotaj Higiá zmam kriat sma sel sachrit: elérkezett önfeláldozásunkat követelő nemzeti hajnalunk.

Utána Juszt Mose, a BHH elnöke emelkedik szólásra. Hatásos beszédében rámutat Palesztina jelenlegi súlyos helyzetére. „En egy általános egységes cionista frontról álmodozom — mondotta. — Sokkal súlyosabb ma a helyzet, minthogy energiánkat belső ellentétek elsimítására pazaroljuk. Ma minden erőt arra kell koncentrálnunk, hogy jogos követéseinket kiharcoljuk”. Felhívja a Mizrachimól kivált és új szervezetbe tömörült chávérokat, hogy vessenek véget ennek az állapotnak és térjenek vissza a Mizrachi köteleibe.

Nussbaum Mihály Juszt Mose békeajánlatát honorálva kijelenté, hogy részéről semmi akadály a megkövetendő békének. Tartalmas beszédében hangsúlyozza a béke és egyesült erő fontosságát.

Utána dr Rosenfeld Salamon régi, ismert mizrachi harcos szólalt fel. Cionista szellemmel átítatott beszédében rámutatott arra, hogy mennyivel előbbre jutott volna a mozgalom, ha egyetértés uralkodott volna a zsidóság között.

Ezután Ráv Elijáhu Klein, a régi mizrachista vezér emelkedett szólásra.

— A legszebb harc — mondja — a zsidóságért, a zsidósággal való harc.

Lendülettel beszél a zsidó nemzeti érzés fejlesztéséről. A résztvevők éljenzés közepette jelenti, hogy részéről a cluji két frakció közötti békét megkövetőnek nyilvánítja és máától egyesült erővel fognak tovább harcolni a Mizrachi zászlaja alatt.

Briszk Lajos talmudi citátumokkal kezdte beszédét. Rámutat a galutbeli szellemi vezetők között fennálló nézeteltérésekre és felhívja a chávérokat, hogy kövessék a Talmide chachamim seberec-Iszrael példáját, akik „kellemesek” egymásnak.

Horovitz Sulem a trg-neamti BHH elnöke gondolatokban gazdag héber nyelvű beszédet tartott.

Dávid Aron záróbeszédében a Poel Hadati köszönetét fejezi ki a felszólalóknak és a résztvevő chávéroknak, akik a béke megteremtését elősegítették. A Hatikva elenkélése után az éjféli órákban a mlave-málket véget ért és a résztvevők emelkedett hangulatban távoztak.

FÉRFIAK!!

VILÁGSZABADALOM! IMPOTENCIA már csak a múlté! A CASANOVA készülék (nem gyógyszer) használatával, ifjúságtól a legelőrehaladottabb korig, még a legsúlyosabb IMPOTENCIÁBAN szenvedő FÉRFI is, visszanyeri teljes virilitását. Küldjön 17 lejt bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldöm kiszakított ezen tüneményes készülék ismertetőjét. Készülékek állandóan raktáron.

A. FISCHER Bucuresti I. Casuta postala 333.

Nem vezettek eredményre Maniu bucaresti tárgyalásai

Tatsrescu hazatérése után sor kerül a kormány átszervezésére?

Bucuresti, március 26. A Dimineata mai számában a nemzeti parasztpárt belső helyzetével foglalkozik. A most folyó tárgyalások közül a tegnapiak voltak a legfontosabbak. Ismeretes, hogy Mihalache és Maniu Popovici lakásán folytattak fontos megbeszéléseket és részleteiben is megtárgyalták a párt általános helyzetét. A lap szerint még most sem lehet a párt belső helyzetének teljes tisztázásáról beszélni. Újra a taktika kérdése volt a napirenden és valószínű, hogy ekörül az országos kongresszust megelőző április 2-án és 3-án tartandó központi végrehajtó-bizottsági ülésen élénk viták lesznek. Mihalache azonban most sem tért el attól az álláspontjától, hogy a taktika fontosságának elismerésével a program kérdésére kell helyezni a hangsúlyt és a pártnak mindenekelőtt a programjában foglalt demokratikus irányelvek megvalósításáért kell küzdenie. Mihalache ezt kifejtette pártjának összes vezetői előtt és egyáltalában nem valószínű, hogy a program módosításáról a pártkongresszuson szó lehessen.

Ami a liberális párt és a kormány helyzete

tét illeti, a Curentul fentartja azt az értesülést, hogy Tatarescu hazatérése után újra alapos vizsgálat tárgyává teszik a politikai helyzetet. Tatarescu részletesen kidolgozza az elmúlt törvényhozási tevékenységről szóló beszámolóját és a kimutatás alapján fognak dönteni az esetleges kormány-átszervezésről.

Bucuresti, március 26. Maniu ma elutazott a fővárosból. A volt miniszterelnök sorozatos tanácskozásokat folytatott Mihalacheval, Madgearuval, Popovici Mihállyal, Lupuval és a párt többi vezetőivel. A tanácskozások a Lupta szerint nem hozták meg a kívánt eredményt, mert nem sikerült megfelelő platformot találni a párt különböző áramlatai közötti ellentétek áthidalására.

Maniu a jövő héten valószínűleg ismét visszatér a fővárosba, a megbeszélések folytatására. Ma délelőtt Popovici Mihály meglátogatta Mihalachet, akivel együtt hosszas megbeszélést folytatott a politikai helyzetéről. A párt transzilvániai szervezeteinek vezetője holnap Husiba utazik, ahol részt vesz dr. Lupu ünneplésén.

SELECT MOZGÓ

Asszonyok, hóhérok, katonák

Izgalmas film a világháború idejéből, főszerepekben:

Hans Albers, Charlotte, Suza

URANIA MOZGÓ

Erdők királya

Murrieta, Kalifornia rettegett banditájának élete, főszerepekben:

Warner Baxter, Ann Loring

KÖZGAZDASÁG

A munkásbiztosító pénztár tudószanatóriumainak fenntartására külön heti járulékot rónak ki az alkalmazottakra és a munkaadókra

Az 1926. évi egészségügyi törvény 87. szakaszában foglalt és a tudószanatóriumokra vonatkozó rendelkezéseinek kiegészítéséről szóló törvény, mely a Monitorul Oficial március 18-án kelt 64. számában jelent meg, a munkásbiztosító tudószanatóriumok betegjei szanatóriumi költségeinek fedezésére a következő külön járulékok szedésére jogosítja a munkásbiztosítási pénztárakat:

- a) a napi 100 lejig — bezárólag — terjedő keresettel bíró biztosítottak után hetenként 2 lejt;
- b) a napi 100 lejen felüli és 200 lejig — bezárólag — terjedő keresettel bíró biztosítottak után — hetenként 4 lejt;
- c) a napi 200 lejnél nagyobb keresettel

bíró alkalmazottak után, ha nem is esnek a kötelező biztosítás alá — hetenként hat lejt.

A fenti külön járulékokat az alkalmazottak és munkaadók fele-fele részben viselik.

A munkaadó kisiparosok és kereskedők mint biztosítottak, hetenként 2 lejt járulékot fognak fizetni.

A törvény a vonatkozó végrehajtási utasítás megjelenésével egyidejűleg fog életbelépni, ami eddig még nem történt meg. Valószínűleg azonban, hogy 1937 április 1-ével áll be a fizetési kötelezettség.

Az iparpártolási törvény kedvezményeiben részesülő vállalatok új pótdadója

A Monitorul Oficial 1937 március 22-én kelt 67. számában megjelent a mezőgazdaság megszervezéséről és pártolásáról szóló törvény. A törvény 135. szakasza, a növényi és állati nyersanyag-termelők és az ezen nyersanyagokat feldolgozó iparvállalatok közötti viszony rendezésére, ipari ágazatonként, speciális bizottságok felállítását írja elő. E bizottságok elnökei a bucaresti itélőtábla bírái közül sorsoltatnak ki; tagjai pedig a következőkből állanak: a termelők öt képviselőjéből, az érdekelt gyárak öt képviselőjéből, akiket a közpon-

ti Ugir ajánl kinevezésre; a földművelési kamarák országos szövetségének egy delegátusából. A speciális bizottságok teendőjét évenkénti egyezmények és szerződés-típusok összeállítására képezi, olyképpen, hogy egy a termelők, mint a gyárosok érdekei összhangba hozassanak. Ugyanezen bizottságok állapítják meg aztán a gyártmányok árait is a minisztertanács jóváhagyása mellett. Ezen árak be nem tartása a spekulatív törvényben előírt büntető határozatoknak van alávetve. A speciális bizottságok egyéb határozatainak a gyáro-

sok által való be nem tartása pedig, a termelőknek okozott károk megtérítésén felül, egymillió lejig terjedő bírsággal büntethető.

Ugyanezen törvény 157. szakasza egy mezőgazdaság-pártolási alap létesítését is előírja, mely alaphoz az iparpártolási törvény kedvezményeit élvező iparvállalatok, az adóügyi közegek által, évi mérlegeik alapján megállapított nyereségük utáni 0.5 százalékos aditionale-adóval járulnak hozzá. Ezen törvény, a 200. szakaszban foglaltak szerint — a kihirdetés napjával lép életbe és így a fenti aditionale-adó valószínűleg az 1937—38. évi adókvetéssel egyidejűleg lesz kivetve.

Perzsaszőnyeg Angol szőnyeg Porcellánok Képek

legelőcsőbb beszerzési forrása:

„PAX” Cluj, C. Victoriei 6.

Uj rendszer a forgalmi adót fizető vállalatok ellenőrzésénél. Az Ugir panaszszal élt a pénzügyminisztériumnál, hogy a forgalmi adót fizető vállalatok ellenőrzését rendszertelenül végzik. A panaszra a minisztérium elrendelte, hogy mindazon vállalatok, melyek nagyobb forgalmi adót fizetnek, speciális regisztert fektessenek fel. Ebben a regiszterbe minden ellenőrzés alkalmával a megbízott tisztviselő köteles a megfelelő rovatokat kitölteni és aláírásával ellátni. Ezzel a rendszerrel reméli a minisztérium elkerülni azt, hogy ugyanazon cégnél ugyanazon időszakokra többen gyakorolják a ismételt ellenőrzést.

Szivógáz-motorral

egy löerő egy kiló száraz fából óránként. Bővebbet MARKO Cluj, Calea Regele Ferdinand 43. Telefon 453.

A munkásbiztosítási bírságok felét a jegyzőkönyvet kiállító tisztviselő kapja. A társadalombiztosító törvényt módosító törvénytervezet azt a szokatlan újítást tartalmazza, hogy a büntetési jegyzőkönyveket kiállító munkásbiztosítási eljáró közegeknek juttatja a bírságok ötven százalékát.

Valutáárfolyamok a bucaresti magánforgalomban: Francia frank 8.50—8.60 lej, svájci frank 42.50—43 lej, dollár 182—184, angol font 910—920 lej, török font 115—120 lej, belgas 31—32 lej, német márka 38—40 lej, csehkorona 5.80—5.90 lej, pengő 35—36 lej, silling 34—35 lej, holland forint 100—105 lej, zloty 32—33 lej, dinár 3.70—3.80 lej, drachma 1.60—1.70 lej, léva 1.60—1.70 lej, Napoleon arany 1140—1150 lej, aranyfont 1440—1450 lej.

A bucaresti értékpapírpiacon élénk kereslet mellett emelkedő irányzat uralkodik. A fix kamatozású papírok szilárdultak. A Renta Stabilizarii 51-ről 52-re, a Renta Desvoltarii 50-ről 51-re, Renta Consolidarii 28¼-ről 29-re, a kisajátítási kötvény árfolyama 52-re emelkedett. Petróleumpapírokban szintén szilárd a tendencia, az Astra Romana 1290-ről 1340-re, Concordia 630-ról 640-re, Steaua Romana 620-ről 650-re, Creditul Minier 345-ről 352-re szilárdult. A Mica részvényei 50 ponttal javították meg árfolyamukat és jelenleg 1600 lejen jegyzik őket.

Orvosilag ajánlva. Huszonhat éltém egészséget ér. Ugyeljen az OLLA márkára, ne fogadjon el utázasatokat!

Ben Zóm szabadban, a bölcsek majd a M vonulásról? fétánál: Örökkévaló Örökkévaló tomból, ha való, aki f magzatát országokból mai kor ennek a já és fájdalom fejét, mi várát, Be Jeruzsálem függetlenség mely a zsejére nőtt kor azt a Messias k egyiptomi

Ha azorsia si idők kimondhatások előz a zsidóság megértjük aktuálisnak lások pa egyiptomi Jóban, rolagtalan, nyomorus rabszolgá sabb ké honnan m és a kaszt kisebbség tett voln vivására. ség, hogy vonultak ségből, a időkre tatlan fo

De hát dések zu egyiptom Mert ez egy péld egy emb cséje vol mesélte, Ment, r orozslán De most dot, han menekül Tovább támadta csodával menekül kast, se gyan m zsidóság tik a r

Vajjo ban is tomi r szenved korban sék, de őket. T hogy csoda, Aki eb ténétét hinni.

A T könyvb félreisz szülőar jegyzés zes II Izrael nem hogy sam az Ört Nem v vonatk ják és a bab lom m mán általa irtani. ez A aki a vet és kabeu kodik pitja

A Peszach-ünnep üzenete

Írta: Dr. LOVY FERENC

Ben Zóma, Rabbi Akiba tanítványa, a II. században, egyszer azt a kérdést vetette fel a bölcsek előtt: „Vajjon megemlékeznek-e majd a Messiás idejében az egyiptomi kivonulásról?” Irva van ugyanis Jeremiás prófétánál: „Ime napok jönnek — szól az Örökkévaló és nem mondják többé: El az Örökkévaló, aki felhozta Izráel fiait Egyiptomból, hanem azt mondják: „El az Örökkévaló, aki felhozta és elhozta Izráel házában magzatát az északi országból és mindazon országokból, ahova eltaszítottam őket”. A mai kor gyermeke csak ámul-bámul: hát ennek a jámbor rabbinak semmi más gondja és fájdalma sem volt, hogy ilyesmin törje a fejét, midőn a zsidó nemzet utolsó fellegetését, Betárt is elpusztították a rómaiak, Jeruzsálem már rég rombadőlt, az utolsó függetlenségi harc vérbefult, az új vallás, mely a zsidóságból sarjadt, szülőanyjának fejére nőtt és elnyeléssel fenyegette és akkor azt a kérdést veti fel, hogy vajjon a Messiás korában megemlékeznek-e majd az egyiptomi kivonulásról?

Ha azonban arra gondolunk, hogy a „messiási idők” eljövételét a zsidó néphit szerint kimondhatatlan szenvedések és megpróbáltatások előzik meg és a „messiási vajadások” a zsidóság lét- és nemlét korát jelzik, úgy megértjük Ben Zóma kérdését, sőt egyszerre aktuálisnak is találjuk. Mert a zsidónak valóságos parancsokat, hogy megemlékezzen az egyiptomi kivonulásról élte minden napján. Jóban, rosszban, verőfényes nappal és csillagtalan, homályos éjszakában. Jólétben és nyomorúságban gondoljon rá, hogy egykor rabszolgái voltak ősei az ókor leghatalmasabb kényurának, Fáraónak Egyiptomban, honnan még a rabszolga sem szökhetett meg és a kasztrendszerben ki volt zárva, hogy egy kisebbségi népek valaha is reménye lehetett volna sorsának javulására, jogainak kivívására. És minden megtörtént a lehetetlenség, hogy szabadon, gazdagon, emelt fővel vonuljak ki Izráel fiai az egyiptomi sötétségből, az egyiptomi rabszolgaságból. Örök időkre biztató jel, a reménynek kiapadhatatlan forrása ez.

De hát olyan megpróbáltatások és szenvedések zúdultak a zsidóságra, amilyenre az egyiptomi elnyomásban nem is gondoltak? Mert ez is bekövetkezett. A talmudi bölcsek egy példázattal magyarázták ezt. Egyszer egy embert megtámadott egy farkas; szerencséje volt és megmenekült. Erre fűnek-fának mesélte, hogy menekült meg a farkastól. Ment, mendegélt, hát egyszerre csak egy oroszán támadta meg. Ismét megmenekült. De most már nem említette a farkas-kalandot, hanem azt mesélte, milyen csodálatosan menekült meg az oroszán karmai közül. Tovább ment és akkor meg egy óriás kígyó támadta meg. Isten különös kegyelméből csodával határos módon azonban ismét megmenekült. Ekkor már nem említette se a farkast, se az oroszánt, hanem csak azt, hogyan menekült meg a kígyótól. Így van a zsidóság is: az újabb szenvedések elfeledték a régieket.

Vajjon az idők végén a Messiás napjában is megemlékeznek-e a zsidóság az egyiptomi rabszolgaságról? Hiszen azóta annyi szenvedésben volt része, mert minden egyes korban ellene támadtak, hogy megsemmisítsék, de a gondviseles mindig megmentette őket. Talán nem utozunk, ha azt mondjuk, hogy minden egyiptomi csodánál nagyobb csoda, hogy a zsidóság egyáltalán létezik. Aki ebben kételkedik, olvassa el a zsidók történetét és kénytelen lesz ebben a csodában hinni.

A Talmudban, ebben a páratlanul csodás könyvben, melyet éppúgy nem ismernek és félreismernek, gyűlölnék és üldöznek, mint szülőanyját, a zsidóságot, a következő megjegyzést találjuk: Ez a szentírás vers — (Mózes III. 26. 44.) „De még úgy is, amikor Izráel fiai elenségeik országában lesznek nem vetem meg és nem utatom meg őket, hogy végkép megsemmisítem és megbontsam szövetségemet velük, mert én vagyok az Örökkévaló, az ő Istenük” — úgy értendő: Nem vetem meg őket, ez a babiloni fogságra vonatkozik, midőn Dániel és társai megtartják és nem hagyják elmerülni a zsidóságot a babiloni pogányság tengerében. Nem utatom meg őket a perzsák idejében, midőn Hamán egy zsidóra haragszik meg és ezért általánosít és az egész zsidóságot ki akarta irtani. Hogy végkép megsemmisítem őket, ez Antiochus Epifánés korára vonatkozik, aki az ő világbirodalmában csak egy nyelvet és egy vallást akart megtűrni és a Makabeusok haláltáncra vittései diadalmaskodók a szírek hadvezérei fölött és megalapítja a második, független zsidó birodalmat.

Hogy megbontsam szövetségemet velük, ez pedig a világhódító Rómával szemben való sult meg, amidőn a zsidóság ország, állam, hadsereg nélkül lépett a világ színterére és minden politikai és vallásos üldözés dacára haladt az uton melyet az isteni gondviselés számára kijelölt. Mert én vagyok az Örökkévaló, az ő Istenük, ez pedig biztatás a legkésőbbi jövőre, hogy az egyes zsidót vagy az egyes zsidó tömegeket üldözhetik, üzhetik, megfoszthatják polgári, emberi jogaitól, halomra ölhetik, de a zsidóságot nem semmisíthetik meg, míg hivatását gyakorolja és isteni küldetéséhez hű marad.

Csak le kell ezt fordítani modern elgondolásra és akkor azt mondhatjuk: megtizedelhetők az orosz progromok a zsidóságot, legyilkolhatták a zsidók ezreit az ukrán hűgánok, megfoszthatják a Harmadik Birodalom hősei a zsidóság ezreit vagyunktól, emberi jogaitól: magát a zsidóságot nem semmisíthetik meg és a mai sötét időkben kelet felől csillag támadt, mely utat mutat a harmadik zsidó birodalom felé, mely minden akadály dacára is véglegesen meg fogja oldani a zsidókérdést a zsidóság és a világ részére.

Ez a peszach-ünnep üzenete.

PESZACHI LEGENDÁK

„Es új király támadt Egyiptom fölött, aki nem ismerte Józsefet”. A vélemények megoszlanak, van aki azt mondja, hogy valóban új király következett és van aki úgy véli, hogy csak a rendeletei voltak újak. De a rezsím maga a régi volt. Mit jelent hát akkor: „aki nem ismerte Józsefet”? Csak úgy tett, mintha nem ismerné. Elfelejtették az érdekeit. Hogy városokat épített, jólétet teremtett, hogy az országot szorgalmával felvirágoztatta.

„Minden fiut, aki születik, vessétek a folyamba”. Mit tettek ez ellen a gyermekeikért aggódó zsidó anyák? Vermeiket ástak hazikban és odajuttatták gyermekeiket. Erre az egyiptomiak elvitték a maguk gyermekét a zsidó házakba és csipdesgették őket, hogy sirjanak. Midőn a zsidó gyermekek ezt hallották, ők is keserves sirásra fakadtak. Az egyiptomiak erre fogták a zsidó gyermekeket és bedobták őket a folyóba. Ezt látva, a Szent, dicséretessék a Neve, odaszólt az angyalok seregeihez: szálljatok le a földre és nézzétek meg, mi történik Ábrahám gyermekeivel, a vízbe dobják őket. Az angyalok le szálltak és megdöbbenve látták a hullámokkal küzdő héber gyermekeket. Belegázoltak a folyóba és kihálázták őket, elrejtették őket a sziklák közé, a Szent, dicsőség az Ő Nevének, emléket formált a sziklából, tejet fakasztott belőlük és így táplálta őket.

„Es ment egy férfiú Lévi házából és elvette Lévi lányát.” „Mire való ez a szószaporítás: vajúléch, és ment?” — veti fel a Talmud. A „vajúlech” azt jelenti, mondja rabbi Jehuda, hogy a lánya tanácsára ment. Amráam ugyanis midőn a Fáraó parancsáról tudomást szerzett, kétségbeesett és azt mondta: mire való ezek után minden fáradozásunk, minek az asszony, minek a gyermek, ugys vízbe dobják! De la életben marad is, később csak éhen hal! Elhagyta hát az asszonyt. Mikor a nép ezt látta, követte példáját. Amráam leánya, Mirjám erre rápirított: Apám, hiszen a te végzésed keményebb a Fáraónál, ő csak a fiugyermekek elveszejtését rendelte el, te meg mindkét nemet el akarod pusztítani; Fáraó csak a jelenünket akarja megsemmisíteni te meg Izráel jövőjét is ketté akarod törni; Fáraó gonosz ember, kétséges, lesz-e fogantatja az ő rendeletének, de te jámbor ember vagy, ha te a jót akarod, az fog győzedelmeskedni. Amráam hallgatott a lánya szavára, „elment” és visszavette a feleségét majd meg ő után a többi is.

„Es az egyiptomiak dolgoztatták Izráel fiatal bűfárech, szigorúsággal”. Rabbi Eliezer azt mondja: a bűfárech szónak más jelentése is van: bőfe rách, sima, behízsgó, kedves szavakkal szoltak eleinte hozzájuk: Mi nem teszünk különbséget vallás és vallás, nép és nép között, itt mindenki egyforma, az ország nagy, tágas, mindenki megtalálhatja benne boldogulását. Csak később, midőn kezük nyomán az új haza hatalmas virágzásnak indult, amidőn már nem volt szükség a zsidó munkájára, szoltak hozzájuk szigorúsággal: „Sokan vannak, megtelt velük az ország, többen vannak, mint mi, hatalmasabbak nálunknál!”

„Es meghallgatta Isten jajkiáltásukat”. Miért kiáltottak? Mert elvették a szabadsá-

gukat, megélhetésük lehetőségét, kiszorították őket a kenyérszerzés minden ágából, agyagkeverésre és téglavetésre kenyérszíteték őket, befalazták őket a gettó falaiába és onnan kiáltottak, jajveszkeltek s az Isten meghallgatta kiáltásukat.

„Es látta (Mózes), hogy ime a csipkebokor ég tüzből, de a csipkebokor nem emésződik meg”. Miért nyilatkozott meg Isten Mózesnek éppen a csipkebokorban? Mózes aggodott, háthat mégis sikerülni fog az egyiptomiaknak Izráelt elpusztítani, ezért mutatott neki az Örökkévaló lángoló tüzet, amely a csipkebokort azonban még sem képes megemészteni. Valaminthogy a csipkebokor lángol a tüzből, de nem emésződik meg, azonképpen az egyiptomiak sem fogják tudni megsemmisíteni Izráel népet.

„Azután bementek Mózes és Áron s mondták Fáraónak: Így szól az Örökkévaló, Izráel Istene, bocsásd el népem!” Mesélte rabbi Chijjá bár Abbá: Aznap Fáraónak fogadónapja volt és Kelet és Nyugat királyai eljöttek, hogy hódoljanak előtte, koronákat hoztak számára, amellyel megkoronázták. Mózes és Áron ezalatt ott állott Fáraó palotájának bejárata előtt és bebocsátásra vártak. Szolgái jelentették Fáraónak, hogy két vén várakozik odakünn. — Hadd jöjjenek! — szólott. Fáraó palotájának 400 bejárata volt és minden egyes bejárat előtt orozslanok, medvék és más vadállatok tanyáztak, úgyhogy idegen nem tudott keresztüljutni rajtuk, amíg meg nem etették őket. Amidőn Mózes és Áron belépett, összeroglettek, körülvették őket és a lábukat nyaldosták, elkísérték őket, amíg Fáraó elé jutottak. Amidőn a terembe értek, a királyok csodálkozva látták, hogy az ég angyalaihoz hasonlítanak, az alakjuk sudár, mint a Libanon cédruza, szemük golyója mint tündöklő csillagok, szakálluk mint pálmának fürtjei, arcuk, mint napnak a ragyogása, kezükben Istennek zafírból készült botja, a szájukból szavak ömlenek, mint perzselő láng. Ennek láttára nagy félelem fogta el az ottlévő idegen királyokat, ijedelem, remegés lett urrá rajtuk, levetették koronájukat fejükről és leborultak előttük. Fáraó meg ott ült a trónján és várta, hogy ők is, mint a többi, megkoronázzák, vagy hódoló irást nyújtsanak át neki, de ők mégcsak nem is üdvözölték. — Kik vagytok? — szólott rájuk. — Istennek a küldönci — válaszoltak. — Mi az óhajotok? — Így szól az Örökkévaló, Izráel Istene, bocsásd el népem. Ezt hallva, rájuk rivalt: — Ki az Örökkévaló, hogy hallgassak a szavára, hogy elbocsássam Izráelt? Csak szavakkal jöttök hozzám, koronát nem tudott nekem küldeni? Nem ismerem az Örökkévalót és Izráelt sem fogom elbocsátani! Várjatok, amíg megkeresem az írásaimban az Isteneteket. Erre bement a könyvesházába és kihozta az istenek névsorát. Olvasni kezdte: Moáv istene, Amon istene, Cidon istene... — Balga — felelé Mózes — vajjon az élet a halottak között keresed? A kezében levő istenek halott istenek, de a mi Istenünk élő Isten, a világ királya! — Mondjátok hát meg akkor, milyen, fiatal-e avagy öreg? Hány esztendő? Hány várost, hány birodalmat foglalt el? Hány év óta van uralmon? — felelték neki: A mi Istenünk erejével és hatalmával telve van az egész világ, ő volt mielőtt a világ teremtdött és ő lesz a világ

Az ideális törpe-fényképezőgép sportolók, diákok, munkások, stb., stb. számára.
EGY FÉNYKÉPEZŐGÉP Lei 250.—
Film 10 felvételre Lei 32.—
 Szaküzletekben kapható.
 Képviselet:
SIDA
 Bucuresti I, Str. Bărăției 2/III.
 Telefon: 4-64-73.

végig, ő teremtett téged és ő adott beléd élő lelket. — Kérdezte újra: Es mit cselekszik ő? — Mondották neki: Ő terjeszti ki az eget s alapítja a földet, szava tüzlángot szór, hegyeket morzsol, sziklákat zuz, ija tűz, nyila láng, pajzsa égő fálya, páncélya a felhő, kardja a villám, teremtője hegynek és völgynek, beborítja a mezőt füvel, esőt áraszt, harmatot hullajt, virágot fakaszt, életet érteszt, embriót teremt az anya méhében és azt világra hozza, királyokat és népeket buktat és királyokat s népeket támaszt. Ez az Örökkévaló, a mi Istenünk.

Négy dolog érdemében váltottott ki Izráel Egyiptomból: Nem változtatták meg nevüket, nem cserélték fel nyelvüket, nem adták fel népi jellegüket és nem szegték meg Ábrahám szövetségét.

„Midőn tudára adatott Egyiptom királyának, hogy eiszkótt a nép, akkor megváltozott Fáraónak és szolgáinak a szíve a nép iránt és mondták: Mit is tettünk, hogy elbocsátottuk Izráelt, hogy ne szolgáljon bennünket? Mondotta rabbi Lévi: Ez az egyszerű ember esetéhez hasonlít, akinek egy darab földje volt, amelyen egy halom kő állott és emiatt eladta. Fogta magát az új tulajdonos, kihordta a követ és egy vízforrást talált alatta. Beültette szőlővel, drága fűszerekkel, gránátalmákkal, rendbehozta, házat épített rajta és őrt helyezett belé. Aki arra haladt, csodálta, dicsérté. Egyszer a régi gazdája is arra vetődött. Amint meglátta a minden jóval telt egykori tulajdonát, kitört belőle a fájdalom: óh, mit tettem, hogy eladtam, miért is engedtem ki kezemből! Így Izráel is Egyiptomban csak egy halom kő volt, de minhelyt szabad levegőhöz jutott, olyan lett, mint egy gránátalmakert. Valahányszor az emberek látták, megcsodálták. Fáraó is észrevette most őket és felajdult: óh, én szerencsétlen, mit is cselekedtem, hogy ezeket kiengedtem kezeim közül!

Mihez is hasonlított Izráel, amidőn Egyiptomból kivonult? Galambhoz, amely a héja elől egy sziklahasadékba menekült és egy ki gyót látott ott fészkelni. Mit tegyen? Ha ott marad, a kígyó marja meg, ha visszamegy, a héja karmai közé kerül. Mi tett hát a galamb? Elkézdett bugni és szárnyaival csattogtatni, hogy a gazdája meghallja és megmentse. Ilyen volt Izráel is a tengerrel. A tengernek nem mert nekivágni, vissza sem mehetett, mert Fáraó nyomában volt. Mi tévő legyen hát? Kiáltottak Izráel fiai az Örökkévalóhoz... Es megsegítette az Örökkévaló aznap Izráelt!

„Es mondta Mózes a népek ne féljete”. Kihéz hasonlított ekkor Mózes? Egy hűséges pásztorhoz, akinek akolja az est beálta előtt összedült. Igyekezett és bekerítette három oldalról, de a negyediket a beállott sötétség miatt már nem tudta felállítani. Odaállott hát ő saját maga a rés helyére kerítés helyett. Jött éjjel az oroszán és elibe állott, jött a medve s birokra kelt vele.

Midőn Izráel a tenger partján állott, a törzsek versenyre kelték egymással, hogy ki keljen elsőnek át a tengeren. Ezalatt Mózes hosszú imába volt elmélyedve. Az Örökkévaló ezt soknak találta és megdorgálta: Az én kedveltjeim a tengerbe fulladnak, te meg itt hosszan imádkozol, tűnődsz, töprengsz? Mózes feleltem: Világ Ura, mit tegyek hát? — Hogy mit? Cselekedj, szólj Izráel fiainak, hogy induljanak, hogy vonuljanak, hogy menjenek előre, csak előre.
 Löwenkopf Kálmán

Tavaszi szövetségünk
 megérkeztek. Dus választék.
Silberger Ernő
 urdívat szalon Ciuj, Regele Ferdinand 2 a. Platsintár felett.

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Rabság és szabadság

Rabságban látta meg a napvilágot a zsidó nép. Rabságba született bele és az első lecke, amire az élet megtanította: a szabadság, az elnyomatás volt.

A gulák tövében, Pithom és Ramszész piramisainál lett néppé a zsidó. S mert ez így volt: első akarata és első tette: a szabadság volt.

Aki ismeri az emberi lélek természetét, jól tudja, hogy az első élmények mélyen bevésszék az ember jellemébe, megrögződnek az emberi agy rostjaiban és ott élnek a lelek mélyén az utolsó pillanatig, amíg csak él az ember. Mindegyik emlék elmosódik a megtörtént események és megélt élmények tömkelegében, de az első megmarad. Megmarad örökké és elkíséri az embert egészen a sírig, az enyészetig.

Az első élmény, az első emlék megpecsételi az emberi lélek fejlődését.

A néplelek sem kivétel ebben a tekintetben. A zsidó néplelek sem. A zsidó nép sok mindent élt meg évezredek történelme folyamán. Sokat élt és talán még többet felejtett. Egyet azonban nem tudott és nem fog tudni sohasem elfelejteni. Első élményét, első emléket: a rabságot, amelyben bölcsője ringott. Pitomot és Ramszész. Fáraót és üdülő seregeit. Mózes és az első kiszabadulást. Nem tudta és nem tudja elfelejteni, hogy a rabság tüzesparázu országában született és amikor már megtanult járni: első útja a szabadság volt.

S mert nem tudta elfelejteni: ez az első, nagy élmény ott élt, él és élni fog, míg élni fog az utolsó zsidó, a nép emlékezetében és lépten-nyomon fogja kisérni, vinni magasságokba és mélységekbe egyaránt, a történelem hullámzó életvonala.

Vöröstenger. A rabság és a szabadság partjai között kavargott. Oda kuszott és szétterpeszkedett a két part közé. Elválasztotta az egyiket a másiktól.

Es Izrael nézte, egyre nézte. Sokan megijedtek tőle és visszariadtak. Mögöttük Fáraó seregeinek porfelhője nyomult előre. S Izrael nézett, egyre nézett. Hátra. Sokan megijedtek. Megijedtek a harctól. Fellázáltak a szabadító Mózes ellen. A rabságot, Egyiptomot áhitózták, csak hogy megszabaduljanak a harctól és a tengertől.

Nachson ben Aminaday nem félt. Megállott a csapkodó hullámok előtt és határozott. Elszánta magát és rálepett a habokra.

A Vöröstenger hullámai kettéváltak. A habok szétfutottak. Es Nachson ben Aminadov, az első uttoró, megnyitotta a szabadság útját a gyáva nép előtt. Mindenki utána ment. Félők és bátorszívek, szabadságotakarók és szolgálók egyaránt. Mert száraz lábba kelhettek át a rabszolgaság házából a szabadság földjére.

Azóta sokezer esztendő mulott el. Es azóta sok Vöröstengert látott maga előtt a zsidó nép. Es azóta sok Fáraó tűnt fel vasdárdás sereggel és a gyűlölet nyilával Izrael háta mögött.

A zsidóságban mindig egyaránt magas polcon állott a szabadság vágya és a szolgálkúság. Ez a két elem harcolt örökösen egymással, valahányszor veszedelem fenyegette a zsidót. A pillanatnyi jólét, a pillanatnyi „menucha” — amikor ideig-óráig békében hagyták a zsidót — rossz tanácsadó és rossz tanító volt. Az ilyen átmeneti időszakok, az ilyen csalfa remények és hitek szabadjára engedték a szolgálkúság illúzióit, az önmagunktól való elidegenedést, az önmagunktól való menekülniakarás vágyait. Az ilyen nyugalmi állapotokban, — amikor pillanatnyilag nem érezték a külső kényszerítés nyomását — kereste a zsidó a menekülést önmaga és vérei sorsa elől és az üldözők árnyékában keresett menedéket a maga számára.

Azt hitte, megtalálta. Es csak nagy megrázkódtatások, véres csapások tudták visszarántani a valóság világába és a természetes szabadság útjára.

Megrázkódtatások és csapások idejét éli ma a diaszpóra zsidó népe. Végül megfeszült harc a létért, — ez a zsidó jelen. Sokak számára szomorú. De az ilyen szomorúságok és keserőségek siettetik a szabadságot. Nem

a másoktól ajándékba kapott szabadságot, hanem a magunk erejével kivívott felszabadulást.

A szabadság ünnepe a rabságra és a szabadságra emlékeztető szeder három követelményt állít fel: „peszach, maco, umáror!” Peszach-áldozat, nyomorúság kenyere és keserűség gyökere. Aki ennek a három kö-

vetelménynek megfelelt, az meg fogja élni a peszach időt, a jövő nagy, diadalmas peszachünnepét, amikor a zsidó nép végleg le fogja rázni a szolgálkúság jármát és minden szolgálkúságtól mentesen, felemelt fővel, tiszta lélekkel fog kivonulni a rabszolgaság házából a Szabadság országába.

(—)

Miss Sold elnökletével zajlott le a palesztinai szociális intézmények ötödik országos konferenciája

A palesztinai társadalmi segély problémái

Nemrég tartották meg Jeruzsálemben a szociális munka ötödik országos konferenciáját Henrietta Szold, a Vaad Leumi szociális osztályának vezetője elnökletével. A konferencián mintegy háromszáz delegátus vett részt. A jisuv összes társadalmi intézményei, a Jewish Agency, a munkásszervezet, a Histadrut Wasim Cioniot különböző osztályai képviseltették magukat a tanácskozásokon.

Rachel Kagan, a Histadrut Wasim Cioniot országos vezetőségének tagja, tartotta az általános munkabeszámolót az elmúlt öt esztendőről, a Vaad Leumi szociális osztályának hatalmas munkájáról, a szociális munka központosítása, modernizálása és racionalizálása terén.

A többi szónokok a szociális segély különböző ágaiban jelentkező hiányokat tették szóvá és javaslatokat tettek azoknak kiküszöbölésére.

Lea Vilenski asszony, a HNC főtitkárja, a gyermekgondozásról tartott reerátumot, amelyben azt a követelést állította fel, hogy minden helységben központi szertvert teremtsenek a gyermekgondozás és az ifjúsági munka számára, olyan nevelési intézményeket, amelyekben délutánig megfelelő pedagógiai felügyelet alatt állnak a gyermekek és ugyanekkor táplálkozásukról, egészségükről és szabad idejük eltöltéséről is gondoskodnak. Eddig csak a munkásság intéz-

ményesítette a gyermekek nevelését. A jisuv többi rétegei is meg kell tegyék a magukét ebben az irányban. Az előadó követelte továbbá, hogy otthonokat teremtsenek az anyák számára majd rámutatott a bevándorlók támogatása körül fennálló hiányosságokra. Ebben a tekintetben a Jewish Agency mulasztásaira is rámutatott és hibáztatta a vezető zsidó hatóságok szűkkeblűségét a szociális segélyezés feladataival szemben.

Rabbi Aszaf, az adakozók és a segélyezettek viszonyáról tartott rendkívül érdekes előadást és a zsidó történelemből merített példákkal mutatott rá a zsidó társadalmi segély helyes útjaira.

Ada Fischmann a nők szakmai kiképzéséről referált, majd a vita összegzésként Miss Szold mutatott rá a Vaad Leumi szociális osztályának jövőbeni feladataira. Különösen a gyűjtések és a szociális munka központosításának és koordinálásának fokozott megvalósítását tekintik a legfontosabb feladatnak.

Külön értekezletet tartottak a gyermek- és ifjúsági segélyintézetek képviselői, akik elhatározták központi ifjúsági és gyermekgondozási intézet megteremtését megfelelő pénzügyi alappal.

A bevándorlók segélyezése és támogatása ügyében különböző követeléseket terjesztettek a Jewish Agency elé.

A parasztasszonyok világszövetségének elnöknője Palesztinában

Watt asszony előadásai Jeruzsálemben és a WIZO intézményeiben

Palesztinában járt nemrég Mrs. Alfred Watt, a Parasztasszonyok Világszövetségének elnöknője. A szövetségnek egymillió tagja van és elnöknőjének palesztinai tartózkodása során felvetődött az a terv, hogy Palesztinában is megalakítsák a parasztasszonyok szövetségét. Watt asszony, aki alapítója és vezetője ennek a mozgalomnak, a szövetség legutóbbi, Washingtonban megtartott világszövetségének után több hónapra utra indult, amelynek során Ausztráliát, Új-Zélandot és Ceylont látogatta meg. Angliába való visszautaztában, a WIZO exekutívéjének meghívására skatította meg útját Palesztinában, hogy megtekintse a WIZO intézményeit.

A WIZO 1930 óta tagja a parasztasszonyok kiképzése a rájuk váró feladatokra — egyik főprogramja a WIZO-nak is. A WIZO londoni exekutívéjét két tag képviseli a világszövetség londoni központi vezetőségében. Watt asszony elmondta, hogy sok országban játszanak vezető szerepet a parasztasszonyok szövetségében a zsidó asszonyok, köztük számos WIZO-tag.

A palesztinai WIZO-val való közvetlen kapcsolat Watt asszony látogatása teremtette meg. A világszövetség elnöknőjének tiszteletére számos rendezvény volt az országban, melyeknek keretében a hetvenes Watt asszony, aki egyébként kitűnő szónok, a parasztasszonyok szövetségének célkitűzéseit és munkamódszerét ismertette.

Ajanotban és Nahalalban, a környék munkástelepeinek nőtagjai gyűltek össze, hogy

meghallgassák Watt asszonyt, míg Rechothotban és Ramat Hasavimban a Histadrut Nasim Cioniot helyi csoportja fogadta a parasztasszonyok világszövetségének elnöknőjét.

Jeruzsálemben a WIZO exekutívéje ülésén vett részt, majd a zsidó és angol hölgy-előkelőségek előtt tartott előadást.

Watt asszony előadásában rámutatott az izolált parasztasszony problémáira, aki inkább van ráutalva a közösségre, a gyakorlati és szellemi erőfeszítésekre, mint a városok asszonyai. A parasztasszonyok világszövetsége nemcsak azt a célt szolgálja, hogy kifejlessze a mezőgazdaságban dolgozó asszony reformkamatát gazdaságával, házával és társadalmi környezetével szemben, hanem arra is törekszik, hogy hozzájáruljon a népek és nemzetek összefogásához a nemzetközi béke és kulturális közösség megvalósítása érdekében. Ebből a szempontból igen jelentős tényező volna a palesztinai parasztasszonyok szövetségének megalakítása. Az ültetvényesek és telepek feleségei, a munkásfalvak és kibucok nőtagjai, a mezőgazdasági bérmentők szervezeti összefogásával és havonként megrendezendő összejöveteleivel megteremthetnék azt az intézményt és közösséget, amelynek keretében megvitatják a parasztasszonyok speciális problémáit és hozzájárhatnak közös feladatok megoldásához. Ennek a munkának a központjai lehetnének a WIZO mezőgazdasági intézetei, elsősorban Nahalal és Ajanot, de a kisebb farmok is.

Watt asszony előadásai nagy érdeklődést váltottak ki a zsidó kolóniák asszonyai körében a mozgalom iránt és az illetékes szervezetek vezetői megbeszéltek a palesztinai parasztasszonyok szövetsége megalakításának ügyét.

WIZO-HIREK

Az aradi WIZO irodalmi törvényszéke Timisoarán. Raffy Ádám páratlan sikert ért el könyve, „A máglya” irodalmi törvényszék tárgyalási anyagát képezte Timisoarán. Az irodalmi törvényszék a WIZO rendezte meg az aradi testvérszervezet tagjainak vendégszereplésével. A Zsidó Kultúrthozon nagyteremté zsufoolásig megtöltötte a közönség, amely úgy a monumentális regényt, mint a felkészültségéről ismert gárdát lelkes fogadtatásban részesítette. A közönség nem is csalódott. A törvényszék elnöki tisztségét Weiszberger Magda, az aradi WIZO elnöknője töltötte be. Hönigsberg Lily ismertette a regényt. Köves Böske vádolta az író el fogultságát a hőseivel szemben és a regény hőseit szertelenséggel és gyávassággal. Gólschmiedt Annus védő a vád pontjait cáfolta meg. Kifejtette, hogy nem elfogult az író hanem inkább ki akarja hangsúlyozni a főhős minden, emberien magasanálló tulajdonságát, a többi szereplők pedig szándékosan adják a ködbe vesző háttér, bár köztük is élesen megrajzolt jellemeket lehet látni. A hős pedig se nem szertelen, se nem megalkuvó. Ellenkezőleg: lelkiében elkövetkező generációk tudományának szabadsága és szelleme él és ezért a gondolatért áldozza fel önmagát, akkor amikor a felületes olvasó szemében esetleg gyávának tűnik Giordano Bruno. Az esküdt-széket képező nagyszámú közönség felmentette Raffy Ádámot és Giordano Brunot. Az előadást a timisoarai WIZO nevében Handler Elise köszönte meg, amely után még sokáig együttmaradtak közös vacsorán a Zsidó Kultúrthozban a vendég és a vendéglátó WIZO tagjai.

WIZO élet Bistrítán. A bistrítai WIZO, Nőegylet és KIKL együttesen igen jólsikerült dírműli estet rendeztek, melynek eredménye minden várakozást felülmúlt. Mindazoknak, akik jelenlétükkel, buffet-vel, tombolatárgyakkal és mindenekelőtt fáradságtalan munkásságukkal hozzájárultak az est sikeréhez, ezuton is legmelegebb köszönetet fejezi ki a vezetőség. Külön kell emelnünk Kallus Lajosné és Meister & Grünfeld engros cég igen ötletes akcióját, mely gyönyörű tombolatárgyakon kívül még nagyobb készpénzösszeget is jövedelmezett.

Aradi WIZO hírek. Folyó hó 7-én rendezte meg az aradi WIZO a rendes évi Menza-WIZO teadélután. Óriási érdeklődés nyilvánult meg a rendezvény iránt és a WIZO helyiségei szűknek bizonyultak a nagyszámú közönség befogadására. A teadélutánra találkozókat adott egymásnak Arad elit közönsége és a fiatalság a késő esti órákig szórakozott a jazz hangjainál. Nagy érdeklődés nyilvánult meg a tárgysorsolás iránt és a sorsoláson résztvevőknek igen szép és értékes nyeremények jutottak. A WIZO asszonyok nehéz, fáradságtalan munkáját megérdemelt siker és elismerés jutalmazta és a teadélután igen szép eredménnyel zárult.

A WIZO hangversenye a Capitolban. Március 30-án, kedd este tartja meg a clujli WIZO nagy érdeklődéssel várt hangversenyt a Capitol-mozgóban. Dr. Friedmann Andor zeneszerző és zongoraművész (Timisoara), Löbl Bözsi (Timisoara), Fejér Sándor hegedűművész és Boskovits Sándor komponista és zongoraművész szerepelnek a hangverseny műsorán. Jegyek iránt érdeklődni lehet a Schwartz Eugen cég üzletében, (Str. Reg. Maria), telefon: 14—18.

Ezerkilenc éves korában modern francia írómagaslóbb alkotója s a alatt még nem lat, amely ha mékeiből való ban kiadta vo

Végül is a zetésége hatá sában megjel Proust egyik tatott, irodal tékenyebb reg temps pierdu ditásban „Az met fogja vis

Kevés olya regényírásnak ne fordítottal

Flaubert Bovaryt” an Zoltán ültette nyelve; Bal tole France, Maurois, Ma jó fordítások

vasó közönsé Egyedül F mindeztideig német fordít met fordítás Franz Hesse azok, akik e irodalomban művészte in

A magyar cel Proust mértékben sem halála tett népszerű külföldi olv

Regényeik nem is regé kordokumen első felhal talmas mun lával folyta sem fejező

Proust re lentősebb: olyan érzék melyeken v vumai, éles tek meg, h az alig ész lágnak re jai is.

Proust í tató író. A csára akat rejtékező nie; annak a mélység sába olvas den növen nie, hogy hassa át

Proust főhősei; sán át sz nak leges Gazdag személyes mélyesség mézetét conte de

impersora kálta (pa lizmusában érte

Proust gyermek zsidó vor városiass világitás te az ált

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Rabság és szabadság

Rabságban látta meg a napvilágot a zsidó nép. Rabságba született bele és az első lecké, amire az élet megtanította: a szolgaság, az elnyomatás volt.

A gulák tövében, Pithom és Ramszész piramisainál lett néppé a zsidó.

S mert ez így volt: első akarata és első tette: a szabadság volt.

Aki ismeri az emberi lélek természetét, jól tudja, hogy az első élmények mélyen bevésszük az ember jellemébe, megrögződnek az emberi agy rostjaiban és ott élnek a lelek mélyén az utolsó pillanatig, amíg csak él az ember. Minden későbbi emlék elmosódik a megtörtént események és megélt élmények tömkelegében, de az első megmarad. Megmarad örökké és elkíséri az embert egészen a sírig, az enyészetig.

Az első élmény, az első emlék megpecsételi az emberi lélek fejlődését.

A néplelek sem kivétel ebben a tekintetben. A zsidó néplelek sem. A zsidó nép sok mindent élt meg évezredek történelme folyamán. Sokat élt és talán még többet felejtett. Egyet azonban nem tudott és nem fog tudni sohasem elfelejteni. Első élményét, első emlékét: a rabságot, amelyben bölcsője ringott. Pitomot és Ramszész. Fáraót és üldöző seregeit. Mózes és az első kiszabadulást. Nem tudta és nem tudja elfelejteni, hogy a rabság tüzesparázu országában született és amikor már megtanult járni: első útja a szabadság volt.

S mert nem tudta elfelejteni: ez az első, nagy élmény ott élt, él és élni fog, míg élni fog az utolsó zsidó, a nép emlékezetében és lépten-nyomon fogja kísérni, vinni magasságokba és mélységekbe egyaránt, a történelem hullámzó életvonalán.

Vöröstenger.

A rabság és a szabadság partjai között kavargott. Oda kuszott és szétterpeszkedett a két part közé. Elválasztotta az egyiket a másiktól.

Es Izrael nézte, egyre nézte. Sokan megjátek tőle és visszariadtak. Mögöttük Faraó seregének porfelhője nyomult előre. S Izrael nézett, egyre nézett. Hátra. Sokan megjátek. Megjátek a harctól. Fellázáltak a szabadító Mózes ellen. A rabságot, Egyiptomot áhitózták, csak hogy megszabaduljanak a harctól és a tengertől.

Nachson ben Aminadav nem félt. Megállt a csapkodó hullámok előtt és határozott. Elszánta magát és rálepett a habokra.

A Vöröstenger hullámai kettéváltak. A habok szétfutottak. Es Nachson ben Aminadav, az első uttörő, megnyitotta a szabadság útját a gyáva nép előtt. Mindenki utána ment. Felők és bátor szívűek, szabadságot akarók és szolgalelkűek egyaránt. Mert száraz lábba kelhettek át a rabszolgaság házából a szabadság földjére.

Azóta sok ezer esztendő mulott el. Es azóta sok Vöröstengert látott maga előtt a zsidó nép. Es azóta sok Faraó tűnt fel vasdardás sereggel és a gyűlölet nyilával Izrael háta mögött.

A zsidóságban mindig egyaránt magas polcon állott a szabadság vágya és a szolgalelkűség. Ez a két elem harcolt örökösen egymással, valahányszor veszedelem fenyegette a zsidót. A pillanatnyi jólét, a pillanatnyi „menucha” — amikor ideig-óráig békében hagyták a zsidót — rossz tanácsadó és rossz tanító volt. Az ilyen átmeneti időszakok, az ilyen csalfa remények és hiték szabadjára engedték a szolgalelkűség illuzióit, az önmagunktól való elidegenedést, az önmagunktól való menekülni akarás vágyait. Az ilyen nyugalmi állapotokban, — amikor pillanatnyilag nem érezték a külső kényszerűség nyomását — kereste a zsidó a menekülést önmaga és vérei sorsa elől és az üldözők árnyékában keresték menedéket a maga számára.

Azt hitte, megtalálta. Es csak nagy megrázkódtatások, véres csapások tudták visszarántani a valóság világába és a természetes szabadság útjára.

Megrázkódtatások és csapások idejéig élt ma a diaszpóra zsidó népe. Végéig feszült harc a létért, — ez a zsidó jelen. Sokak számára szomorú. De az ilyen szomorúságok és keserűségek siettetik a szabadságot. Nem

a másoktól ajándékba kapott szabadságot, hanem a magunk erejével kivívott felszabadulást.

A szabadság ünnepe a rabságra és a szabadságra emlékeztető szeder három követelményt állít fel: „peszach, maco, umáror!” Peszach-áldozat, nyomorúság kenyere és keserűség gyökere. Aki ennek a három kö-

vetelménynek megfelelt, az meg fogja élni a peszach időt, a jövő nagy, diadalmas peszachünnepét, amikor a zsidó nép végleg le fogja rázni a szolgaság jármát és minden szolgalelkűségtől mentesen, felemelt fővel, tiszta lélekkel fog kivonulni a rabszolgaság házából a Szabadság országába.

(—)

Miss Sold elnökletével zajlott le a palesztinai szociális intézmények ötödik országos konferenciája

A palesztinai társadalmi segély problémái

Nemrég tartották meg Jeruzsálemben a szociális munka ötödik országos konferenciáját Henrietta Szold, a Vaad Leumi szociális osztályának vezetője elnökletével. A konferencián mintegy háromszáz delegátus vett részt. A jisiv összes társadalmi intézményei, a Jewish Agency, a munkásszervezet, a Histadrut Wasim Cioniot különböző osztályai képviselték magukat a tanácskozásokon.

Rachel Kagan, a Histadrut Wasim Cioniot országos vezetőségének tagja, tartotta az általános munkabeszámolót az elmúlt öt esztendőről, a Vaad Leumi szociális osztályának hatalmas munkájáról, a szociális munka központosítása, modernizálása és racionalizálása terén.

A többi szónokok a szociális segély különböző ágaiban jelentkező hiányokat tették szóvá és javaslatokat tettek azoknak kiküszöbölésére.

Lea Vilenski asszony, a HNC főtitkárja, a gyermekgondozásról tartott referátumot, amelyben azt a követelést állította fel, hogy minden helységben központi szervezet teremtsenek a gyermekgondozás és az ifjúsági munka számára, olyan nevelési intézményeket, amelyekben délutánig megfelelő pedagógiai felügyelet alatt állnak a gyermekek és ugyanekkor táplálkozásukról, egészségükről és szabad idejük eltöltéséről is gondoskodnak. Eddig csak a munkásság intéz-

ményesítette a gyermekek nevelését. A jisiv többi rétegei is meg kell tegyék a magukét ebben az irányban. Az előadó követelte továbbá, hogy otthonokat teremtsenek az anyák számára majd rámutatott a bevándorlók támogatására körül fennálló hiányosságokra. Ebben a tekintetben a Jewish Agency mulasztásaira is rámutatott és hibáztatta a vezető zsidó hatóságok szülékkeltségét a szociális segélyezés feladataival szemben.

Rabbi Aszaf, az adakozók és a segélyezett viszonyáról tartott rendkívül érdekes előadást és a zsidó történelemből merített példákkal mutatott rá a zsidó társadalmi segély helyes útjaira.

Ada Fischmann a nők szakmai kiképzéséről referált, majd a vita összegezéséeként Miss Sold mutatót rá a Vaad Leumi szociális osztályának jövőbeni feladataira. Különösen a gyűjtések és a szociális munka központosításának és koordinálásának fokozott megvalósítását tekintik a legfontosabb feladatnak.

Külön értekezlet tartották a gyermek- és ifjúsági segélyintézetek képviselői, akik elhatározták központi ifjúsági és gyermekgondozási intézet megeremtését megfelelő pénzügyi alappal.

A bevándorlók segélyezése és támogatása ügyében különböző követeléseket terjesztettek a Jewish Agency elé.

A parasztasszonyok világszövetségének elnöknője Palesztinában

Watt asszony előadásai Jeruzsálemben és a WIZO intézményeiben

Palesztinában járt nemrég Mrs. Alfred Watt, a Parasztasszonyok Világszövetségének elnöknője. A szövetségnek egymillió tagja van és elnöknőjének palesztinai tartózkodása során felvetődött az a terv, hogy Palesztinában is megalakítsák a parasztasszonyok szövetségét. Watt asszony, a le alapítója és vezetője ennek a mozgalomnak, a szövetség legutóbbi, Washingtonban megtartott világszövetségének ötödik országos ülésén utra indult, amelynek során Ausztráliát, Új-Zélandot és Ceylont látogatta meg. Angliába való visszautazásában, a WIZO elnöknőjének meghívására szakította meg útját Palesztinában, hogy megtekintse a WIZO intézményeit.

A WIZO 1930 óta tagja a parasztasszonyok kiképzése a rájuk váró feladatokra — egyik főprogramja a WIZO-nak is. A WIZO londoni elnöknőjét két tag képviseli a világszövetség londoni központi vezetőségében. Watt asszony elmondta, hogy sok országban játszanak vezető szerepet a parasztasszonyok szövetségében a zsidó asszonyok, köztük számos WIZO-tag.

A palesztinai WIZO-val való közvetlen kapcsolatott Watt asszony látogatása teremtette meg. A világszövetség elnöknőjének tiszteletére számos rendezvény volt az országban, melyeknek keretében a hetvenes Watt asszony, aki egyébként kitűnő szónok, a parasztasszonyok szövetségének célkitűzéseit és munkamódszerét ismertette.

Ajanotban és Nahalalban, a környék munkástelepeinek nőtagjai gyűltek össze, hogy

meghallgassák Watt asszonyt, míg Rechobotban és Ramat Hasavimban a Histadrut Nasim Cioniot helyi csoportja fogadta a parasztasszonyok világszövetségének elnöknőjét.

Jeruzsálemben a WIZO exekutiveje ülésén vett részt, majd a zsidó és angol hölgy-előkelőségek előtt tartott előadást.

Watt asszony előadásában rámutatott az izolált parasztasszony problémáira, aki inkább van ráutalva a közösségre, a gyakorlati és szellemi erőfeszítésekre, mint a városok asszonyai. A parasztasszonyok világszövetsége nemcsak azt a célt szolgálja, hogy kifejlessze a mezőgazdaságban dolgozó asszony reformáratát gazdaságával, házával és társadalmi környezetével szemben, hanem arra is törekszik, hogy hozzájáruljon a népek és nemzetek összefogásához a nemzetközi béke és kultúrközösség megvalósítása érdekében. Ebből a szempontból igen jelentős tényező volna a palesztinai parasztasszonyok szövetségének megalakítása. Az ültetvényesek és telepesek feleségei, a munkásfalvak és kibucok nőtagjai, a mezőgazdasági bérmentésnek szervezeti összefogásával és havonként megrendezendő összejöveteleivel megteremthetnék azt az intézményt és közösséget, amelynek keretében megvitathatják a parasztasszonyok speciális problémáit és hozzájárulhatnak közös feladatok megoldásához. Ennek a munkának a központjai lehetnének a WIZO mezőgazdasági intézetei, elsősorban Nahalal és Ajanot, de a kisebb farmok is.

Watt asszony előadásai nagy érdeklődést váltottak ki a zsidó kolóniák asszonyai körében a mozgalom iránt és az illetékes szervezetek vezetői megbeszéltek a palesztinai parasztasszonyok szövetsége megalakításának ügyét.

WIZO-HIREK

Az aradi WIZO irodalmi törvényszéke Timisoarán. Raffy Ádám páratlan sikert ért könyve, „A máglya” irodalmi törvényszék tárgyalási anyagát képezte Timisoarán. Az irodalmi törvényszéket a WIZO rendezte meg az aradi testvér szervezet tagjainak vendégszereplésével. A Zsidó Kulturothton nagyteremté zsufozásig megtöltötte a közönség, amely egy a monumentális regényt, mint a felkészültségéről ismert gárdát lelkes fogadtatásban részesítette. A közönség nem is csalódott. A törvényszék elnöki tisztségét Weiszberger Magda, az aradi WIZO elnöknője töltötte be. Hönigsberg Licy ismertette a regényt. Köves Böske vádolta az író elfogultságát hősével szemben és a regény hőstét szertelenséggel és gyávasággal. Goldschmiedt Annus védő a vád pontjait cáfolta meg. Kifejtette, hogy nem elfogult az író hanem inkább ki akarja hangsúlyozni a főhős minden, emberien magasanálló tulajdonságát, a többi szereplők pedig szándékosan adják a ködbe vesző háttér, bár köztük is élesen megrajzolt jellemeket lehet látni. A hős pedig se nem szertelen, se nem megalkuvó. Ellenkezéleg: lelkében elkövetkező generációk tudományának szabadsága és szelleme él és ezért a gondolatért áldozza fel önmagát, akkor amikor a felületes olvasó szemében esetleg gyávanak tűnik Giordano Bruno. Az esküdt-széket képező nagyszámú közönség felmentette Raffy Ádámot és Giordano Brunot. Az előadást a timisoarai WIZO nevében Handler Else köszönte meg, amely után még sokáig együttmaradtak közös vacsorán a Zsidó Kulturothtonban a vendég és a vendéglátó WIZO tagjai.

WIZO élet Bistritán. A bistritai WIZO, Nögyelet és KKL együttesen igen jólsikerült dírdli estet rendeztek, melynek eredménye minden várakozást felülmut. Mindazoknak, akik jelenlétükkel, buffet-vel, tombolatárgyakkal és mindenekelőtt fárad hatatlan munkásságukkal hozzájárultak az est sikeréhez, ezuton is legmelegebb köszönetet fejezi ki a vezetőség. Külön ki kell emelnünk Kallus Lajosné és Meister & Grünfeld engros cég igen ötletes akcióját, mely gyönyörű tombolatárgyakon kívül még nagyobb készpénzösszeget is jövedelmezett.

Aradi WIZO hírek. Folyó hó 7-én rendezte meg az aradi WIZO a rendes évi Menza-WIZO teadélutánt. Óriási érdeklődés nyilvánult meg a rendezvény iránt és a WIZO helyiségei szűknek bizonyultak a nagyszámú közönség befogadására. A teadélutánra találkozó adott egymásnak Arad elit közönsége és a fiatalság a késő esti órákig szórakozott a jazz hangjainál. Nagy érdeklődés nyilvánult meg a tárgysorsolás iránt és a sorsoláson résztvevőknek igen szép és értékes nyeremények jutottak. A WIZO asszonyok nehéz, fáradhatatlan munkáját megérdemelt siker és elismerés jutalmazta és a teadélután igen szép eredménnyel zárult.

A WIZO hangversenye a Capitolban. Március 30-án, kedd este tartja meg a cluji WIZO nagy érdeklődéssel várt hangversenyét a Capitol-mozgóban. Dr. Friedmann Andor zeneszerző és zongoraművész (Timisoara), Löbl Bözsi (Timisoara), Fejér Sándor hegedűművész és Boskovits Sándor komponista és zongoraművész szerepelnek a hangverseny műsorán. Jegyek iránt érdeklődni lehet a Schwartz Eugen cég üzletében, (Str. Reg. Maria), telefon: 14—18.

Ezerkilenc éves korában modern francia íróimagaslóbb alkotója s a alatt még nem lat, amely ha mékeiből vala ban kiadta vo

Végül is a zetésége hatá sában megjel Proust egyik tatott, irodalmi tékenyebb reg temps pierdu dításban „Az met fogja vis

Kéves olya regényírásnak ne fordított Flaubert

Bovaryt” an Zoltán ültette nyelvre; Bal tole France, Maurois, Ma jó fordítások vasó közönsé

Egyedül P mindezideig német fordít met fordítás Franz Hesse azok, akik e irodalomban mívészete iz

A magyar oel Proust mértékben sem halála tett népszerű külföldi olv Regényei nem is regé kordokumen első felhaln talmas mun lával folyta sem fejező be.

Proust r lentősebb: olyan érzél melyeken vumai, éles tek meg, h az alig ész lágnak ret jai is.

Proust í tató író. A osára akas rejtékező nie; annak a mélység sába olvas den növen nie, hogy hassa át

Proust főhősei; sán át sz nakt legcs Gazdag személyes mélyesség mésetét conte de

Impersonálta (pá fízmusában érte

Proust gyermeke zsidó vor városiass világitás te az ált

AZ ELVESZETT IDŐ NYOMÁBAN

— Marcel Proust halálának tizenötödik évfordulójára és műveinek első magyar nyelvű kiadása elé —

Írta: SALAMON LÁSZLÓ

Ezerkilencszázhuszonkettőben, ötven éves korában halt meg Marcel Proust, a modern francia regényirodalom eleddig legmagasabb jelentőségű zsidó származású alkotója s a halála óta eltelt tizenöt év alatt még nem akadt magyar kiadvány, amely hatalmas munkásságának termékeiből valamelyiket művészi fordításban kiadta volna.

Végül is a „Nyugat“ című folyóirat vezetősége határozta el, hogy ez év májusában megjelenteti magyar nyelvű is Proust egyik legérdekesebb, legtöbbet vitatott, irodalmi hatását illetően legjelentékenyebb regényét: a „Recherches du temps perdu“ címűt, mely a magyar fordításban „Az elveszett idő nyomában“ címet fogja viselni.

Kevés olyan remekműve van a francia regényírásnak, melyet magyar nyelvre le ne fordítottak volna.

Flaubert remekművét: a „Madame Bovaryt“ annak idején boldogult Ambros Zoltán ültette át művészi tökélyvel magyar nyelvre; Balzac, Maupassant, Zola, Anatole France, Romain Roland, Barbusse, Maurois, Mauriac regényei és viszonylag jó fordításokban kerültek a magyarul olvasó közönség kezeibe.

Egyedül Proust művei azok, melyekhez mindezt csak francia eredetiben, vagy német fordításban, (még pedig kitűnő német fordításban: Walter Benjamin és Franz Hessel áttüzetésében) olvashattak azok, akik e különös, a modern francia irodalomban egyedülálló francia-zsidó író művészetét iránt érdeklődtek.

A magyar kiadók eme tartózkodása Marcel Proust műveinek kiadásától, teljes mértékben érthető. Proust sem életében, sem halála után nem volt és nem is lehetett népszerű író, sem hazájában, sem a külföldi olvasók táborában.

Regényei a szó megszokott értelmében nem is regények. Inkább ama emberi- és kordokumentumok tárháza, melyeknek első felhalmozása Balzac és Stendhal hatalmas munkásságával vette kezdetét, Zolával folytatódott és Romain Rollanddal sem fejeződött, mert nem is fejeződhetett be.

Proust regényei és ezek között a legjelentősebb: „Az elveszett idő nyomában“ — olyan érzékeny lemezekhez hasonlíthatók, melyeken nemcsak a külső élet vezetőmotívumai, éles és jellegetes hangjai rögzítődtek meg, hanem az összes mellékzörejek, az alig észrevett rezdülések s az érzésvilágnak rendszerint ki nem fejezett hangjai is.

Proust inkább fárasztó, mint szórakoztató író. Aki regényei szépségeinek csúcsára akar emelkedni, annak izzasztó, verjétekező szellemi turisztikát kell végeznie; annak a csúcokra vezető uton — ahol a mélységben elterülő világot majdan látásába olvashatja — minden szírtet, minden növényt, minden zugot észre kell vennie, hogy végül az Egész varázsának ad-hassa át magát.

Proust regényeinek nincsenek kipécézett főhősei; néha mellékalakjainak jellemzésén át szólalnak meg az író belső világának legcsodálatosabb rejtettségei.

Gazdag, túlszűfolt világában mindennek személyes vonatkozásai vannak s ez a személyesség különbözteti meg élesen írói természetét attól az írói iskolától, melyet Leconte de Lisle ültetett jogaiba s mely az „impersonalitást, az impassibilitét“ prédikálta (parnasziének), mely Flaubert realizmusában, illetőleg Zola naturalizmusában érte el betetőzését.

Proust, a gazdag párizsi zsidócsalád gyermeke a világfiak életét élte. Tipikusan zsidó vonás természetének maradéktalan városiassága. Számára a szalonok fényes világitása jelentette, illetőleg helyettesítette az éltető napot s a hold fényét sem

nyári mezők és orok csendjében élvezte, hanem a szalonok ablakain és nehéz függönyein át leste meg.

Világa — a szalonok világa — szűk világ, ha a társadalmi élet sokrétűségét, az emberek sokféle jaját-nyavalyáját, az igazságtalanságok lázító bőségét tekintjük a tágasság, a hosszúságban, szélességben és főleg mélységben való kiterjedettség bizonyosságának.

De ami ezen a szűk világon belül történik, vagy egyáltalán megtörténhetik, — mindannak Proust tökéletes ismerője volt.

Kimondottan zsidó vonás művészi és emberi természetében: szinte kísértetiesen túlméretezett időérzéke is. Ha az igazi francia, helyesebben az igazi latin természet arra hajlamos, hogy képekben lássa a világot és lehetőleg képekben fejezze ki elvont gondolatait is, — úgy Proust — ennek teljes ellentétéképpen — időben gondolkodik és csak a fiktív idő segítségével tud érzékelni.

Számára a jelent sohasem a valóságos jelen, hanem mindig csak az *elmult* jelenti. Ha a visszaemlékezés adományát nem adott volna meg az embernek, úgy Marcel Proust aligha írhatott volna regényeket. Ahhoz, hogy alakjait *élővé* tehesse, feltétlenül szüksége volt arra, hogy az emlékezés varázsköpenyét dobhassa rájuk.

Tulajdonképpen minden művészi alkotás multidejű, de eleven érzéki, az élet minden napi vonatkozásaival érintkezésben levő művészt, anélkül, hogy erre céltudatosan törekedne: az élet jelenvalóságát, folyamatoságát akarja érzékelteni, bemutatni, bizonyítani.

Proustnak, hogy alkothasson, feltétlenül szüksége volt a jelentől való eltávolodásra, arra, hogy ködközsínórjáról vágja le az életet; ködközsínórjáról, mely maga a jelenvalóság.

A jámbor zsidó és a jámbor muzulmán csak Kelet felé fordulva képes megpillantani az Ég arculatát; Proustnak hátra kellett fordulnia, hogy a mindig előre lendülő élet arculatát megpillanthassa.

Ezért van az, hogy regényeinek elbeszélő hangja mindig multidejű, mindig első személyben hangzó. Sohasem a körüljáró, ki-tapasztalt, megmért valóságot akarja kifejezni, hanem csupán a valóság visszényét: élményeit.

Az *elmult idő nyomában* halad, mely mindig elveszett idő is, amelyet tehát újra és újra meg kell találnia. Értékes, hogy ilyen belső adottságok mellett, Proust állandóan a keresés izgalmában élt. Mindig meg kellett keresnie belső világában azt és azokat, amit és akat már megismert.

Benyomásainak gazdaságát a térben nyerte, de csak az időben tudta kibontakoztatni. A tér, a szalonok világa, melyben benyomásait nyerte, nem volt tág, de lekének végtelenségben szélesre tárult.

Alakjait úgy látta, úgy vizsgálta, mint egy röntgenológus: lelkének elsötétített laboratóriumában az emlékezés X-sugaraival átvilágította őket, belenézett a veséikbe, szíveik zsigereibe s azután diagnózist készített róluk.

És csodálatosképpen: diagnózis mindíg találó, mindig érzékletes, árnyai mindig az árnyakat szülő fényre emlékeztetnek, fényeiben ott érezzük az árnyakat.

Proust korának legmagasabbrendű műveltségével rendelkezett. Ha gyakorlatilag nem is, de elméleti vonatkozásokban tökéletesen ismerte kora minden nagy társa-

AZ Ő

számára biztos a siker

A jó kölnizsnek nemcsak az a feladata, hogy dús és kellemes illatot terjesszen, hanem a bőrt is fel kell frissítenie. Ez a fontos feladatot alkéletesen teljesíti a

Richard HUDNUT
GEMEY, LE DEBUT VERT, RICHESSE KÖLNIVIZ

RICHARD HUDNUT

Nagyszerű ajándék az ünnepekre: egy évig csodálatos minőségű RICHARD HUDNUT - GEMEY - LE DEBUT VERT - RICHESSE Kölniviz

dalmi, politikai, tudományos és művészeti kérdését.

Regényei a mélylélektani kutatás terén jóval megelőzték Freudot és Adleret, a mélylélektani kutatás tudományos mestereit.

Az egészen magas igényeket támasztó irodalmi kritika mélyen meghajította Proust tehetsége előtt az elismerés zászlaját, ennek ellenére talán még ma is ő a legkevesebb olvasott nagy francia regényíró.

Nem indokolatlanul történik ez így. Marcel Proust a legkevesebb francia, vagy hogy pontosabban legyünk: a legkevesebb franciás író. Stílusának zsufolttsága, a zsufolttsággal természetesen velejárá homály nem tulságosan vonzza az érett, csillogó, kápráztatónan hajlékony francia stíluson nevelkedett francia olvasóközönséget.

A nagy francia mesterművek alkotói csaknem kivétel nélkül született franciák. Franciák a kifejezés tisztaságában, a stílus eleganciájában, a kompozíció tökélyében, az emberlátás és emberábrázolás mesterei főnyében.

Proust ezekkel szemben idegen elemeket még pedig nyugtalanító idegen elemeket olvasztott alkotásainak széles, ideges, néha fegyelmetlen francia nyelvébe.

Heine, a német-zsidó százszor inkább francia, mint a francia Proust, aki teljesen híjjával van a gall espritnek, a vélekedések és megállapítások találó könnyedségének, annak a voltairei frissességnek, vidám gonoszkodásnak és felháborodott éleslátásnak, mely nem hajlandó csak azért bonyolulttá tenni a dolgokat, hogy azután kibújjon a kibogozás és megoldás köteleességé alól.

Heine a világ irodalomtörténetben páratlanul álló bizonyosságát szolgáltatta a la-

tin és a zsidó szellem rokonságának. Marcel Proust, a francia, illetőleg párizsi zsidó — az élet és a sors örök ellentmondásainak, paradoxális következetlenségeinek igazolásául — a legnémetesebb francia író.

Lelki és szellemi gyökereiben sokkal közelebb áll a fausti Goethez és a német-zsidó Jacob Wassermannhoz, mint Heinehez.

De még ezeknél is bonyolultabb és Jacob Wassermannnál is bonyolultabb zsidó. Ha a középkori zsidó gettóknak világi és belletrisztikai értelemben vett irói lettek volna, — talán sokban hasonlítottak volna Marcel Prousthez.

Mert az elmult idő nyomában haladni, elveszni az reflexiók őserdejében — típi-kus zsidó vonás. A zsidóságot évszázados elnyomatása, a gettóban kivirágzott tal-mudisztika törvényszerűen kényszerítette arra, hogy ne a jelenben, ne a jövőben, hanem a multban, az elveszett időben keres-e életének értelmét; a világ, a földi és az égi létezés titkait.

Heine szelleme ez ellen lázadott; a Marcel Prousté — öntudatlanul — ebbe a körbe vágyakozott vissza.

Igaz: Proust nem az égi titkokat keres-te, mint középkori ősei, hanem a földi élet bonyolultsága, a látszatok és a megfogható valóság nyugtalanító összefüggéseinek kutatása kötötte le izzó érdeklődését.

Az időt hajszolta, mely megfoghatatlan, de amelyet ő megfoghatónak érzett. Az idő formáiba akarta törni az életet, mely pedig időtlen. Ennek a hajszának izgalmát érződik gigászi alkotásain, melyeknek egyik legkésebb gyöngyszeme éppen — „Az eltiunt idő nyomában“ című remekmű-ve.

Ideje, hogy halálának tizenötödik évfordulója alkalmából a magyarul olvasó közönség elitje — és a magyarul olvasó zsidó közönség is — megismerkedjék ezzel a kivételes és évenként nem népszerű francia-zsidó íróval.

Megérkeztek a tavaszi és nyári angol és exkluzív

szövegkülönlegességek Weisz Iózzel uriszabó

OLUJ, Piata Uniri 25 I. Rózsa drogéria mellett. Telefon: 608.

Egy új pészachi haggadáról

*

A pészachi haggada a legnépszerűbb könyve a zsidó liturgiának. Temérdek kiadást ért meg; a bibliográfiák vagy 1200 változatáról tudnak a könyvnyomtatás kezdeté óta. Tizenöt nyelvre fordították le. A kommentárok százai ölelik körül; a Rási iskolájától rabbi Móse Szóferig a zsidóság majdnemdegyik nagysága magyarázatot írt hozzá. Valóságilag agyonillusztráltak. Ez a népszerűség könnyen érthető. A széder, amelynek ima- és asztalrendjét a haggada tartalmazza, a *kat exochen* családi ünnep a bibliai idők óta. A családi érzésnek pedig köztudomás szerint abban a szívben is hely jut, amelyből a vallás kivétel van, vagy teljesen kiveszett már. Ráadásul a megismerkedésünk ezzel az ismeretlen szerzőjű és nem nagy igényű könyvecskével — Nachum Szokolov a fogásba esett, guzsa kötött testű anyához hasonlította, aki kinjai között előrehajol és odanyújtja fonnyadt mellét szomjazó kisedének — a benyomások iránt rendkívül fogékony gyermekkorba esik, amelyet később — mindegy, hogy okkal vagy ok nélkül — glóriával vesz körül a szentimentalizmussal telített emlékezés. Ha a szemünk rátéved a haggada vendégeket invitáló arameusnyelvű kezdősoraira — ezek a sorok, Babilonia a szülőhelyük, az aggada legkorosabb alkatrésze — *Ha lachma anja...* s egyszerűen meglevenedik előtünk a szülőház képe, feltámad életünk első két évtizedének ezernyi emléke. És a szeretet sugárbaiból, amelyek ezeket az emlékeket körülölelik, néhány beáramozza a haggadát is. Gyermekkorunknak, emlékeinknek, szívünknek egy jókora darabja tehát ez a könyv, amely már Amram gaon (9. század) sziddurjában a mai alakjában foglaltatik benne. Persze a Nirca dalai nélkül, amelyek későbbi időkben keletkeztek. Például a Chaszal kezdetű dal a 11., az erősen népszerű és misztikus chad gadja, (amely az arameus kezdetű haggadát stilszerűen arameusul fejezi be és amelynek régi német fordítása a Brentano-Arnim Des Knaben Wunderhornjában e bizarr cím alatt olvasható: Fir die Jüngelcher von unsern Leut), a 15. században.

A német zsidóság, amelyet az általános emberi kultúra hullámai jómesszire sodortak a zsidó életformáktól, az utóbbi pár évtizedben nolens-volens keresi a hazát, a zsidóságba visszavezető utat. Ennek az ut-

keresésnek jelentős szakasza a vallási kapcsolatok felújítása. Ezért történik, hogy Németországban egyre-másra jelennek meg egy idő óta könyvek, melyek a zsidó vallást, a belőle sarjadt népszokásokat ismertetik és ugyyszólván praktikus ujjmutatók a vallási gyakorlat szolgálatában.

Az efféle könyvek közül való *E. D. Goldschmidt* könyve is, *Die Pessach-Haggada* (A berlini Schocken-Verlag adta ki.)

Goldschmidt fordítja, a fordítás szövegébe beleszóve kommentálja a mi jó öreg haggadánkat és tudós előszavában rendre megismerteti a forrásait, a széder-asztal berendezésével, szertartásának lefolyásával, különleges szokásaival, végül a haggada nyelvi sajátosságai és textusbeli változataival.

A haggada szövegébe felvett általános liturgiai elemeket: a Hallét, az asztali áldást (vulgo: bencsolást, amely jiddis szó közismerten a latin benedicere korrumpált mása) és a megrendítő erejű Nismászt (néhány régi, már Rási által megcáfolt tradíció, Péter apostolt tartotta e Minden élő lélek dicsérje a Te nevedet, Te, mi Istennünk! kezdetű ima szerzőjének, Martin Buber fordította. És pedig olyan nyelvművészettel, amely — nagy szó — az eredetivel konzensziális. Már ezért a néhány buberi fordításért is érdemes volt ezt a nyomdai művelet szempontból is remekbe készült könyvet kiadni.

Goldschmidt maga főképpen a régi héber, részben azonban a régi görög és római, tehát az antik asztali szokásokkal hozza kapcsolatba a pészach este széderjét, vagyis rendjét. Az étkezés előtt a mi eleink is bort ittak. (Jajin kodem ha-mazon.) A bor után előétel következett, rendszerint nyers zöldségféle. Ennél a fogásnál még üldögéltek az asztalnál. A tulajdonképeni lakomát azonban — kenyér, hus, hal voltak a főalkatrészei és bor járult hozzájuk, jajin betoch ha-mazon — fekvő költötték el. Az asztali áldás után megint borozgattak: jajin achar ha-mazon. Így tehát — magyarul Goldschmidt — a szédernyitő kiddus, majd a reá következő kárpász, nem különleges pészachi szokás. A feke étkezés, amelyből az oldaltámaszkodást szokása származott el hozzánk, szintén nem. A gyerekek elamulására és kérdezősködésére tehát voltaképpen csak a vacsora adott alkalmat. Mert ennek fo-

lyamán azt látták, hogy csak kovásztalan kenyér, egysesedül sült hus kerül az asztalra és hogy nemcsak étvágygerjesztőnek (guszttus), hanem vacsora közben is salátát tálalnak. (Mellesleg: Rási is lactucat, vagyis fejessalátát ír elő marornak.)

Goldschmidt ennek folytán azt tartja, hogy ősi szédernél a kiddusra és az előételre a vacsora, a pészachi áldozat előírásos elfogyasztása következett és csak a vacsora után állt elő a gyermek a má nistáná-val, s került sor a feleletre, a gyermek kitanítására és általában a liturgiai részére. Hogy ma más a sorrend, ezt arra vezeti vissza, hogy megszűnt a pészachi áldozat és arra a törekvésre, amely a liturgiai részt igyekezett a széder központjába helyezni. Ha az imákra, a haggadára csak a vacsora után kerülne a sor, az áhitat szenvedne a jóllakottsággal együttjáró jókedv, a borfogyasztással felfokozott és korlátokat nem igen respektáló derü által.

A következő négy pohár bor mellett a Rif egy talmudi citatuma alapján (a mi talmudunkban a Rási és a Rasbam helyesbítése folytán más a textus) egy ötödik pohár borról is tud Goldschmidt. A Hallél haggadolnál, a 136. zsoltár recitálásánál üritették volna. Eljahu próféta serlege ennek az ötödik pohárnak rudimentuma. Vitás kérdés lévén, hogy hozzátartozik-e a széder szertartásához, üritetlenül hagyják... míg eljövend Eljahu. Ebből faragott aztán a nép a próféta számára elkészített boros-kelyhet.

Annak a nem általános szokásnak, hogy a család fő Kített, fehér halottas ruhát ölt a széderhez, sokféle okát tudja felsorolni: A tulhabzó ünnepi jókedv féke a halottas köntös. (A Rámbám véleménye.) A főpap szentélybeli szolgálatára emlékeztet a hófehér színével. (A Maharal nézete.) A legáltalósabb magyarázat nem csak halottas ruhát, hanem ünnepi viseletet lát a Kittelben és úgy tartja, hogy az ünnep fényét akarjuk vele emelni.

A tíz-csapás olvasása közben szokásos bor-kicsöppentés magyarázatai közül manapság a Sámson Rafael Hirsch véleménye a legnépszerűbb, mert a legközelebb áll a mai ember gondolkodáshoz és ráadásul egy közismert midrára épít: E csapások nyomában emberpusztulás járt; az örömmünk nem lehet tehát teljes fölöttük és így nem írithetünk telipohár bort az emlékükre. A régebbi magyarázatok inkább misztikus természetűek. Akad azonban olyan magyarázó is, aki libatit, vagyis italáldozatot sejt a borcsöppentésben. Goldschmidt maga a jó öreg magyarázattal tart, amely szerint messzire akarjuk magunktól loccsantani a felsorolt vészterhes

csapásokat.

Uj magyarázatot keres Goldschmidt a „sefoch chamaszcha“ recitálásakor divó ajtonyításra is. Szerinte nem a lel simurim biztonságérzetének demonstrációja, nem a megváltásra-várás kifejezője (a néphit szerint ugyanis pészachkor jön majd el a messiás), hanem a zavaros, zsidó-ellenes korszakok maradványa. Kitértek az ajtót, hogy megnézzék, nem-e leselkedik denunciació mögötte, nem-e furakodott kém a lakásba. Ugyanilyen eredetű egy másik széderi szokás: a kályhabefűtés, amelyről Goldschmidt nem tesz említést. Vele ellenőrizték, nem-e csempészték valamit, vádaskodásra alkalmat adó holmit a kályhalyukba.

Érdekesekek, de kissé túlrövidre sikerültek, az affikomonnal kapcsolatos magyarázatok. Az bizonyos, hogy ez a szó görög eredetű. Viszont a jelentése bizonytalan. Csempéget, asztali éneket, zárótételt egyképpen jelenthet. A legvalószínűbb és a talmud magyarázatával egybevágó jelentősége azonban (Goldschmidt történetesen ezt a változatot nem említi): Rajta, gyereim! inni! Ezt tiltja el az „én maftirin“, — a pészach esti vacsora után tilos a borozás, új társaság felkeresése.

Az affikomon elcsenesésének szokását előbb nem egészen elfogadható módon egy félreértett talmudi szentenciára kísérel meg visszavezetni (Pessachim 109 a: Chotfin macca beléle pessachim.) Azután maga is ráébred a közbenfekvő helyes magyarázatra: Nagyonokosan a gyermekek érdeklődésének felcsigázását és ébrentartását szolgálja ez a kedves bohóság.

A pészach esti étkezés első fogása a keményre főtt tojás. A legtöbbben a gyász jelet látják benne; hiszen Tiso be-av ugyanarra a napra esik, amelyre a pészach. A Chászám Szófer a golusz szimbolizálásának minősítette. Mennél erősebb a nyomás, annál keményebb a zsidók ellenállása. Goldschmidt ősi előételnek nevezi. Gondoljunk csak a rómaiak „ab ovo usque ad mala“ — étrendjére! Vannak persze más elméletek is. Pészach nem csak a megváltás, hanem a tavasz ünnepe is. A tojás pedig szintén az élet legyőzhetetlen erejét szimbolizálja.

Nem ír Goldschmidt az ősi széder nagy szerepéről a keresztény misztikumban. Az urvacsora a széder szertartásából származik. Az áldozati bárány a Jézus szimbóluma lett, stb. stb. Viszont megrogzítja a fontosabb haggada kiadások textusbeli változatait és a függelékben néhány költeményt hoz, amiket csak a kevésbé elterjedt ritu-sok ismernek.

Nagyon értékes könyv; diszére válik az ünnepi asztalnak. (g. s.)

S. LÖWY:

FATME

(Elbeszélés)

Fatme alig volt még 14 éves, amikor a petachtikvai kolonista házába hozták család-munkára. A zsidó szomszédok „Ajala“nak (gazella) nevezték el. Könyved és úg-rándozó járásával valóban gazellához hasonlított. Alakja karcsú és simulékony, arcán szép vonások, amelyek az első időben nem vevődtek észre, mert még ápolatlan volt. Amikor a kolonistához jött, fiatal lényé egészen vadóc volt. A háziaknak nagy erőfeszítésébe került, amíg sikerült valamelyes módon hozzászoktatniok őt a rendszeres munkához.

Fatme beduin törzsből származott. Véreivalahol az ország déli pusztáin kóborolnak, hogy legelőhelyet találjanak juhuk számára. Nyáron és télen gyalog jár a törzs egyik helyéről a másikra, mert ezen a vidéken kevés hely van, ahol rövid ideig is megélhetési lehetőséget találhatnak és ezeket a lehetőségeket is elvitatják a többi, arra járó törzsnek. A vad vidéknek a természete átment a fiatal lány vérebe és husába. Már vándorlásuk idején nagy gondot okozott Fatme testvérbátyjának, aki szüleinek halála után egyetlen oltalmazója volt. A kalandokhoz hozzászokott törzs tagjainak is szokatlank voltak ostoba tréfái. Amikor egyszer a termékeny tengerpart, közelében jártak, elhatározta a bátyja, hogy férjhez adja őt. Míután a fiúnak nem volt pénze, hogy magának feleséget vásároljon, az az ötlete támadt, hogy Fatme segítségévé tesz szert szonyra. Fatme nem volt rossz csereárú. Szépségénél fogva jó üzlet kínálkozott általa. Nemsokára kedvező alkalom is nyílt a csereüzlet megvalósítására. Petachtikva közelében élt Jussuf, a felah, aki ugyanolyan helyzetben volt, mint Ibrahim, Fatme bátyja. Ő és Jamilla nevű leánytestvére is ár-

vák voltak és legfőbb ideje volt már, hogy a 13 éves leányt férjhez adják. De mivel Jamilla arcán mély himlőhelyek voltak, Jussuf sehogysem tudott vevőt találni huga számára.

A csereüzletről folyó tárgyalások meglehetősen elhúzódtak, miután Ibrahim nehéz feltételeket szabott. Fatmeért nemcsak a kis Jamillát kérte, hanem egy satrat és négy kecskét is ráadásul. Végül mégis megkötötték az üzletet és megpecsételték azt a falu vénei jelenlétében.

Amikor a lakodalmi ünnepség napjai után Jussuf hozzálátott házának berendezéséhez, nem kevésbé csodálkozott fiatal feleségének rakoncátlan és féktelen magatartásán. Semmilyen körülmények között nem lehetett rendes munkára bírni a gazdaságban; az egyik munkából a másikba csapott át, anélkül, hogy bármit is rendesen elvégezt volna. Olykor elűnt a házból és órákig maradt távol és Jussuf csak hosszas keresés után találta rá a mezőn, ahol a juhokkal játszott, vagy a pásztorokkal incselkedett. Se szitkok, se verések nem használtak. Ellenkezőleg, minden szidalmazás után még vidámabb és rakoncátlanabb lett Fatme és egyszer két napra tünt el a házból és erőszakkal hozták vissza férjéhez a szomszédos arab faluból.

Jussuf keserű szemrehányásokat tett sógorának, mert végeredményben ő volt felelős a csereüzletért. Feleség helyett pusztai vadállatot hozott a házba. Ibrahim mindent elkövetett, hogy valahogy rendbehozza a dolgot. Rendrehozta Fatmet, megfenyegette, megverte, de minden „nevelés módszer“ — amely más falusi fiatal asszonynál eredményes szokott lenni — Fatmenél meghusult. Minduntalan lerázta a bilincseket, amelyeket férje házában egyhangyú élete rakott rá.

Az újdonsült család élete idővel valóságos pokol lett. A dolgokról az egész falu beszélt és végül a falu vénei elé került a súlyos ügy. Sokat tanácskoztak azon, hogyan lehetne Fatméből engedelmes és rendes parasztszönyt faragni. A tanácskozások ered-

ményét közölték Jussuffal és Ibrahimmal. Fatme egy évre el kell hogy hagyja a falut és a szomszédos Petachtikvára kell adni egy telepeshez. Ott szigorú felügyelet alatt fog állani, az ottani emberek kigyógyítják majd vadócságából és mint kitűnő háziasszony fog visszatérni a faluba. Míután az ítéletet az érdekeltelek elfogadták, Fatmet a „büntető helyre“ vezette a bátyja. Így jutott Fatme a kolonista házába, aki egy fél emberöltő óta él már Petachtikván. Nagy birtokán főleg arabok dolgoztak. Ő és felesége majd megtalálják a helyes utat, hogy kiűzzék az ördögöt, amely Fatmába bujt.

Fatme, aki váratlanul került egy számára teljesen idegen világba, heteken át nem tudott elocúdni meglepetéséből. Mindaz, ami körülötte történt, annyira új volt, de ugyanekkor vonzó is. Dacára a nehéz munkának, amelyet a házban és a gazdaságban kellett elvégeznie, sokkal szabadabbnak érezte itt magát, mint előbbi tartózkodási helyén. Munkaadójának házában is sok izgalom volt eleinte amiatt, hogy Fatme, ahelyett, hogy dolgozt volna, a gyermekszobába bujlik, ahol tágranyított szemekkel böngész a képeskönyveket és játékokat, vagy az udvaron játszik a gyermekekkel. De megszabadult attól a nyomasztó érzéstől, amely férje házában valósággal kínná tette. Ezenkívül gyakran volt néhány szabad órája is, amit a kolonisták való sétálásra használtak fel. Milyen csodás félművelő lepte el este az uccákat! Milyen szép és gazdagok voltak a ruhák, amelyeket a kirakatokban látott! Lányok és fiúk zavartalanul sétáltak és senkik sem zavaradtak, hogy bekergessék őket házaikba. Ott az arab faluban hajdon lány nem találkozhatott fiuval s ki is mert volna ilyesmire gondolni! És itt senki sem szitkozódik emiatt!

Fatme lelkében nagy átalakulás történt. Ő, akit az első hetekben csak nagy erőfeszítések árán lehetett rábírni arra, hogy valamelyes módon megmosakodjék, egyre több figyelmet kezdett fordítani külsejére. Vad hajzatát simára fésülte és befonta, arca és

kezeli tiszták és ápoltak, ruhái mosottak és vasaltak. Ha keresztültáncolt az udvaron, utána néztek az összes fiúk és hízog szavakat dobtak feléje. Fatme valóban megszépült és kecses mozdulataival elvarázsolott mindenkit. Így kapta az „Ajala“ elnevezést.

További fejlődése azonban nem rekedt meg a külsőségeknél. Egyre inkább tudatára ébredt annak a hatának, amelyet női bája gyakorol környezetének férfira. Különösen Saul felé fordult a figyelme, aki a tehénistálló körül dolgozott. Ez a fiú, aki egész nap a gazdasági udvarban forgolódott, tetszett Fatmének. Sokszor segített neki a munkában és elbűvölte őt távoli hazájáról a tengerentúli országokról szóló történetekkel. Ő volt az, aki Fatmet megtanította az első héber szavakra is és így sok mindent mesélhetett el neki mindennapi életükről, ami teljesen felfoghatatlan és új volt a lány számára. Egyre inkább vonzódtak a fiuhoz és Saul sem volt közömbös iránta.

A bensőséges kapcsolat nem maradhatott sokáig titokban a ház lakói és munkásai előtt. A kolonista szűkségesnek látta, hogy energikusan közbelépjen. Figyelmeztette Fatmet azokra a veszedelmekre, amelyeknek ki-teszi magát, ha az arab faluban is tudomást szereznek a dolgról. A házasságtörést az arabok halállal büntetik. Ezért óvakodjék attól, hogy magára idézze övének haragját. E rendreutasításon kívül Sault elbocsátották a gazdaság szolgálatából, abban a reményben, hogy ezzel elintéződjött az ügy.

De minden óvatosság ellenére is elég alkalmat talált arra Fatme, hogy megugorjon a házból és Saullal találkozzék. Időről időre látták őket együtt sétálni a falutól messze fekvő eukaliptusz erdőben és a narancsültvények sötét ösvényein. Rövid idő alatt az arabok fülebe is eljutott Fatme átalakulásának híre. Az arab faluban valóságos zendülés tört ki. A falu lakosainak hosszú esteken át volt miről beszélniük. Jussuf a fiatal arabok gunytárgya lett. De Jussufnál is többet szenvedett Ibrahim az emberek beszédje miatt,

Nos, im

Arad, má zsidóságot vadválal ille folata Arad, a történelmi hitközség tekintetét vil lom, amely nagóga, sz Százhusz év ugynevezett nek előharco volt. Ennek epizódja az ténete. Erv aradi hitköz maga nemé épülőfélben gok birtoká is Habsburg

Az aradi kiélesedett hogy német be vallásos tervek köz templom is ezek az új rodást kelte az aradi zs borra szaka Az aradi csak a szű szerte vissz gében a zsi a reformter hitközség m mozgalombó maga elé l ta, hogy a ben pedig rin erre ne gyülés az szakállának mindez nem rehajtásót végrehajtás szerv. Chon

mert ő vol gyent hozt hogy a kol dolognak.

Ibrahim hugának k selkedését mányaihoz nek szokás zet, amiko nem is en és határo hírek, ame nevezik az hiszik, hog nak, igazá dása könyv hogy testv gyat, vag sics vissz a moskobi kolonistá szik neki

Ibrahim Sok mind aFatme vére me nincs benne

Késő es Mint egy á mélyedve Egyszeren házában é véret. For őrt megler ta bizony Fatme bá a szobaho falakon k hallotta. A hány perc és megtör dani: „E sen a rend Fatme Bátyja ma

Nos, imperator Austriae...

Amikor az aradi zsidótemplom a Habsburgok tulajdona volt

Különös történelmi epizód az aradi zsidóság életéből. Ferdinánd osztrák császár vette oltalmába az épülő aradi templomot. Hogyan jutott Hirschl Mózes, hitközségi elnök császári kitüntetéshez

Arad, március 26. (Az Uj Kelet tud.) A zsidóságot általában szeretik a parvenüség vádjával illetni. Ennek a vádnak eleven cáfolata Arad, amelynek zsidósága életével már a történelmi múltba kapcsolódik. Az aradi hitközség több mint kétszáz éves multra tekinthet vissza és a jelenlegi neolog templom, amely pedig már a második aradi zsidóság, szintén közel százhusz esztendő. Százhusz évvel ezelőtt kezdődött Aradon az ugynevezett modernizáló mozgalom, amelynek előharcosa az akkori rabbi, Chorin Aron volt. Ennek a kornak egyik legérdekesebb epizódja az új templom megépítésének története. Érdekes és jellemző fejleménye az aradi hitközség akkori belső életének az a maga nemében egyedülálló esemény, hogy az épülőfélben levő aradi templom a Habsburgok birtokába jutott és voltaképpen — ma is Habsburg tulajdon.

Az aradi hitközség kebelén belül akkoriban kélekedett a harc. Chorin Aron elhatározta, hogy nemetországi mintára újításokat vezet be vallásos ténen. Ezek között a modernizáló tervek között szerepelt egy megépítendő új templom is énekarral és orgonával. Mind-ezek az újítások szörnyülködést és felháborodást keltettek a hitű zsidóság körében és az aradi zsidó hitközség valóságilag két táborra szakadt a tervezett reformok miatt.

Az aradi modernizálási tervek híre nemcsak a szűkebb környéken, hanem ország-szerte visszhangot keltettek. Nagy többségében a zsidóság és hivatalos vezetői ezeket a reformterveket, amelyek később a neolog hitközség megalakulásához és az asszimilációs mozgalomhoz vezettek. A budai rabbigyűlés maga elé idézte Chorin Aront és felszólította, hogy adjon számot elgondolásairól, egyben pedig vonja vissza reformterveit. Chorin erre nem volt hajlandó, mire a budai gyűlés az akkori legsúlyosabb büntetésre, szakállának levágására ítélte. Chorin Aron mindez nem rettentette vissza terveinek végrehajtásától, a budai rabbigyűlés ítéletének végrehajtására pedig nem volt hatósági szerv. Chorin visszatért Aradra, ahol a tör-

tétek után még jobban kiélesedtek az ellentétek a két csoport között.

Nappal építenek és éjszaka rombolnak

A reformcsoport, illetve Chorin és hívei, akiknek sorában ott volt a hitközség akkori elnöke, Hirschl Mózes is, továbbra is kitarítottak terveik mellett. A tervezett új templom, amelyet orgonával akartak felszerelni és amelyben női énekkar számára is jelöltek helyet, az aradi zsidóság nagy tömegének ellenállásával találkozott. Különösen megnövekedett az ellenállás a budai események óta, amelyek hamarosan köztudomásúvá lettek. A rabbigyűlés ítélete a vallásos zsidóság szemében Chorin Aron súlyos megbélyegzését jelentette és hozzájárult tekintélyének csökkenéséhez.

Nap-nap után súlyos támadások érték Chorin, aki azonban szívós egyéniségéhez méltón nem adta fel a harcot. Az aradi zsidó hitközség irattárában ma is látható egy idő-sárgította okirat, amely azt bizonyítja, hogy Chorin Aron — büntetlen előéletű. Akkoriban még nem volt szokásos az erkölcsi bizonyítványoknak ez a formája és ez az okirat érdekes bizonyítéka a hitközségben belülről uralkodott akkori viszálynak. Chorinnak, az akkori rabbinak büntetlenségét és feddhetetlen jellemét bizonyító írásra ellenfeleivel szemben volt szüksége. Időközben megindult az új templom építése is, de hasztalan. Amit nappal a munkások felejtettek, azt éjszaka lerombolta a felháborodás.

Hetek multak el és a templomépítési munka sehogy sem haladt. Bármilyen szépen is haladtak estig munkájukban a kőművesek,

másnap reggelre a frissen rakott téglasorok szerteszét heverték és szomorú pusztulás képe mutatta, hogy az aradi hitközség életébe befészkelődött a viszálykodás szelleme. Hirschl Mózes, a hitközség elnöke és Chorin Aron hívei hasztalan tanácskoztak a teendők felett, mindez semmit sem változtatott a helyzeten. Éjnek idején nap-nap után megromogtak az épülőfélben levő templomot, a hatóságok pedig gunyos közönnnyel szemléltek a zsidóság belső civódását.

Végül, amikor már úgy látszott, hogy az aradi zsidó hitközséget a bomlás végzetes veszélye fenyegeti, Hirschl Mózes hitközségi elnöknek váratlan, kétségbeesett ötlet jutott eszébe. Felutazott Bécsbe és kihallgatáson jelentkezett a császárnál. Ebben az időben az osztrák császárok nem fogadtak zsidó embert kihallgatáson és így máig is rejtély, hogyan sikerült Hirschlnek a császár elé jutnia. Elég az hozzá, hogy eléjutott és minden előzetes magyarázat mellőzésével ezt a meglepő bejelentést tette:

„Felajánlom Felségednek az aradi zsidó templomot...”

„Ezennel elrendeljük...”

Ausztria mindenható császára ebben az időben a gyöngye tehetségű, de jóakaatu V. Ferdinánd volt. A császár megdöbbenve nézett az egyszerű, vidéki zsidó emberre.

„Megbolondult maga?! — szolt rá idegesen. — Miről beszél tulajdonképpen?”

Hirschl Mózes erre elmondotta, hogy milyen helyzet uralkodik az aradi zsidóság kebelében. Előadta a templomépítésének a történetét és elpanaszolta, hogy az építkezés nem halad.

„Mindamellet még mindig nem értem,

KIS ZSIDÓK NAGY BAJAI...

Immer geh, geh, geh.
Immer weh, weh, weh.
Immer schlecht, schlecht, schlecht.
Immer Knecht, Knecht, Knecht.

(Morris Rosenfeld.)

Oradea. (Az Uj Kelet tud.) Ki írja meg, ki tudja egyszer megírni az élettől megtaposott, az ezer csapdától rettegő, a láthatatlan szakadékoktól rémülő, osztályok és fajok közé ékelte kis zsidók mindennapi, hol derűs, hol szivfacsaróan szomorú, könnyed és mégis oly végzetesen elviselhetetlen törpe harcait. Óh, nem azokról a zsidókról van szó, akik már áttörték az eléjük meredő válaszfalakat, magukra öltötték egy biztos, nyugtató környezetet, vagy város, egy társadalmi réteg, egy kaszt közös jelvényeit, hanem azokról a zsidókról, azokról a kis zsidókról, akik bár elveszik a köröttük hullámzó idegenség tengerében, de mégis vakon és buzgón őrznek egy hagyományt, egy opálósabb multat s e mult vártáján jajjongva és bizonytalanul csoszogva és tántorogva, lasik-roitschwanz bölcseggel buknak, hajlonganak, próbálják védeni az ellenséges környezet ellenséges sujtásait és vivják a maguk mindennapi kis „diplomáciai” harcát.

Mit Eden, mit Politis, mit Holsti, mit Litvinov? Ók a diplomácia igazi hősei. Ók a permanens veszélyben élő kis egzisztenciák vivják az igazi diplomáciai csatát. Eden, Litvinov, Politis és a többiek egy megfoghatatlan eszményért viaskodnak, de a görbék, megroppant kis zsidók az asszonyért, a gyermekért, a családért vivják évezredek, kísértetiesen végtelen csatájukat.

Markoljunk bele életük elfásult, ólmosan nehéz futásába s két kis történet tiszta tükrében próbáljuk a fényre csalni e harcok kis töredékét.

A pap s a jegyző harca: a zsidó-nak ütnek a fejére...

Egy bihori nagyközség egész lakossága felvonult az elmúlt héten az oradeai törvényszékre. A tengerikigóvá dagadt bünpér vádolta a községi jegyző volt, akinek a pap jelentett fel becsületsértésért, könnyű testi sértésért és — magánlakásért.

Ennyi sértés halmozódott fel s mindez azért, mert a két potentát politikai véleménye nem mindenben egyezett s világnézeti dif-

ferenciáltságukat az élet plasztikusabb küzdőtereire is átírtették. A jegyző, ahol lehetett kellemetlenkedett ellenfelének s a papnak valóban nagy gondot okozott, hogy a jegyzőség urának ne maradjon adósa.

Történt pedig egy szép napon, hogy a falu zsidó fűszereze megszorult és a határban levő csekélyke kis földjét el akarta adni. Alig ment híre az eladó kis földszávnak, rohanat a jegyző a zsidóhoz:

— En veszem meg a földedet, ugy számotj. báb, a pap termett ott.

A „domnu notar” még ki sem tette a lábát, „Rég szeretném már azt a kis földet megvenni, remélem, nekem adod el.”

A szegény kis zsidó még fel sem ocsudhatott s már olyan ádáz párviald központjába került, hogy zugott tőle a feje. Tanácsalanságában kétségbeesett. Akármelyiknek adja el a földet, a másik halálos ellenségéül szegődik s törékeny, kis egzisztenciája nem bírhat el semmiféle rohamot, hiszen a megvadult légkör, a paraszok politikizálása, amugyis égeti a talajt a lába alatt. Szaladt ide, szaladt oda, hitegette ezt is, hitegette azt is s már adta volna ingyen is a földet, csak szabaduljon kinos helyzetéből. Végül is mentő ötlete támadt: kettéosztja a földet s egyik felét a pap, másik felét a jegyző veszi meg. Zsidó tervez, jegyző s pap végez. A vévők, akik egészen belegabalyodtak a harcba s rémitgették, riasztgatták a kis zsidót, nem tudták megegyezni, hogy melyik részt vegyék meg és a zsidó addig szaladgált a jegyzőségről a paplakra, míg viszeres lett a lába és felhőlyagzott a talpa. Ne huzzuk tovább a történetet, a kis fűszeres nem bizonyult jó diplomatanak, belezavarodott az ellenségek harcába s végül a jegyző vérmes dühében nyakonscipite és úgy vitte a paplakba, hogy ott szembesítse és kitergesse végre a valóságot. A szembesítés nem járt teljes sikerrel, az ellenfelek az első pillanatban összeveszték, a jegyző elragadtatta magát, súlyos kifejezéseket használt, majd ököre ment.

A fűszeres, aki a veszekedés, majd a verekedés alatt a szobában szorult önkéntelen szemlélője lett a nem éppen épületes látvány-nak s a bünvádi feljelentés után koronatanúvá lépett elő.

A bünpér már három éve folyik, több, mint 12 tárgyalást tüztek ki, de a főtárgyalást

Az aranyer

bántalmakat • ártalmatlanok látszó • kezdett állapotban sem szabad elhanyagolni. Azonnali Goedecke féle Anusol végbélkup kezelés sok kinos fájdalomtól menti meg.

Anusol

hogy miért ajánlják fel nekem a templomukat? — mondotta a császár.

„Azért, Felség, — válaszolta Hirschl —, mert ha Aradon köztudomású lesz, hogy az épülőfélben levő templom Felséged tulajdona, akkor senki sem mer majd akár egy téglát is leemelni a falakról...”

A császárnak tetszett Hirschl ötletessége és ünnepélyesen elfogadta az aradi zsidóság nem mindennapi ajándékát. Hirschl Mózes császári kitüntetéssel a mellén tért vissza Aradra. Később Bécsbe került es az ottani zsidóság egyik vezető embere lett. Két héttel később pedig megérkezett Aradra a császári leirat, amely így kezdődött:

„Nos, imperator Austriae...”

„Mi, V. Ferdinánd, Ausztria császára, stb. tudatjuk, hogy az épülőfélben levő aradi zsidó templom a mi oltalmunk alatt áll és az építkezés munkáját a helytartótanács részéni védelmében...”

A templom felépül

A császári hatalom elégségesnek bizonyult a munka folytatására. A templom felépült és az aradi neolog zsidó hitközség ma is itt imádkozik. A hitközségi tanácsterem falán sorban ott diszelegnek a hitközségi elnökök arcképei. Közöttük feltűnik egy értelmes, komoly arcú férfi festménye, akinek mellett vörösszalagos kitüntetés díszíti. Hirschl Mózes hitközségi elnök, egyike azoknak a zsidóknak, akik első között kaptak császári kitüntetést.

A viszály azóta elült. Ma nem élünk olyan idők, amikor a civódás luxusa megengedhető volna. A zsidóságnak más, ezerszer nehezebb és életét fojtó problémái vannak. Aki az aradi neolog templom küszöbét átéli, az bizonyára nem gondol arra, hogy — bármilyen különösen hangzózzék is — ez a zsidó templom a Habsburg-család tulajdona. Persze, igényjogosultság nélkül... (Korda)

még nem lehetett megtartani. Az ok: a koronatanut nem lehet előállítani. Már ideztek, már elővezették, már megbüntették, már kimerítették a bőren a büntető rendelkezések egész adattárát, a kis zsidó falusi fűszeres nem jön és nem jön. A bezudított tanuk zúgnak és fenyegetőznek, a pereskedő felek minden esetben ígrik, hogy személyesen hozzák el, de a koronatanu hol ágyba fekszik, hol elutazik, hol megszökik, de a törvényszékre nem meri betenni a lábát.

Verekedjen, ne verekedjen...

Ez is egy bírósági történet. Az ujonnan felállított esküdtszék első, januári ülészakán többek között egy gyilkossági bünpér is az esküdtszék elé került. Mulatozó bérkocsiba, korcsmai csatangolás közben belekötött egy izgága legény, szóváltás, dulakodás, majd a bérkocsis sziven szurta duhaj ellenfelét.

A korcsma, melynek söntésében a véres színjáték lefolyt véletlenül egy zsidó tulajdonosa. A korcsmát az asszony vezeti, a férj csak éjszaka jön haza. A késelés időpontjában otthon van a férj s őt is kihallgatják.

— Hallotta maga a veszekedést? — kérdi tőle az esküdtszék elnöke.

— Igenis — hangzik a tagbaszakadt tanu vallomása. Felbredtem.

— Nem gondolta, hogy a veszekedésnek komoly folytatása lesz?

— Kérem a korcsmában valaki mindegy veszekszik, nem tudom kiszámítani mikor rántják elő a kést.

— Ah, ez olyan zsidó érvelés. Ha maga közbelép, megment egy emberéletet. Maguk zsidók, mindég számíthatnak...

A tanuak nem esnek jól a szavak, némán feltűri az ingét és mutatja karján haránt futó csunya sebhelyet.

— Elnök ur, egyszer beleavatkoztam egy verekedésbe és akkor ezt kaptam.

— Miért nem vigyázott magára? Miért állt úgy, hogy megszurhassák. Ez olyan zsidó ügytelenség.

A hallgatóság elégedett morgással helyeselt az elnöki enunciaciónak, a teremben levő cuzista ügyvéd, „curtea cu juri”, „curtea cu jidovi” variációban sikeres szövicceket eregetett meg félhangosan s a hangulat enyhén parázsolt.

A korcsmáros bambán hajtogatta le inguáját és tanácsalansul mondogatta:

— Ha nem verekszem az is baj, ha verekszem az is baj...

Ő szegény nem tudta, hogy a zsidó lét, nemlét dilemmájának szintézisét hajtogatja... (a)

Sighet zsidói között

Látogatás a két főrabbinál. Város, ahol nincs zsidó analfabéta. Tíz gyermek-lángész

Sigheten nagy az élénkség, de a fakonjunkturának ebben kis része van. A tavaszodás nyüzsgése ez. A sok szegény ember kibújt a vackából és lesi az égből a segítséget. Egyre szépül a város. A parkosított főter, az üzletek címtáblái és izléses reklámjai, az uccák sima burkolata, a sok tatarozás, építkezés új ritmust kölcsönzött a városnak, de a szegénység és gond ott ül a homlokok ráncáiban és az arcok redői között.

Kevés a vidám ember. A hozzávetőleg 2600 zsidó család egy harmada támogatásból él, vagyis két család egy harmadikat tart el. Két héttel a peszachi ünnepek előtt már hétszáz család vette igénybe a nagy hitközség macesz-liszt (kimche döpische) adományokat. Megmutatták a jiddisül vezetett könyvekben az igénylők foglalkozását. Tulnyomó részben kisiparosok. Ezek vannak a legszűkösebb állapotban. Ugyanígy a lecsuzzott kiskereskedők. Tüzelőanyagra az előbbi hetekben 45.000 lejt adott a hitközség a szegényeknek, peszachi burgonyára 30.000 lejt.

Természetesen a hitközségen kívül az anyagi támogatást számos egyesület is gyakorolja, közöttük főképp a „Chevrát Tomchá Anijim.“ Van egy figyelemreméltó egyesület, amit a kiváló Fuchs Ede vezet és amely kapcsolatot tart fenn a Maramuresből Amerikába elszármazott módosabb zsidókkal. Az amerikaiak pontosan informálva vannak a szegény családok gondjaival-bajaival. A Newyorkban működő egyesület viszont gondoskodik rendezvények és gyűjtések útján, hogy peszachra és télviz idejére a nincstelen otthoni rokonok el legyenek látva valamelyest. Jelentékeny összegeket küldenek, de az egyes igénylőkre kevés jut.

A Joint által fenntartott népkönyha a szegény gyermekeket éllelmezi, a Nőegylet áldozatkészségéből fölruházzák őket, segítetik, egyes házakból „sok jó megy ki“ — ahogy Sigheten mondják, de minden kevés az általános nyomor enyhítéséhez. A zsidó koldusokról kollektív módon gondoskodtak. Mint Clujon, itt is egyesület segítyei őket, heti-pénzsekkel, amiket a jobbmóduaktól szednek össze. A Chevra Kadisa jótékony akciói főleg a „szegénylős“ inszegesekre terjednek ki.

Jótekonyságukért — ha erre kitüntetések adnának — a sighetieket bizonyára a legelőkelőbb érmet kapnák.

Hogyan állanak kultúra dolgában? Dr. Danzig Samu főrabbi urhoz fordultunk a kérdéssel, aki szellemi vezéregényisége nemcsak hitközségének, hanem ugyyszólván az egész városnak.

Érdekes típusa a konzervatív rabbinak, aki mégis mindig korszerű. A pozsonyi jesiva és a fanfurti ortodox iskola neveltje. Breuer-tanítvány. De kulturáján megérződik egy másik mestere: Ludwig Stein, a nagy zsidó filozófus is, akinek tanítványa, majd barátja volt. Még sem sorozható valamilyen „iskolához.“ Mint pap és mint ember magában álló egyéniség. Van benne valami a bécsi Chajeszéből. Régi cionista, nemzeti zsidó. Politikai nézetei az első cionista kongresszusokon formálódtak. Az első között volt, akik a szöszékről hirdették a népi megújodás eszméit. Ez a szintézise a nobilis jellemnek, az emelkedett kulturának és a mélyszégyes vallásosságnak sodró hatással volt a maramuresi zsidó közéletre.

Óv a progresszívek tábora. E szónál meg kell állni. Sigheten a hitközségi kettéválás nem jelenti azt az elkülönülést, mint másutt. A község hivatalos neve is különös: „Szfárd hitközség.“ Közös chevra-rájuk van, közös egyesületekben dolgoznak együtt a hitközségek. A szefárdok metszőjét a vizsnitzi rebbe protezsálta és ha dr. Danzig ünnepi prédikációt tart templomában (amely az ország egyik legszebb ortodox ritusu istenháza) streimlis-kaftános hívek jönnek öt meghallgatni. Egyetlen hitközségi tag sem szegi meg nyilvánosan a szombatot. Nem egészen, de valahogy mégis úgy áll itt a do-

log, mint a régi Lengyelországban, ahol a rebbe mellett a „Stadtrabbiner“ működött, aki nemcsak kifelé képviselte a város zsidóit, hanem azok kulturális fejlődését is befolyásolta. A főrabbi „felvidéki“ származású és templomában az askenáz ritus szerint imádkoznak, a „polisban“ talmudi könyvgyűjtemény látható és reggel és este úgy tanulnak, mint bármely bethamidrásban.

Dr. Danzig főrabbi hirta életre 1908-ban az első zsidó népiskolát az északi vármegyékben. Az iskola 1922-ben részint anyagiak, részint más okok következtében megszűnt. A sigheti zsidó gyerekek így most csak állami iskolákba járhatnak, a középiskolások nagy része kereskedelmibe. A hitoktatás dr. Danzig egyszégyes irányítása alatt áll.

Az ortodoxok főrabbija, reb Zalmen Lejb Teitelbaum huszonöt éves. Mint ismeretes, tíz évvel ezelőtt vesztette el nagynevű apját, ekkor utódlási jogon főrabbi lett a sigheti ortodoxoknak. Azóta szorgalmasan tanult és hét év óta tényleges főrabbija a községnek. Kitiño szónoknak dicsérik és agilis lelkipásztorának.

Gyönyörű szál fiatal férfi. Egész lényét átellenmült finomság hatja át, értelmes szeméből derűs okosság árad, az egész fej Dürer önarcképe emlékeztet. Fekete karosszéke trónszerűen hat az asztalfőn. Fekete kabátja alatt a chaszidok viselete: fehér, nyakig begombolható vászonkabát, kék csikós fehér nadrág.

— Mielőtt tovább mennék — kezdi — megkérem önt, legyen szíves megírni, hogy a két hitközség között a legteljesebb béke és harmónia uralkodik. Tiszteljük és becsüljük dr. Danzig főrabbi urat és minden törekvésünk, hogy ezt a békét semmi ne zavarja.

Az nobilis megnyilatkozás teljesen talált a fiatal pap egyéniségéhez. Bár gerincesnek látszik, de nem militáns természet. Nehéz megpróbáltatásokban volt része aránylag rövid életpályája során. Elvesztette apját, majd anyja távozott, aztán első felesége dől ki mellőle. A nagy sorscsapások kárpótlásul (második felesége, a Szászover rebbe leánya, a hetekben egészséges riugyermekkel ajándékozta meg) az Ur kegyes volt hozzá és hívei nagy örömeire megjött a trónörökös.

Sírása behallatszott a szobába, ahol buzgón magyarázta, miért nem tud létezni zsidó elemi iskola a városban. De ő — ugymond — nem ejtette el az iskolálgatást. Csak szünetel és alkalmas időben megint működésbe hozták. Büszkén vallja, hogy a városban nincs analfabéta. Héberül és jiddisül mindenki, a város legszegényebbe is tud. A gyermekek hajnalban tanulják a zsidó ismereteket, mert napközben az állami iskolába kell járniuk. Sighet Talmud Tórája egyébként mintaszereiben van szervezve. A munkabeosztást és az oktatást ésszerű pedagógiai elvek szerint tervezték, öt osztályban folyik a tanítás. Csak a módosak fizetnek, a szegényorszuak jog szerint vehetik igénybe az ingyen oktatást. Az ingyenesek között tíz „ilu“ van, ami csodagyermeket jelent. Az egyik öt éves korában az egész Bibliát és a heti haftórákat tudta betéve, nyolc éves korában egész Talmud-traktátusokat. Ezeket közpénzen külön is tanítatták.

Hogy a következő generáció ne maradjon gáonok nélkül.

A Talmud Tóra ötödik osztálya után, ahol Talmudot, kommentárokat és kodexeket tanulnak, következnek a jesiva, amelynek ma százhusz növendéke van.

— Istennek hála — mondja lelkesen rabbi Zalmen Lejb — a böcherjeink nem „esznek napokat“ és nem járnak koldulni. Menzán kosztolnak és amióta a menza-rendszer meg-honosult, a tóratanulás is jobban elterjedt.

A menzát Feuerstein Naftalinnak köszönheti a sigheti jesiva, a Magyarországból ki-jutott amerikai mecénásnak, akinek alapítványa lehetővé teszi a böcherék tisztas ellátását. Meglehet, hogy rövidesen az alapít

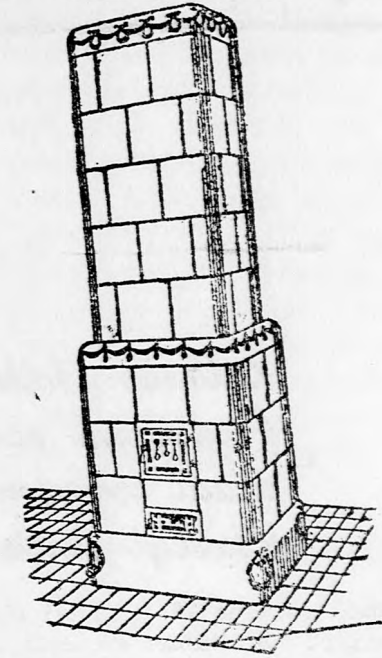
I. osztályu

bistrifal kályhakat, kan-dallókat raktáron tart

Graef kályhás

Szállít helyi gyártmányu kályhakat is, eszközöl átrakást, javítást és fayencfalburkolást

Piata Unirii 8 udvarban

kívánsága teljesülni fog és internátusa is lesz a jesivának.

Megmutatta apja kéziratát, amelyek közül egy — „Acé Chaim“ — már nyomtatásban is megjelent. Még kilenc könyvre való kézirat van, rabbinikus természetű fejtegetések, döntvények és agadisztilikus dolgozatok. Hülséges tanítványai másolták a megboldogultnak keze írását, amelyben látszik, hogy a gondolat és annak írásba rögzítése pillanatok elhatárolása volt.

A Teitelbaum familia egyik hűséges embere Koffler Mózes, a hitközség nemrégén megválasztott jegyzője, kitiño jidiszista és a cionizmus vallási irányzatának kulturált, lelkes intellektuelje. „Tora und Judentum“ című művével nevet szerzett olyan körökben is, amelyek eddig távol állottak a zsidó renszánssz-mozgalmaktól. Most kizárólag a hitközségi munkának él, de új posztján is értékes zsidó teljesítményeket várhatunk tőle, főleg a maramuresi zsidóság multjának ki-derítése és szociográfiájának rendszeresítése tekintetében.

Amit e vonatkozásban megtudhattunk tőle, a következő:

A maramuresi zsidóság tömeges letelepedése aránylag rövid keleti: kétszáz-kétszázötven esztendő. Kincstári terület volt ső- és ércbánya-vidék, ahová csak szőrványosn engedték a zsidókat. Az 1848-as szabadsárgyogok következtében erősebb letelepedési áramlat kezdődött, amely tetőfokát a háboru előtti években érte el. A mai zsidóság gazdasági rétegződése körülbelül alábbi képet mutatja:

A sigheti zsidók 22—25 százaléka kereskedelemből él, 30 százalék kisiparos, 5 százalék gazdálkodó, 25 százalék segédmunkás, 2 százalék intellektuel, a többi luftember.

A cionista mozgalom a háboru után talán sehol az országban nem élénkült fel annyira, mint Sigheten, ahol már 1906-ban alapították meg a cionista egyület, Fuchs Ede és dr. Blank Illés kezdeményezésére. Cionista kerületi bizottság működött itt, egész Maramuresre való hatáskörrel és lapjuk az „Ahavat Clon“ (jiddis és magyar szöveggel) erőteljesen propagálta a cionizmust. A hetilap a háboru kitérésekor szűnt meg. Minthogy Sighet frontmögötti terület lett, a városba érkező tiszték is katonák egy része folytatta a cionista aktivitást: előadásokkal, gyűjtésekkel, kulturamunkával. Nagyobb lendületet vett a mozgalom 1918-ban, mikor dr. Fried Abraham, dr. Klein Arthur, dr. Heller Jakab, és dr. Blank Illés megalakították a zsidó nemzeti tanácsot, és pedig a „Vaad Arba Aracot“ mintájára. A négy tartomány ezuttal jelentette volna Maramurest, Ugocsát, Bereget és Ungmegyéket. Akkoriban még úgy volt, hogy a négy megye román impérium alatt marad.

Az események később úgy alakultak, hogy hivatalosan elismert héber elemi iskolát tudtak létesíteni Sigheten, ami nagy küzdelmek után jöhetett csak létre és nyolc évig állott fenn, nyilvánossági joga volt és a növendékek felkészültségét a középiskolák igazgatói és tanárai mindig is dicsérték. A Balfour-deklaráció megünneplése hatalmas esemény volt a városnak: a Sighetre jött Glasner Móse főrabbit és cluji kíséretét diadallal ünnepelte Sighet zsidó népe. A mozgalom az 1930—31 években ellanyhult, főleg a fiatal generációnak a városból való elszéledése és a nagy gazdasági krízis miatt. A helyzet ma jobb, mint akkor, de a mozgalom még mindig nem nyerte vissza régi lendületét. Főleg a Mizrach, a Wizo, a Noár Hácioni és a Habone dolgozik a régi munka-ritmus újjalesztésén.

Cionista-ellenes áramlat nem mutatkozik sehol a városban. A két templomon kívül 40 imaház szolgálja a vallási igényeket, a legkülönbözőbb felekezeti frakciók érvényesülnek, de nem lehet állítani azt, hogy bármelyik ezek közül fészke lenne az anticionizmusnak.

Sighet kimagaslóbb zsidói közé tartozott Kahan Nathan Saru, a régi maszkil-mozgalom egyik jelese, akinek felvilágosító tevékenysége sokban emelte a zsidók egy rétegenek kulturatívóját. Ennek a garnitúrának kitiñösége volt Kahan Lipót, aki még a háboru alatt Budapestre költözött. Horowitz Eliás, a kitiño stilszta dolgozta fel a tizkötetes „Ocar Jiszrael“ nevű lexikon számára a maramuresi zsidóságról szóló anyagot. Kitiño hebraista volt a tragikus véget ért Móse Léb Davidovits, aki nagy könyvtárt hagyott hátra. Egy zsidó történész: Zalmen Léb Grünwald a háboru alatt Albániában járt, ahol kutatott a számuzetésben elpusztult Sabbatáj Zövi sirja után. Alitólág meg is találta. Ujabbban a jiddisizszták mozgalma erősödik, amit dr. Sternberg Aladár és a fiatalok közül Schnabel Berl hirlapiró irányítanak.

Régi vágású, érdekes ember reb Avigdor Grünwald, zsidó könyvesboltja van, de bizonyára többet tanul, mint árul a boltjában. Előnöke egy Talmud Tóra együletnek; szombatoként „drósét“ tart, amelynél sokszór a zsidó értelmiség legjobbjai töltik meg a bet hamidrást. Apja, reb Jakev Grünwald is neves ember volt, a „Chélek Jakob“ című mű szerzője, askenáz érzelmű tudós. Reb Avigdor nagyon hasznos és terjedelmes könyvet írt „Keszzer Tóra“ címen a Tóra 613 parancsáról — jiddisül. Érdekes mű, főleg a magyarázatai miatt, ahol a régi és új zsidó irodalmak gondolatainak egész tárházát kapja az olvasó. (sz.)

(Dávid, félig...
Dávid: „...Az
botlik; de aki ist
(Joab belép.)
Dávid: Nagyon
nem végeztem b
Hol is tartottam
nem botlik meg.
neki erejéből. A
nőnek.“ — Mit
Joab: A ketiti
Joab: Miféle
Joab: Rabba a
lőben csak kato
ba az én uram
Dávid: Feltéke
Urias, a legdere
tettem, mintha
halljam hazugsá
tettem, ki gyöz
kat? Es hogy M
sgyon? Es a né
Ezt ő tette!
Joab: Talán —
Dávid: Hallga
kor a betlehemi
voltam, ki volt
hogy nekem egy
ketiti Urias volt
már efelejtette
és rája gondolok
szolgált a királ
Uriasnak ma as
az enyém, az az
várom!
(Joab jelt ad
vele a király pa
Dávid: Jó bar
Joab: Náthán
uram —
Dávid: Ne me
Felek — a
Mert nem ismer
szavára. En ma
szél. Ha azt mo
mintha maga az
gattam sok pró
aztán. De ez az
Készyszeríteni ke
Igen, Joab, féle

Eljön az idő,
rály ereje. Az é
a legerősebb vá
ban erős voltam
tattam istennel
ballgat rám. Sz
beszél. Szavai n
nyomasztó szá
hozzám.
Az éjszakák
ajkaim között,
gyermekét karj
nem melegített
tudják. Es ekko
hogásokat hall
istenre vártam;
tette is testeme
hézsgen nélkül,
létszen szelleme.
körüli röpököd s
nál, ugy közele
akartam fogni
karomat és egy
tottam utána, e
megnőtt és vilá
hirtelen meggye
volt ahhoz, hog

Manüésés időben gondoljon archőrére és kérje a jól bevált receptek szerint gyártott „Heinrich“-féle gyógyszappanokat, ugymint:

Zsiros arbor ellen **HEINRICH** féle Borax szappan
Száraz „HEINRICH“ „Neutrál“
Ekcémák, miteszerek „HEINRICH“ „Kátrány“
Hajhullás, korpázás „HEINRICH“ „Petrol“

Kéz- és lábizzadás ellen kérjen „Heinrich“-féle Chrom-szappant.

Saját érdekében követelje az eredeti csomagolású „HEINRICH“-féle gyógyszappanokat u. m.:

Petrol, kövérgyűszők, Lascin, Sublimat, Salicil, Ichtiol, Carbol, Camphor, Rezorcín, Kén, Anthrazol stb.

Óvakodjunk az utánzatoktól, mert csak papirba burkolt szappant kap és nem y v r p n t.

A „LERESCU“
jiddis operett-lársulat
egyetlen előadása Clujon f. hó 28-án, vasárnap este a katolikus gimnázium dísz-
termében. Szinre kerül:
Mazel-Tow
főszerepben **Adela Lehrer** operaénekesnő

Itt eldugva e
lyet nem ismer
dett s elrepült.
volna... Ez abb
reggel szürkül
ég. Mint a tel
nyug feküdték
Ezek a kertek
hoz. Kódátylak
tásom. — Ekk
héret láttam. E
tett maga körü
lakban. Vagy d
szélén? Igen, g
volna! Azt hitt
tom megint...
ből és ragyogás
menet. Mikor
láttam, semmi
ott a vízben. A
szivem közepéb
tam, sötét haj
hér testét. Saj
(Az Uriáshoz
sik.)
Szolga: Ur
nak, —
Dávid: Hogy

BATHSEBA

Drámai költemény három monológban

Írta: ANDRÉ GIDE

(Dávid, félig papnak, félig harcosnak öltözve, imát szaval, melyen ír.)

Dávid: „...Az erős is gyenge, az ifju is botlik; de aki istenre épít...”

(Joab belép.)

Dávid: Nagyon korán jöttél Joab. Még nem végeztem be imámat. Hallgass még. Hol is tartottam? Ja, igen, így van: „...az nem botlik meg. Ha fáradt lesz, isten ad neki erejéből. A saséhoz hasonlóan szárnyai nőnek.” — Mit akarsz, Joab?

Joab: A ketiti visszaérkezett

Dávid: Miféle ketiti? Honnan jön?

Joab: Rabba alól. Onnan hoz híreket. Különben csak katona, egyszerű katona és — ha az én uram —

Dávid: Feltékeny vagy rá, Joab? A ketiti Uriás, a legderekabb harcosom. Csak úgy tettem, mintha nem ismerném, hogy meghalljam hazugságaidat. Azt hiszed, elfelejtettem, ki győzte le Gáthnál a filiszteusokat? És hogy Moábnál két oroszlánt ütött agyon? És a négy oroszlánt, Rafa fiait? Ezt ő tette!

Joab: Talán —

Dávid: Hallgass reám, aratási időben, mikor a betlehemi keserű forrásnál szomjas voltam, ki volt az, aki életét veszélyeztette, hogy nekem egy csöpp vizet szerezzen? A ketiti Uriás volt! Ne tégy úgy Joab, mintha már elfelejtetted volna. A halálos ágyamon is rája gondolok! Senki se mondja azt, hogy szolgálta a királyt és hátát sem kapott érte. Uriásnak ma asztalomnál kellennie. Ami az anyém, az az övé. Mondd meg neki, hogy várom!

(Joab jelt ad az egyik szolgának s közli vele a király parancsát.)

Dávid: Jó barátságban van Náthánnal?

Joab: Náthánnal, a prófétával, igen uram —

Dávid: Ne menj még. (Hallgat egy ideig.) Félek — a prófétától. Mosolygysz ezen? Miért nem ismered hatalmát! A nép hallgat szavára. Én magam néma vagyok, ha ő beszél. Ha azt mondja: „örökkévaló”, ez oryan, mintha maga az isten mondtotta volna. Hallgattam sok prófétát; beszéltek és hallgattak aztán. De ez az ember sohasem hallgat! Kényszeríteni kell rá, hogy hallgasson. — Igen, Joab, félek Náthántól.

(Szünet.)

Eljön az idő, mikor hanyatlak már a király ereje. Az életben elérkezik a nap, mikor a legerősebb vándor is elfárad. Ifjúságomban erős voltam, akkor beszélgetéseket folytattam istennel. Az örökkévaló már nem hallgat rám. Számon keresztül már nem ő beszél. Szavai nem érnek el. De hallgatása nyomasztó számomra. Ujra beszélnie kell hozzám.

(Szünet.)

Az éjszakák alatt isten nevéet morzsoltam ajkaim között, ahogy az anya tartja halott gyermekét karjában. Összekulcsolt kezemben melegeittem hitemet, hogy imádkozni tudjak. És ekkor, ekkor, mintha szárnyas-hogásokat hallottam volna. Egész éjszaka ástenerre vártam; és az álom hatalmába ejtette is testemet, a lélek ébren maradt! Nehézség nélkül, mint a lehelet, borult reám isten szelleme. Mint a galamb, mely fészke körül röpköd s még késelekedik a leszállásnál, úgy közeledett felém a szellem. Meg akartam fogni a galambot, fölemeltem a karomat és egyik tereméből a másikba futottam utána, egész a kerti lépcsőig. Néha megmólyt és világitott, mások pihent. De hirtelen meggyengült térdem, szívem gyenge volt: ahhoz, hogy megfogjam a galambot.

(Szünet.)

Itt eldugva erkély terült el előttem, melyet nem ismertem. Isten madara fölemelkedett s elrepült. Mintha a vágyam is véle szállt volna... Ez abban az órában volt, mikor a reggel szürkül s megélenkül nemsokára az ég. Mint a teljes sötétség mély medencéi, úgy feküdtek lábaim előtt a távoli kertek. Ezek a kertek már nem tartoztak házamhoz. Kódifátylakon keresztül hatolt be pillantásom. — Ekkor a kert mélyén valami féhéret láttam. Egy kut erős párákat terjesztett maga körül és a kútnál... nő volt fátylakban. Vagy csak fehér szárny volt a kut szélén? Igen, igen, mintha szárnycsapás lett volna! Azt hittem, hogy a galambomat látom megint... Ekkor feljött a nap, a fényből és ragyogástól be kellett csuknom a szememet. Mikor újra nézni tudtam, asszonyt láttam, semmi mást. Meztelen lábakkal állott a vízben. A kut középig lépett... és... a szívem középebe lépett. Aarcát nem láthatam, sötét haj fedte vállait. De láttam fehér testét. Sajgó szívemből kiáltás tört elő. (Az Uriáshoz küldött szolga visszaérkezett.)

Szolga: Uram, Uriás jelenti a királynak, —

Dávid: Hogy nem jön?

Szolga: Azt mondotta: „Hogy lépjek be a király házába, mikor még nem vettük be Rabbát?”

Dávid: Jól van. (Szolga el.) Akkor Uriáshoz megyek. Eregy, mondd meg neki, hogy egyszerű ebédet készítsen. Ma a vendége akarok lenni.

(Joab el.)

Függöny.

MASODIK JELENET.

(Dávid gondokba merülten ül. Joab előtte áll.)

Dávid: „Kis kertben lakik... A szőlőugasban fehér volt az asztal, melyen az előkészített étel állott. „Ez az én szőlőm” — mondta, — amely árnyékot ad nekem.” Ekkor megjött a felesége, Bathsebanak hívják és megtöltötte serlegemet. A sötét haj reszketett fejn. Eleinte nem ismertem fel, a kert is idegen volt nekem. Felöltözve még szebbnek látszott; arca mosolygott... A kert nem hasonlított ahhoz, amely reggel ködökben feküdt... A bor, mintha már régen szomjaztam volna, szívembe folyt... mély boldogsághoz hasonlóan. Megtelt vele és mintha imámat hallották volna, erőm megint megfiatalodott. Bathseba mosolygott; a kert fénylett Uriás szerelmi ragyogásától. „Ez a boldogságom” mondotta „a kert körülveszi az egészet. Házad fala véd a hideg szél ellen. Én csak a te kicsi szolgád vagyok, uram... „Mondtam neki”: A filiszteusok hatalma ellen a te erős karod véd meg engem. De mi vagyok én isten előtt? Ismerlek mint derék harcost és kertetét láttam ma éjjel a reggeli harmatban. Csodálatos madárral álmodtam, amely teremről teremre szökött előlem, amíg az üldözéstől elfáradtam. Ekkor elérkeztem arra az erkélyre, látod, arra, amely ott fekszik. És mikor a nap kibujt a köd mögül, a madarat a te kertetben láttam. Gyere, mutasd meg nekem a forrást, a reggeli fényben itt fürdött meg a madaram, mikor azt hitte, hogy senki sem látja. Te, Uriás nem láthatád, mert abban az időben még Rabba alatt voltál. De talán Bathseba...? „Elpirult arat hájába rejtette, vajjon szégyelte magát, vagy a mosolyát dugdosta el?”

— Hanyatlott a nap és árnyék töltötte meg a kertet.

„Miért nem jöttél ma a házamba, Uriás? Talán mert Náthán...?” „Nem is láttam Náthánt, uram, mióta visszajöttem Rabba alól. Királyom, Rabbát nem vettük be s pihenjem ki magam uram palotájában, miközben a nép türelmetlenül vár reám?” Nem, király, az én helyem a táborban van, addig, amíg harcosaink a helyet rohanással elfoglalták. Még ma este visszatérek. „Maradj még egy ideig Uriás. Nemsokára itt az éjjel. Csak pár óra van Rabbáig.” Aztán nem beszélünk többet. Hallottuk a forrás zugását. Csendes és mély volt a sötétség... mint Uriás boldogsága...

(Szünet.)

Mégis Joab: a megkívánás! Mint mikor éhesen jön egy idegen, úgy lép föl a megkívánás lelkünkben.

Joab: Mi akadályoz uram? Vedd el az asszonyt!

Dávid: Megtettem... Kertje oly kicsi, hogy a legkisebb tetőtérzom is nagyobb. Sok vagyonom és jószágom van. És mégis, e csendes boldogságért mindent odaadnék. Oly kicsi ez a boldogság, hogy az embernek csak ki kell nyujtania a kezét és máris minden a birtokában van...

Joab: És Bathseba, uram —?

Dávid: Bathsebat szebbnek gondoltam... Mikor végre karjaim között tartottam, kételkedni kezdtem, hogy vajjon őt, vagy a kertet kívántam e meg. És aztán a bor, ez volt az a bor, mely már régen szomjaztam. Ugy éreztem, minden cseppe szívemnek egy másik zugát frissíti fel, amely már előbb elszáradott... Mint az a víz ott Betlehemnél, melyet egykor Uriás lázám miatt hozott, úgy szomjazom most az után, amit ő még hozhat nekem, a boldogságot, ha még olyan kicsike is az...

— Elég ebből. Nem megy tovább. Vidd vissza az asszonyt kertjébe, házába. Ha csak az asszonyt kívántam volna meg, úgy jó volna; de így — Uriás is visszajön ma éjjel. Találja meg csendes boldogságát, úgy, mint régen. Ő mindenesetre hisz ebben. Mint a hajó a tengeren, az asszony testén sem hagy a férfi nyomot; maga az isten sem találja meg a nyomokat. De Joab vigyázz, hogy Náthán, a próféta ne tudja meg!

(Joab el.)

Függöny.

HARMADIK JELENET.

(Dávid király egyedül. Éjjel.)
Dávid: Joab, te vagy az?... Nem, még senki. Egyedül legyek, amíg szürkül a reggel? Nem végződik be sohasem ez az éjjel?

EGY KORONA
amely megőrizte TEKINTÉLYÉT...

Utolérhetetlen összetételének köszönheti, hogy a ROYALE AMBRÉE kölniviz az évek során megtartotta varázsát. Elsőrendű tulajdonságai biztosítják az illatszerek között elsőbbségét. A ROYALE AMBRÉE kölniviz sikere bizonyítja, hogy a nagy kreációk nem ismerik az idők szeszélyét.

A ROYALE
AMBRÉE kölniviz
tisztá, kellemes, hatá-
satos.

Imádkoztam isteneméhez és reméltem, hogy akkor elér az álom. De fogok e még valaha aludni? Imádkozni akartam, de gondolkozni kezdtem... Amit az ember nappal csinált, az vésztszólon nehéz lesz, mielőtt éjjel szellemünk elé érkezik. Szunyadni kell mindjárt az elkövetett tett után; de elkövetni valamit és éjjel emlékezni: ez olyan, mintha egy vak a szeretett halott arcát simogatja, hogy vonásait megismerje megint. Mily rémes az éjjel, ha nincs benne álom és nincs benne szeretet...

(Szünet.)

Egyedül voltam, álomat kerestem. Már aludt az ég s a föld és lelkeim is szunyadni készültek. Egyszer csak itt termett a ketiti, a lámpa épp ott világitotta meg, különben fel sem ismertem volna, úgy lépett elő a sötétségből. Hogy jutott be a zárt kapun át? Egy szót se szólt, a kabátját se vetette le. Uriás — mondtam én — te vagy az? Hogyan jössz te ide? Rabba már a miénk. Még nem, hisz ezt tudhattam volna. Vedd le a kabátodat, barátom. Nem látom a szemedet. Miért hallgatsz? Mi küldött hozzám? És mit kívánsz ilyen időben? Menj Bathseba-hoz, hisz vár rád. Na, menj már, erigy ha... Én most aludni akarok. Mi, nem megy el? Miért áll ott szótlánul? Ajándékokat akar? Hisz sohase fogadott el. Édes borral kínáltam. Maradt és maradt. Néha úgy látszott, Uriás szétfolyik az árnyékban... A lámpa ide-oda szárnyal.

(Szünet.)

Elment a ketiti, mikor Náthán megérkezett? Egész éjjel nem aludtam. Milyen félelmetes volt a próféta! Mit csináljon az ember, ha megkívánása mögött az isten rejtőzik?!

(Szünet.)

Szeretném Náthán szavait klotani, minden szót a meilemből záveit ki... Egy szegényről beszél, kinek csak egy bányája volt; felnevelte, nagy lett, mellém aludt, szerte. — Elég ebből. Én tudom: ez Bathseba.

Hallgassa! De Náthán tovább folytatta: „A szegény mellett gazdag lakott, sok vagyonnal, jóval, marhával. Vándor jött hozzá...” Igen, igen, tudom, így jött hozzám megkívánásom! „A gazdag azonban sok vagyonával...” Sok vagyonomból nem volt már semmi! „Bezárta szemét saját javai előtt és a szegény vagyonára kezdett nézni...” Eppen ez volt a vándor értelme! Mondom neked, csak ez tudta éhségét csillapítani. Hiába, nem tudtam elhallgattatni. Mintha ő volna a király a palotában, úgy folytatta: „Elvette a bárányt, a szegény egyetlen vagyonát.” Elég, Náthán, elég, a gazdag megédemelte a halált. — De a fáradhatatlan vándor, az én megkívánásom, nem akarta ezt. Nézd csak, visszaadtam Bathsebat. Ő csak kertjének árnyékában volt szép. Uriás egyszerű, tiszta békéjére vágyakoztam. Bűnhődni, vezekelni akarok, de hogyan? Mikor vágyamat hordtam, Bathseba állott előttem, de most... Joab, te vagy az? (Joab belép, az ajtó árnyékában marad, anélkül, hogy egy szót is szólja.)

Dávid: Na, végre, te vagy! Mint a reggelre, úgy várok rád. Rabba alól jössze? Uriás vedd jött? Bevetted a várost? Nem, ezt kérdeztenél is megmondhattad volna. Végrehajtottad összes parancsaimat? Nema tudom pontosan, milyenek voltak. Nem parancsoltam semmit, ketiti egészen elől harcolt, a legderekabbak között, ugyebár? Te hallgatsz?? Megparancsoltad neki, hogy egész az ellenséges falakig hatoljon előre... tulságosan közel... aztán visszahúzódtatok... és hátrahagyátok őt? Nem, hallgass! Ezt istennek nem szabad meghallania, nekem magamnak sem szabad tudnom a félelem miatt, hogy nem felejttem el soha... Nem, mondd inkább, hogy kertjében alszik édes szőlőindák között...! (Lassan virrad. Gyenge fény esik Joabra. Mögötte szsony látszik gyász-fátyolban.)

Dávid: Ki áll ott a sötétségben? Gyászbán? —? Bathseba?! Menj, vezesd el! Mondtam neked, nem akarom látni többé! Gyűlölöm őt!

CHOCHMA LISLÓMÓ

— Leitner-Lengyel Sámuel tiszteletére kiadott héber tudományos mű —

Az utóbbi években egyre általánosabbá válik azon igen szép, zsidó szokás, hogy nagyobb és jobb emberek különféle jubileumait nem holmi bankettekkel, vagy hasonló, muló formalitásokkal ünneplik meg, hanem olyképpen, hogy tiszteletükre egy maradandó értékű, tudományos munkát adnak ki, amely az illető ünneplőnek örök emléket biztosit a zsidó nép irodalmában.

Ilyen méltó megtiszteltetés érte legutóbb Leitner-Lengyel Sámuel, a homonnai zsidó iskola igazgatóját és nejét, Engländer Ágnes tanítónőt, akiknek tiszteletére, aranylakodalmuk alkalmából, a homonnai rabbi, Ch. L. Ehrenreich, az Ócár Hachaim című jóhirű, héber, tudományos havifolyóirat kiadójának szerkesztője „Chochma Lislómó” címen egy 232 oldalra terjedő, vaskos kötetet adott ki.

Az értékes mű vagy 30 kisebb-nagyobb tudományos cikket foglal magában, a zsidó tudományok legkülönbözőbb tereiről.

Bevezetéstül az ünnepelt, 75 éves Leitner-Lengyel Sámuel életrajzát találjuk. Ebből megtudjuk, hogy nevezett iskolaigazgató sok-sok generációt nevelt fel a zsidóság számára, ideálisan összhangba hozván a mély, vallásos meggyőződést a tág, nyugati kultúrával. Megismerjük az ünnepeltet, mint kiváló embert, példás tanítót és minden nemes társadalmi megalomban résztvevő, odaadó munkást.

A következő 40 oldalt, Ch. L. Ehrenreich rabbinak adar hetedikére írt 5 gyászbeszéde foglalja el, amely homilétikái magyarázatok sok szép és eredeti gondolattal tartalmaznak. Ezen könnyű és szép stílusban megírt szónoklatok bizonyára növelni fogják a különben teljesen tudományos téren mozgó mű népszerűségét.

S. Ch. Kook (Tel-Aviv) Rasinak egyik igen értékes, de épp oly hibásan kinyomtatott rezonanzumát adja ki, kritikai megjegyzésekkel és korrigálásokkal. Szimcha kézirat nyomán bevezetéssel és tudományos megjegyzésekkel adja ki a narbonnei rabbi Assaf (Jeruzsálem) pedig egy leningradi Abraham bar Jicchak, a középkorban élt híres tudós talmudmagyarázatának felfedezett, értékes töredékét.

Ch. S. Neuhäuser (Baltimore) tollából két, nagy tudásra valló tanulmányt találunk. Az elsőtől összeszedi a talmud és midrasirodalomból mindama helyeket, amelyek ezen művekben „Halacha” és „Parása” terminusokkal vannak jelölve. A másodikban ugyancsak összegyűjti a Zohárban és ennek rokonirodalmában megemlített összes műveknek (124) és szerzőiknek (20) neveit. Neuhäuser, mint a zoháirodalom kitűnő ismerője már az eddig kiadott műveivel is szép nevet szerzett magának.

Föltötte érdekes a világhírű dr. Krauss Sámuelnek (Wien) tanulmánya, amelyben a zsidó esküvőknél használatos u. n. „chuppá” lényegét és az esketésnek ezen formában való megtartásának okát kulturhistóriai szempontból fejtegeti és megindokolja. N. Fried (Jeruzsálem) rabbi József Káranak, a Sulchan Aruch szerzőjének, a frankfurti városi könyvtárban talált tudományos levélét publikálja, megfelelő szójegyzetekkel.

Ehrenreich rabbinak 18 rezonanzuma zárja le a főképpen talmudikus tudományokkal foglalkozó cikkeket. Ehrenreich bámulatos jártassággal kezeli különösen a talmud után való korszak talmudikus irodalmát, de épp úgy kitűnik logikus gondolkodásával is.

J. Hirschberg (Newyork) Z. Leiter (Pitzburg) és dr. S. Grünberg (Berlin) kisebb cikkei után a XII. században élt Abraham Ibn Ezranak „Szefer Haolam” című asztrológiai műve következik. Ezt Fleischer Lipót (Timisoara) rendezte sajtó alá, azon vatikáni kézirat alapján, amelynek fotográfiáját sikerült megszereznie. Fleischer tudományos bevezetést és onomasztikont írt a Szefer Haolam elé. Előbbiből megtudjuk, hogy A. Ibn. Ezra a középkornak leghíresebb asztrológusa és asztrológusa volt, akinek legnagyobb részét még mindig kéziratban heverő művei a nemzsidók közt is nagy elismeréssel örvendtek, miért is ezeket latinra, spanyolra, arabra, sőt franciára és angolra is lefordították.

Kulturhistóriai értékkel bír. dr. J. Hildesheimernek, a berlini ort. rabbiszeminárium negyhirű alapítójának 14 privátlevele, amelyeket M. Fischer, sárospataki főrabbi hoz nyilvánosságra és lát el kellő bevezetéssel.

S. Ch. Müller (Uzhorod) zárja le a nagyobb és értékesebb tanulmányok sorát. Müller a jelennek egy fontos problémájával foglalkozik, mégpedig a modern, héber tantervvel iskolák kérdésével. Elsőrangú szakembernek kell őt tekintünk, mert jó magyarságot és másfélvezédd óta héber tannyelvű

iskolánál működik és különben is egyike a legképzettebb héber tanítóknak. Teljes tárgyilagossággal megállapítja, hogy a modern héber iskolák eddig nem nyújtották azt, amit tőlük elvártak. A régiak közül S. M. Lazer, a krakkói „Hammicpe” kitűnő szerkesztője volt az első, aki nagy keserűséggel szögezte le, hogy a héber sajtónak és könyvnek előfizetői és vásárlói a régi jesivából kikerült elemekből rekrutálódnak, míg a modern héber iskolákból kikerült elem nem szaporítja sem a héberül olvasók, sem a héberül írók számát. Legutóbb pedig A. Tartakower állapítja meg a „Haolam”-ban, hogy

a modern héber iskolák általában az „am-haarec”-ok generációját produkálta, amelyben sem igazi zsidó tudás, sem igazi héber szellem nincsen. „Gagyognak héberül, de nem tudnak héberül.” Nincs héber kultúrjuk, mert az irodalom még nem kultura.

Müller mégis teljes szívvel kitart a héber iskola mellett és annak védelmére felhossa, hogy a héber iskola új intézmény, még 50 éves múlt sincs mögötte s még nem volt annyi ideje, hogy hibáit korrigálhatta volna, ami idővel meg fog történni és aminek meg is kell történnie.

Egy igen érdemes pedagógus tiszteletére készült a szóbanforgó, dús tartalmu és pompás kiállítású kötet. Az ünnepeltnek pedagógiai működéséről szól az első cikke és ugyancsak egy pedagógiával foglalkozó tanulmányt fejez be a mű. A két cikk élénken illusztrálja azt a hatalmas utat, amelyet a zsidó iskolaügy az utóbbi fél-században megtett.

(r. t.)

Sealankent megy el a haja

PETROLEGGER
HAJSZESZT
MEGSZÜNTETI A KORPAZAST
MEGELŐZI A HAJHULLAST

A zsidó sport negyven éve

Bábelben, a második cionista kongresszuson hangzott el a szó, amely a szervezett zsidó sport életrehozását jelentette. „Muskel-judentum!” — mondotta Max Nordau és a zsidó ifjuság tettel felelt az agg cionista harcos szavára. 1898-ban, — néhány hónappal a kongresszus után — Berlinben megalakult a Jüdische Turnverein „Barkochba.” 1903-ban, a hatodik cionista kongresszuson már harmincöt tornaegyesület működéséről beszélnék a jelentések. Ugyanebben az évben alakult meg a Zsidó Tornaegyesületek Világszövetsége. A zsidó sport vilámozgalomna nőtte ki magát. A Muskeljudentum testét öltötte.

Szigoruan értelmezett testnevelés volt a programja ezeknek az egyesületeknek. Nem rekordteljesítményekre, hanem a fizikai edzésre törekedtek. A cionizmus egész alatt rövidesen a zsidó sportegyesületek egész soa fejlődött ki a különböző országokban. Ezerkilencszáznyolcban a Világszövetségben Németország kilenc, Ausztria-Magyarország tizenegy, Bulgária tizenegy, Palesztina kettő, Svájc, Románia és Törökország egy-egy zsidó sportegyesülettel van képviselve. A világháború kitörésekor a világszövetség 84 tornaegyesület fölött rendelkezik.

A zsidó sport a háború után

A világháború után még nagyobb fellendülésnek indul a zsidó sport. Az újult erővel meginduló cionista mozgalom vezetői kezdeményezik a testnevelésre hivatott egyesületek megteremtését és nagyrészt cionista vezetés alatt állanak a zsidó sportegyesületek.

Az idők folyamán azonban új kezekbe kerül a zsidó sportegyesületek vezetése és ezzel azok működése is új irányt vesz. Az új vezetők nem elégszenek meg a belső test-edzés feladatával, hanem külső teljesítményekre, eredményességre is törekcsenek. Ezzel a zsidó sport előtt új kibontakozási lehetőség nyílik.

Ott, ahol a zsidóság nagyobb tömegekben él, a zsidó sportegyesületek megmaradtak eredeti hivatásuk mellett és továbbra is tagjaiknak szigoruan értelmezett testnevelését szorgalmazták, miközben nem feledkeztek meg arról, hogy a sportolókat szellemileg is a zsidó megújulás szolgálatába állítsák. A másik irányzat a demonstratív sportok művelésére rendezkedett be. Ilyen perspektívák mellett érkezett el a zsidó sport negyvenedik évéhez. Hová fejlődött e 40 év alatt?

Palesztina sportja

A zsidó sport általános fejlődésében az első helyet ma Palesztina foglalja el. Hozzávetőleges számítás szerint Palesztinában negyven zsidó sportegyesület működik jelenleg. Tudni kell azonban, hogy az összes kolóniáknak megvan a maguk sportalakulata, amelynek működése főleg tagjainak tornaszásában merül ki. Palesztinában, különösen az utóbbi években, nagy fejlődés ment át a zsidó sport. Amellett, hogy pillanatra sem tévesztik szem elől a zsidó sport eredeti hivatását, Palesztina sportolói a versenysportok terén is szép eredményeket produkálnak. Az összes sportágakban állandóan rendeznek versenyeket Palesztina sportolói és ez a nemes versengés jelentős mértékben hozzájárult az egyes sportágak kifejlődéséhez. A kötelező sportágak Palesztinában: torna, uszás és atlétika. Ezekon kívül futballban, a különböző kézilabdajátékokban is előkelő

helyet foglal el Palesztina. A többi sportágakban is gyors fejlődés észlelhető.

Zsidó sport a Harmadik Birodalomban

Palesztina után a sorrendben Németország következik. A német Makkabi-szövetség közel száz zsidó sportegyesületet foglal magában. Működésük — különösen a hitlerista uralom óta — százszázalékban a „Muskeljudentum” programja alapján áll, tehát Palesztinocentrikus. Minthogy a németországi zsidó sportegyesületek csak egymás között versenyezhetnek, a legtöbb egyesületnek saját pályája van, sőt több téli fedett-pályát is rendelkezik. A németországi Makkabi igen nagy súlyt helyez a gyermekek testnevelésére. Kiadványaikban, (amelyek tipográfiai remekművek), bőven található utalás a németországi zsidó sport fejlett fokára. Torna, atlétika, mezei tömegfutóversenyeségének alapját. De a versenysportágakban is olyan nivót értek el, amely diszre válik a zsidó sportnak. A németországi Makkabi egészséges irányú fejlődésének tudható be, hogy évek hosszú sora óta védik a Makkabi világszövetség legtöbb atlétikai rekordját. A németországi Makkabi minden nyáron megrendezi Makkabi-napját, amelynek versenypogramján az összes sportágak szerepelnek. Téli is versenyeszek fedettpályán. Itt tornaversenyt, különböző labdajátékokat és atlétikai versenyt rendeznek.

A csehszlovákiai Makkabi

Harmadik helyen a csehszlovákiai Makkabi áll. Itt is nagy súlyt helyeznek a gyermekek nevelésére. Itt van a Makkabi-Hazari (ifjú makkabisták) világszövetségének központja is. Az összes sportágakat kultiválja a csehszlovákiai Makkabi. Ideológiailag teljes mértékben a bási cionista sportprogram alapján áll. A versenysportágak közül különösen uszásban és vízipólabán kiváló — világvizonylatban is — a cseh Makkabi. A prágai Haggibbon évek óta védője Csehszlovákia uszóbajnokságainak, legutóbb megnyerte az országos vízipólabajnokságot is. Másik erőssége a cseh Makkabinak a turisztika, amely nagy népszerűségnek örvend. Besztercebánya környékén, ezer méteren felüli magasságban saját menedékháza van a cseh Makkabinak. A többi versenysportágakban is előkelő helyet foglal el.

Ausztria és Lengyelország

Ausztriában különösen a bécsi Hakoah szerzett nagy hírnevet a zsidó sportnak. Futballcsapata világhírű. A labdarúgócsapat professzionális alapon működik, tehát külön autonóm alakulat. A Hakoah sportegyesület mint olyan a Makkabi programja alapján áll. Különösen atlétikában erős, amit legjobban bizonyít az a tény, hogy a második telavivi Makkabladon az atlétikai pontversenyt a Hakoah nyerte el. Uszógárdája is büszkesége a zsidó sportnak.

Lengyelországban, ahol a zsidóság nagy tömegekben él együtt, hatalmas szervezetté nőtte ki magát a Makkabi szövetség. Működése megfelel a bási sportprogramnak. Különösen ökölvívásban és birkózásban tűntetik ki magukat az utóbbi években a lengyelországi zsidó sportolók.

Fejlett zsidó sportja van Angliának, Franciaországnak, Amerikának, Jugoszláviának, Észtországnak, Törökországnak, Litvánának,

London Dezső els rendű uriszabósága

készíti az eredeti angol modell szerinti legelegánsabb ruhákat úgy saját, mint hozott anyagból. CLUJ, Str. Regina Maria 44.

Weisz Kálmán és Jenő

szabócég 15 éven át volt munkavezetője.

Belgiumnak, Svájcnak, Egyiptomnak, sőt Bulgáriának is. Magyarországon egyetlen zsidó sportegyesület létezik, a Vivó és Atlétikai Club. Futballosztálya a profiligában működik. Versenysportágakban váltakozó szerencsével szerepel. Igen fejlett a torna szakosztálya.

A romániai zsidó sport

Külön fejezetet érdemel Románia zsidó sportja, amely két csoportba osztható. Egy csoportba tartoznak a regáti és bukovinai zsidó sportegyesületek, amelyek versenysport szempontjából nem sokat tudnak felmutatni, annál többet számítanak a zsidó közösség erősítése szempontjából. A második csoportba a transzilvániai zsidó sportegyesületek tartoznak, amelyek az asszimiláció „áldásos örökségeként inkább a versenysportágak kultiválását ambicionálták. A Romániai Makkabi Szövetség közel száz zsidó sportegyesületet foglal magában, amelyek közül Transzilvániára tizenegy esik, ezek közül csak kilenc működése mondható megfelelőnek. A regáti zsidó sportegyesületek torna és atlétikában fejtenek ki intenzív sporttevékenységet. A versenysportágakban eredményeik jelentéktelenek. Ezzel szemben hadsara (chalucképző) telepek évek óta a zsidó építőmunka szolgálatában állnak. Transzilvániában a helyzet a regátiaképpen az elmaradott. Versenysportágakban eredményes és gazdag multra tekint vissza Transzilván zsidó sportja, a pozitív zsidó nevelés szempontjából viszont annál kevesebbet mutathat fel. Az utóbbi két év alatt azonban hatalmas lépésekkel halad eredeti célja felé. Transzilván zsidó sportja és ma a legjobb utat van ahhoz, hogy elfoglalja méltó helyét zsidó jövő építői között.

Negyven

Közel negyven év alatt a Makkabi Világszövetség hatalmas szervezetté nőtte ki magát. Tagjainak száma meghaladja a háromszázat, az egyesületek száma háromszáz körül mozog. Sajnos nincs még pontos statisztika a zsidó sport számszerű helyzetéről, azonban mit sem von le abból a nagy értékből, amely a Makkabi Világszövetség képvisel és amely Max Nordau Muskeljudentum-álmának megvalósítását jelenti.

Weisz Ign

Hölgyek figyelmébe!

Külföldi tanulmányutamról hazakerkeztem. A legújabb párizsi — eredeti modell — rajzokkal és egyéb külföldi különlegességekkel állók rendelkezésre.

Vértesszalón

Telefon 11-59. Reg. Ferdinand 53. I. emelet 4.

Megjelent

A második bővebb tartalommal, Manelusen melléklettel

„BNÉ ASER”

„בני אשר”

Zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve Sulchan Aruch kivonata magyar fordításban minden zsidó házában nélkülözhetetlen. 30 lej bélyeg beküldése ellenében portómentesen kapható Rosenzweig Anton könyvkereskedésben CLUJ. Tekintélyes ortodox és neolog rabbik elismeréssel nyilatkoznak e könyvről

Az orosz cár, a Emigrációban flotta

Bucuresti, márc Buna Vestire cím oldali napilap jele Mihail Manoilescu bankormányzó, Vremii szemmel zisták mellett ig teni, addig a Bu jobboldali szervez dalmas kormányzó májt jóvendölésné számolnak be ar rendszer Román 1947-ben, vagyis ez a szélsőjobbó az ország korná E tiz esztendő ből kiderül, ter zások mentek Manoillescú vezet nek szeretném lé című cikkében, a „Tompán ha és légiónk ütém ha a tiz év utá rály és az 3 Ro volna. S ez nekem e

Kezdődik a jő kával, amely a mában jelenik 1945-ben Románia francia miniszte méltatta az ors munkát és Rom szervezetét péld szág elé. Franc a muló válságoz savára hallgat vizmus is kímá vagy népei közz alkotja a megé A mai parlari tiv képviselőháza nika — a mezo lamint az ipari pontjából viszon annál kevesebbet mutath fel. Az utóbbi két év alatt azonban hatalmas lépésekkel halad eredeti célja felé. Transzilván zsidó sportja és ma a legjobb utat van ahhoz, hogy elfoglalja méltó helyét zsidó jövő építői között.

Negyven volt! Amióta a parasztnaknak kai intrikákról, belsőségekről beszélnek és a jairól. Ezek lelkiességével, a badon távozzanak országban kevés sítani számukra amelyekben az lopott, svájci két költik.”

Hadd lássuk változásokról: „Jó híreket dök és iparos a vizsgálatra Eszakmoldovák tak le. A zsidó az idelepitett niaiak azonnal zonyították, h mely valóság. szafizették a lyeket a korp számukra.” Egy másik 1947-ben Rom hogy az új F tette fel új f országot irány szervek közpo kereskedelmi nek nem mind zsidók, akik

Mi lesz Romániában tíz év múlva a jobboldal győzelme után?

Az orosz cár, a francia király, az amerikai császár a bucuresti olimpiáson. Emigrációban a demokráta román politikusok. A zsidókra nemzetközi flotta ügyel Madagaskárbán. Románia—Anglia 6:0 (3:0)

Bucuresti, március 26. (Az Uj Kelet tud.) Buna Vestire címmel egy hónap óta új jobboldali napilap jelenik meg, amely mögött Mihail Manoilescu volt iparügyi miniszter, bankkormányzó, stb. áll. Míg a Porunca Vremii szemmel láthatólag inkább a curzisták mellett igyekszik hangulatot teremteni, addig a Buna Vestire a másik szélső-jobboldali szervezet közeli győzelme és diadalmos kormányzását hirdeti. A lap mai számát jövődőlésnek szenteli: cikkek, riportok számolnak be arról, milyen lesz az élet, a rendszer Romániában tíz esztendő múlva, 1947-ben, vagyis tíz esztendővel azután, hogy ez a szélsőjobboldali szervezet vette kezébe az ország kormányzását.

Ez tíz esztendő alatt, mint az alábbi sorokból kiderül, természetesen lényeges változások mentek végbe az országban. Mihail Manoilescu vezeti be a jövő-látást „Milyen szeretném látni Romániát tíz év múlva” című cikkében, a következőket írva:

„Tompán hangzik már a mi csapataink és légiónk ütemes menetelése. Szeretném, ha a tíz év utáni Románia II. Károly király és az ő Romániájuk (tehát a légiónké) volna.

S ez nekem elegendő.”

Tíz év múlva...

Kezdődik a jövőmondás egy heti krónikával, amely a lap 1947-ik évi husvét-i számában jelenik meg. Ebből kiderül, hogy 1945-ben Romániában világkiállítás volt. A francia miniszterelnök dicséret szavakban méltatta az országban végzett konstruktív munkát és Románia politikai és alkotmányos szervezetét példaképpen állította Franciaország elé. Franciaország is tulesett már azon a muló vásáron, midőn a bolsevik Moszkva szavára hallgatott meg. Időközben a bolsevizmus is kimúlt Oroszországban. Európa nagy népei között a nacionalizmus szelleme alkotja a megértés és testvériség hidját.

A mai parlament helyét elfoglaló korporatív képviselőházban — folytatja a heti krónika — a mezőgazdasági cén képviselői, valamint az ipari és munkásokéi képviselői között zajlottak le igen komoly viták. A mezőgazdaság és ipar közötti konfliktusban a szenátus döntőbíráskodik. Milyen messze vannak már az idők, midőn a kamara és szenátus a politikus törzsek közötti mélyebb szociális értelem nélküli harcok színhelye volt! Amióta a pártokat megszüntették és a parasztnak és munkásoknak nem politikai intrikákról, hanem mesterségbeli kötelességeikről beszélnek, Romániában egészen más irányban haladnak a dolgok.

„Az elmúlt héten ismét szó volt azokról a politikusokról, akik külföldre mentek és ott agítálnak az új rendszer uralomra kerülése óta — olvassuk tovább a Buna Vestire 1947-ről írt krónikájában. Egy ország, amely annyit dolgozik, mint a mai Románia, jogot formálhat arra, hogy időnként szórakozzék is. És hogyan szórakozhatna jobban, mint a politikusok elkeseredett manifesztumait olvasva, amelyben a romániai „nyomorról” beszélnek és az új rendszer „rothadt alapjairól.” Ezek visszaélnék a rendszer nagylelkűségével, amely megengedte, hogy szabadon távozzanak, holott joga lett volna az országban kevéssé kényelmes otthoni biztosítani számukra, mint a paloták és villák, amelyekben az egykor a román államtól ellopott, svájci bankokban elhelyezett pénzeket költik.”

„Jó hírek Maramuresből”

Hadd lássuk, mit ír a krónika a gazdasági változásokról:

„Jó híreket hozott számunkra a kereskedők és iparosok szövetségének elnöke arról a vizsgálatról, amelyet Maramuresben, Szakmoldovában és Basarabiában folytattak le. A zsidók tömeges kivándorlása után az idelepett fiatal olteniaiak és macedóniaiak azonnal feltalálták magukat és bebizonyították, hogy kereskedelmi érzékük komoly valóság. Csaknem valamennyien visszafizették a letelepedési kölcsönüket, amelyeket a korporatív bankok folyósítottak számukra.”

Egy másik cikk „Mit látott egy angol 1947-ben Romániában” cím alatt arról ír, hogy az új Románia Erasov közelében építette fel új fővárosát, amely kizárólag az országot irányító adminisztratív és politikai szervek központja, amelyet távol tartanak a kereskedelmi és ipari élet zajától s amelyek nem mindenki lehet a lakója, főleg nem zsidók, akik Bucurestit megtöltötték annak-

idején és az undorító Tel-Avivhoz tették hasonlatossá. Különböző további cikkek számolnak be az új Románia gazdasági megszervezéséről, a munkásság korporációjáról, stb. Végül egy tudósítás, amely az 1947-es bucuresti olimpiász megnyitójáról számol be.

Császárok az olimpiáson

„Minden zölddel, a győztes rendszer színevel van díszítve az új stadionban, — írja az 1947-es olimpiászról szóló cikk — amelyet kétszáz ezer néző tölt be. Az ünnepélyes megnyitásra reggel kilenc órakor érkezik meg az uralkodó, akit az ország „vezére” a patriarchya és több idegen ország uralkodója kísér. Karok százezrei emelkednek üdvözlésre. Az uralkodó jobbján az orosz cár foglal helyet, aki röviddel azelőtt tért vissza hazájába, balján a francia király. Spanyolország, Kína, Japán, Amerika ugyancsak koronás főket küldtek el. Következik a nemzetek versenyzőinek felvonulása. A német atléták barna ingekben, fekete kampószerkezettel vonulnak fel, élükön a német császár fia. Egyébként az összes nemzetek versenyzői kampószerkezettel viselnek. Az észak-amerikaiak ugyancsak császáruknak hódolnak, aki alig egy éve foglalta el trónját. A spanyolok, akik elsőnek szabadították fel magukat a bolsevik hidra alól, egy Bourbon leszármazottal élükön menetelnek. Mellette az ország vezérének unokája, a fiatal Franco halad. Az oroszok lenyűgöző benyomást keltenek. Arcukon a Juda sarkantyúja alól való késői, de végső kiszabadulás örö-

Viszonylagos nyugalom van Palesztinában, de az arab izgatások tovább folynak

Nyolcszáz turista érkezett Palesztinába

Jeruzsálem, március 26. Sir Arthur Wauchoppe főkörmányzó március 22-én háromnapos ellenőrző utra indult, amelyet Galileában tölt el. A főkörmányzó azokat a vidékeket látogatja meg, ahol a múlt heti véres események zajlottak le. Ennek kapcsán Wauchoppe az összes dél és északgalileai zsidó kolóniákat végig látogatta.

A szafedi feszült helyzetet Wauchoppe szintén a helyszínen vizsgálta meg. A főkörmányzó érkezésekor az összes zsidó üzletek zárva voltak, ami mély hatást gyakorolt rá. Kijelentette Wauchoppe, hogy a legközelebb időn belül intézkedéseket tesz, hogy a szafedi helyzetben enyhülés következzen be.

Uj terrorcselekmények

Akkó közelében a katonai őrző és egy felfegyverzett druz banda között harc folyt le, melynek során egy druz megsebesült, kettőt letartóztattak. A többiek elmenekültek.

Kfar Jecheskiel éjjeli óra két arabot pillantott meg, akik a mezőn a gabonát akarták pusztítani. Az arabok az őre lőttek és meg is sebeztek. Ez azonban vérző sebbel is őrizte vette az arabokat, akiket elfogott. Az egyiknek sikerült megmenekülnie, a másikat átadta a rendőrségnek.

A Falesztin jelentése szerint Blackborn kerületi körmányzó öt tibériási agitátort közigazgatási uton kiutasított az országból. Jeruzsálemben a rendőrség harminc haurant arabot tartóztatott le, akiket deportáltak.

Álhírekkel operálnak az arabok

Ezra Lindenfeld zsidó segédrendőrt fegyelmi uton felfüggesztették állásából, mert magukat sportembereket nevező arabokra lött a Wolf Hawaribban. Jeruzsálemben egy bicikliző zsidó fiura lőttek. A bicikli megsérült.

Az arab agitátorok rendszeresen álhíreket terjesztenek a zsidók által arabok ellen intézett támadásokról. Nagyon gyakran rendőrségi jelentésekre is támaszkodnak rémhír terjesztéseikben. Így a tulkaremi rendőrség jelenti, hogy egy zsidó autóból arabokra lőttek és egyet megsebesítettek. A rendőrség azonnal kiszállt az országutra,

me. Az ő zászlójukon a legnagyobb kampószerkeszt.

A Madagaskárbán izolált zsidók

Csak három ország maradt távol az olimpiáztól: Papuázia és Káfria, amelyeknek elintézetlen ügyeik vannak néhány konzervatív kommunistával, valamint Madagaskár, amelyet öt évvel ezelőtt a zsidóknak engedték át, hogy hazát alakítsanak. Ezt az országot erőteljes nemzetközi flotta blokádrozza, nehogy a vásári szellem elterjedjen a világon.”

Nem volna teljes e jövőmondás reprodukálása, ha nem írjuk meg, hogy az olimpiász első futball-mérkőzésén Románia 6:0 (3:0) arányban győzte le Angliát...

Íme, ezeket jövődől a Buna Vestire 1947-re.

Palesztina kérdések az alsóházban

London, március 26. Procter őrnagy felvetette az alsóházban a Palesztinában legutóbb történt rablótámadások kérdését. A képviselő választ kért arra, hogyan lehetséges, hogy egész nyájakat rabolhatnak el. A gyarmatiügyi miniszter írásban válaszolt és kijelentette, hogy komoly figyelmet szentel a jelentéseknek, de nincs értesülés arról, hogy ezek a rablók, transzjordániaiak vagy szíriaiak lennének, ahogyan azt a képviselő állította. A Micpa kolónián történt nyáj-rablásról részletes jelentést kér. Végül hangsúlyozza a miniszter válasza, hogy 17-iki, alsóházi kijelentései szerint, mindent megtett, hogy Palesztinában a rend helyreálljon.

Predealban havazott

Csökkenő légnyomás, azután emelkedés az ország keleti részeiben, váltakozó felhőzet, derülő irányzat az ország nyugati részeiben, enyhe szél észak és északnyugat felől, a hegyvidéken enyhe fagy, csökkenő hőmérséklet. Csapadék eső formájában délkeleten és a tenger partvidékén, havaseső és hó az ország északi részeiben a hegyekben. Ma délután a fővárosban 13 fokot mértek.

Predealon ma reggel 6 órakor havazni kezdett, a hőmérséklet hirtelen csökkent. A hőmérséklet több centi magas és állandóan növekszik.

Hogyan hajtják végre a rendfenntartó intézkedéseket

Bucuresti, március 26. A Lupta foglalkozva a belügyminisztérium három körrendeletével, ezeket írja: A körrendeleteket megkapták az összes megyefőnökök, rendőrfelügyelők és csendőrszervezők. Tegnap és ma mindezek az alantás közegek érintkezésbe léptek egymással, hogy az intézkedések végrehajtásának egységét biztosítsák. Egyébként a prefektusok, csendőrszervezők és a rendőrfelügyelők kötelesek állandó kapcsolatot fenntartani a rendfenntartó intézkedések alkalmazása végett. A vidéki hatóságok ezuttal világos utasításokat kaptak, amelyek előírják, hogyan viselkedjenek a felmerülő esetekben, de különösen azt közölték velük, hogy a kormány nem tűr el semmilyen gyengésséget a hatóságok részéről és azok tekintélyét nem szabad csorbát ejteni. Tudni véljük — írja a lap —, hogy a kormány által hozott intézkedésekért az összes végrehajtó közegek felelősek és a legkisebb gyengésséget elmozdítottatnak. A változásokat azonnal megejtik szükség esetén.

Megszigorítják a kényszeregyezségi feltételeket. A jelenlegi kényszeregyezségi törvény lehetőséget ad a kényszeregyezségi alatt álló adós cének arra, hogy az esedékes kvótáztatásukra türelmi időt kérjen. Az új kényszeregyezségi törvényjavaslat úgy intézkedik, hogy az adós cég csak egy alkalommal és legfeljebb három havi időre kérhet ilyen türelmi haladékot. Ez az új rendszabály vonatkozik fog a jelenlegi kényszeregyezségi törvény alapján megkért, vagy omologált kényszeregyezségekre is, azonban a már eddig engedélyezett türelmi haladékokat respektálni fogják.

SPORT

A mai FC Rapid-Venus
mérkőzés eldöntheti a
bajnokság kérdését

Vasárnap Clujon Victoria-Crisana. Az Universitatea Aradon játszik az AMEFA-val

Cluj, március 26. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság eheti fordulójának programján szereplő Venus-FC Rapid mérkőzést úgy volt, hogy vasárnap a Juventus-Ripensia mérkőzéssel együtt játszik. Ez a terv azonban nem sikerült, így a Venus-FC Rapid találkozót ma, szombaton lesz.

A mérkőzésről tudni kell, hogy az a Nemzeti Bajnokság derbyjének számít. Ugyanis mind az FC Rapid, mind a Venus ugyszólván a mezőny két legjobbjára, a bajnoki táblázaton a Venus első, mögötte második az FC Rapid. Tekintettel a két együttes játékerejére, majdnem biztosra vehető, hogy amelyik csapat nyeri a derbyt, esélyese lett a bajnoki címnek is. Ami az esélyeket illeti, tekintettel arra, hogy a Venus csatársora gyengébb, alighanem az FC Rapid győz. A mérkőzést Milivoi timisoarai bíró vezeti.

Clujon vasárnap a Victoria-Crisana mérkőzés kerül eldöntésre. Bár a Crisana legutóbb jó formáról tett tanúbizonyságot, amikor legyőzte az aradi munkások labdarúgó-legénységét, nem valószínű, hogy ezt a bravurt Clujon megismételni tudja. A Victoria győzeime biztosra vehető.

Aradon az AMEFA a Universitatea látja vendégül. Igen jó játékok kellene az Universitatea nyújtson ahhoz, hogy az AMEFA-val szemben remélhessen. Favorit a hazai együttes.

Timisoaran a Chinezul-CAO mérkőzés kerül eldöntésre. A mérkőzés nagy küzdelmet ígér. Bár a CAO nagy feladat előtt áll, a képességeket alapul véve, a Chinezul nem nyerhet.

Bucurestiben Ripensia-Juventus. A derbyt kívül a hét legérdekesebb mérkőzése. A papirforma szerint a Ripensia favorit. A Juventus idei kitűnő szereplésére, valamint a bajnokságot visszaesésére való tekintettel azonban nem kell különösebb fantázia a Ripensia esetleges kellemetlen meglepetésére gondolni...

A román nyelv ismeretének hiánya miatt a központi bíróbizottság törölte tagjai sorából a következő játékezőket: Arad: Oraveanu, Horváth József, Matutz Eudre, Auer József, Geneasi Albert, Magori Sándor, Morozs Péter, Pálincsk Kálmán, Ujj Lajos, Varga Károly, Vecserny István. Cluj: Czinczár Imre, Goldstein Izidor, Bagyula Sándor, Veres Imre. Oradea: Kovács László, Fekete Lajos, Klein Ferenc, Fuchs Emil. Sighisoara: Schneider Konrád, Danner Albert.

Blum, a Ferencváros volt edzője iránt érdeklődik az oradeai CAO. Nincs kizárva, hogy az oradeai futballcsapat edzőseit már a közeli napokban a szezon végéig Blum Zoltán veszi át.

Románia ideai asztalitenisbajnokságát Cernautiban a Makkabi rendezi április 10 és 11-én.

Eisenbeiser a Juventusban? Bucurestiből jelentik: A Juventus vezetősége egyik ülésén so szó esett Eisenbeisernek, a Venus felfüggesztés alatt levő középfedezőjére szerződéséről, a Juventus csapata részére. Annál is inkább, mert a Venus kijelentette, hogy nem kér pénzt a játékosért. Mint utóbb kiderült azonban, a Venus nem kér pénzt, de a játékostól 120.000 lej lelépésre tart igényt más egyesületbe való lépése előtt, amely összeggel Eisenbeiser állítolag „tartozik” a Venusnak. A válságdíj dacára a Juventus erőfeszítéseket tesz a zsidó labdarúgó megszerzésére.

APRILIS 4-ÉN LESZ BUDAPESTEN A KÖZÉP-EURÓPA KUPA KONFERENCIA. Bécsből jelentik: A Közép-Európa Kupa konferencia, amelyen az idei küzdelem kérdésében véglegesen döntenek és amelyen el fogják határozni Románia és Jugoszlávia bevonását is, április 4-én lesz Budapesten.

Az angol Manchester City május hónapban Budapesten játszik. Ezen mérkőzéssel kapcsolatban az angol együttes Bucurestiben is szeretne egy mérkőzést játszani. Ilyenértelmi ajánlatot tett Romániának Fodor dr., a magyar szövetség főtáskára, aki a mérkőzésért háromszáz ezer lejt kér.

Igen gazdag az áprilisi nemzetközi futballprogram. Párizsból jelentik: Az áprilisi havi nemzetközi futballprogram a következő: Április 4-én Belgium-Hollandia Antwerpenben, Svájc-Magyarország Baselben, Franciaország-Olaszország Párizsban. Április 13-án: Csehszlovákia-Románia Bucurestiben, Belgium-Svájc Brüsszelben. Április 25-én: Németország-Belgium Hannoverben és Olaszország-Magyarország Torinóban.

Minden kávéhoz
Kaffreiner és Franck szükséges

SZÍNHÁZ-FILM

Ma este: Hulló falevél

Az utolsó főpróbákon már teljes pompájában bontakozott ki Zerkovitz Béla új, grandiózus revüoperettjének, a Hulló falevélnek minden szépsége, monumentalitása, grandiózitása. Magától az illusztris szerzőtől kezdve, rendezőn, színészek, díszlettervezőn, szabón, festőn egészen a legutolsó díszítőig, mindenki remekel a Hulló falevél előadásain. Precíz, összevágó, gondosan elő-

készített előadásban lesz részük azoknak, akik a Hulló falevél megnezik.

Egyelőre hat egymástáni előadásra tűzte ki az igazgatóság a Hulló falevél, de minden remény meg van arra, hogy Zerkovitz Bélának e kitűnő új revüje sok időre mentesítette az igazgatóságot a műsorcsinálás gondjai alól.

Husvétii előadások

A két husvétii ünnepen, vasárnap és hétfőn hat előadás lesz színházunkban. Vasárnap délután 3 órakor a szezonban eddig legnagyobb sikert aratót Csárdás kerül színre olcsó helyárakkal. Délután 6 órakor a nagy revü-siker, a Meseáruház van műsoron. Hétfőn, husvét másodnapján délután 3

órákor Békeffy István és Stella Adorján óriási sikert vígjátékának a Jöjjön elsejének lesz az első olcsó helyárak előadása. Hétfőn délután 6 órakor pedig a Hulló falevélnek lesz a harmadik előadása. Hétfőn este ismét a Meseáruház kerül színre.

RENDEZ-VOUS

Kölniviz, puder, arc- és szájfesték

Lerakat: Parfümeria INTERNAȚIONALĂ
Bucuresti, Str. Câmpineanu 17.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szombat 9: Hulló falevél. (Zerkovitz Béla több mint százszor adott legújabb nagyoperettje. Andai Ernő, Szilágyi László és Kellér Dezső szövegére. Teljesen új, fényes díszletekkel és kosztümökkel. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Stefanidesz Ily, Miklóssy Margit, Sántha Ilona, Jeffrey János, Fülöp Sándor, Csóka József, Csengeri Aladár, Tebán János, Báza Éva és a tánckar legújabb táncatrakkcióival. Premiér bérlet 26. szám.)

Vasárnap d. u. 3: Csárdás. (Olcsó helyárakkal.)
d. u. 6: Meseáruház. (Tizenegedszer.)
este 9: Hulló falevél.

Hétfőn d. u. 3: Jöjjön elsején. (Olcsó helyárakkal.)
d. u. 6: Hulló falevél.

este 9: Meseáruház. (Tizenkettedszer.)
Kedd fél 9: Hulló falevél. (Rendes bérlet.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Vasárnap, március 28: Traviata. (Matiné.)
Hétfő, március 29: Rigoleto.
Szerda, március 31: Carmen. (Niculescu Nico tenoristával.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szombaton: NITCHEVO. A legszebb, leg hatalmasabb filmalkotás, a legművészebb rendezés, a legragyogóbb szereposztás. Harry Baur, Marcelle Chantal és Ivan Mosjoukine világsikere. A husvétii ünnepek legkiemelkedőbb művészi eseménye. Vasárnap délelőtt 11.20-kor matiné 7 és 12 lejért: A veszélyes csucs. Magyar feliratokkal.

IMPOTENCIA!

VILÁGSZABADALOM! IMPOTENCIA már csak a múlt! A CASANOVA készülék (nem gyógyszer) használatával itjuságtól a legelőrehaladottabb korig, még a legsúlyosabb IMPOTENCIÁBAN szenvedő FERFI is, viszszanyeri teljes virilitását. Küldjön 17 lejt bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldön diszkrétén ezen tüneményes készülékek ismertetőjét. Készülékek állandóan raktáron.

(A. Fischer Bucuresti I. Casuța postalá 333.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Csodaműsor román és magyar feliratokkal: Jön a cirkusz. Red Wagan Cowboy-cirkusz regénye után. Charles Farrel, Raquel Torres. II. Mulat a kongresszus. Vigoperett. Dick Powel, Jean Elondel, Adolphe Menjou. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor szenzációs dupla műsor román és magyar feliratokkal. I. A kék Duna. Zenés operett. Fősz.: Brigitte Helm és Joseph Schildkrauth. II. A láthatatlan front. Fősz.: Mirna Loy és George Brent. Helyárak: 10 és 15 lej.

Hétfőn, kedden és szerdán 3 napig! Uj műsor: I. Az orvos. Társadalmi dráma. Fősz.: Clark Gable és Myrna Loy. II. Gyufakirály. Dráma. Fősz.: Lilly Damita és Warren William. Román-magyar feliratok!

A Reuma megtámadja
az ízületeket, izmokat
és a szívet

— Jaj! A reuma összetörte a csontjaimat!
— Egyetlen egy orvosság van az ellen: reggel és este egy CARMOL-os* bedörzsölés.

*) Carmol a legjobb bedörzsölő szer meg-hülések, gripa, reumatikus fájdalmak és láb elien. Ára üvegenként 22 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

APRÓ
HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

שול פסח

Sütemének már péntektől kaphatók Adler-nél. Ugyanott teljes husvétii koszt. Cukrász-ort. kóser. Reg. Ferd. 22. I. em.

200 értékes nyeremény. Április 4-én lesz az oradeai Zsidó Kórház sorsjátéka. Főnyeremények: 1 hálószoba, 1 szalon, 1 konyha-berendezés, szelontakaró, ebédélőkészlet, stb. 1 sorsjegy bélyeggel 26 lej. Vidéki rendelésknél kérünk 7 lej portókötséget. „Agimer” Agentura Cluj, Piața Unirii 3.

180 lejért villanyondólatunk 6 havi garanciával. Speciális hajfestés, víz-vas ondolálás és művészies parókakészítés. H. Lotti, Calea Regele Ferdinand 3. Udvarban.

Cseregyerekeknek adnám első gimnazista fiama Timisoarara ort. izr. helyre szeptembertől. Címre a kiadó továbbít.

Nagy orvosi ismeretséggel rendelkező, kitűnően bevezetett, mindhárom nyelvet beszélő gyógyszer-propagandista, utazói vagy megfelelő állást keres április 15-re. Szíves érdeklődéseket „Brasov” jellegre a kiadó továbbít.

Filmzéshez keresünk felnőttest és gyermeket. Próbafelvételt ingyen készít Foto Meisner, Regele Ferdinand 3.

Központban komfortos 3 szobás kertes lakás kiadó. Cím a kiadóban.

Képekreték, legszebb blondelrámák és bármilyen modern képekretet legolcsóbban készit: „Pax” Cluj, Cal. Victoriei 6.

26 éves ügyes, szorgalmas asszony 150.000 lej butor, keelgye hozománnyal férjhez menne kereskedő vagy iparos emberhez. Leveleket „26 éves” jellegre a kiadó továbbít.

Finomkivitelű, modern hálószobák és kombinált szekrények eladó, műasztalos, Str. Fr. David 3.

Suche deutsch-rumänisch sprechendes Mädchen neben zwei Kindern. Klein, Cluj, Elisabeta 34.

Előkelő, szép, fiatal, özvegy urinó egy-millió lej ésszpenzhozománnyal férjhez menne egy szép külsejű olyan diplomás emberhez, akinek megfelelő vagyona és egzisztenciája van. Bővebet „Mirea” házasságközvetítő iroda Cluj, Strada Marechal Foch 25.

Kiadó májusra két szoba, konyha, fürdő, előszoba, speiz, szép egyszoba, konyha, speiz, Str. Paris 22.

Háromszobás komfortos lakás kertes villában május 1-re kiadó. Str. Geiu 14. Jordán.

Keresek csecsemőgondozónót háromhónapos kisfiúhoz. Cím a kiadóban.

Keresek ort. uricsaládnál teljes ellátást, lehetőleg külön szobával. Ajánlatokat „Május 1-re” jellegre a kiadóba kérek.

Szorgalmas és agilis képviselő fix jövedelemre és magas provizióra tehetnek szert. Ajánlatok „Azonnali inkasszó” jellegre R. Mosse S. A. Timisoara I. Str. Mercy 1. küldendők.

Keresek izr. házvezetőnót, aki kisebb családnál főzést is vállalja. Adelstein Dej.

Kiadó két szoba, konyha, fürdőszoba, mellékhelyiségek május elsejére. Decebal 66. Telefon 26.

Gyártelep központi felvéssel, 580 négyzetméter beépített területtel eladó. Cím: Schul-féle fejkendőgyár Str. Calugărițelor No. 11/a.

Zsidó kórház mellett különbejáratu parkettos uccai nagy szoba kiadó május elsejére. Tudor Vladimirescu 17.

Poloskairtást legbiztosabb gázbehatás módszerrel eszközöl vegyész-mérnök. Utána teljes szagtalanítás. Megkeresések „Specialista” jellegre a kiadóhivatalba.

Ping-pongasztalt keresek megvételre. Cím a kiadóban.

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. typ.
Constructio-
No. 1. Piata Unirii 31. Telefon: 93.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső peszách ünnepek miatt kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

Hadiszolgálatra képezik ki az amerikai kereskedelmi flotta tisztjeit és legénységét. Washingtonból jelentik: A nyár folyamán a kereskedelmi tengerészet 5000 tisztjét és 35 ezer matrózát kiképezik a hadiflotta segédhajóin.

Seba követ elutazott Prágába. Bucurestiből jelentik: Seba volt csehszlovák követ tegnap este Prágába utazott. Az állomáson a kormány nevében Victor Antonescu és Nistor bucsuztatták.

Megkezdtek a katonai és polgári nyugdíjak kifizetését. A pénzügyigazgatóság pénteken kezdte meg a katonai és polgári nyugdíjak kifizetését, melyhez csütörtökön érkezett meg a pénzügyi fedezet. A pénzügyigazgatóság közli, hogy szombaton egész napon, három pénztárnál is fizetik a nyugdíjakat.

Imédia
L'ORÉAL párizsi cég

hajfesték-jé
a legtökéletesebb készítmény.

Kirabolták egy rövidáruüzlet kirakatát. A clujli Tempo rövidáruüzlet kirakatát a pénztárra virradó éjszakán ismeretlen tettesek felfeszítették és kiabolták. A kárt még nem állapították meg. A rendőrség megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

Kilencszázötvenöt diákot zárnak ki a clujli kereskedelmi akadémiáról. Mint a Patria jelenti, a clujli kereskedelmi akadémián befejezték a diákok helyzetének ellenőrzését. Megállapították, hogy az előkészítő tanfolyamon 477, a többi évfolyamokon 480 diák nem tette le a szükséges vizsgákat. Az új felsőiskolai törvény és az erre vonatkozó királyi rendelet értelmében a diákokat ki fogják zárni az akadémiáról. A rektorátus ilyenirányú felterjesztést tett a nemzeti nevelésiügyi minisztériumhoz.

Harminc napra betiltották a Romania Nouat. A katonai és polgári hatóságok ma tudtul adták a Romania Noua Igazgatóságának, hogy a lapot harminc napra betiltották. A rendeletet írásban még nem kézbesítették ki, ennek ellenére a lap pénteken délelőtt már nem jelent meg. A betiltás okát még szintén nem közölték a hatóságok.

Gyógyítható-e az impotencia?

Igen.

Bármilyen legyen az impotenciának oka: féltékenység, a mirigyek rossz működése, vagy előrehaladott kor, egy célszerű kezelés tökéletesen helyrehozhat mindent. De egy ilyen kezelésnek két feltételt kell teljesítenie: ne ártson az egészségnek és vissza kell adnia a férfinak szexuális képességeit, anélkül, hogy fáradtságot okozna.

A Reton-tabletták ebben a tekintetben utólagosak.

Reton egy teljesen új bázis és ismételt kísérletezések alapján lett készítve, amelyek végül eredményhez vezettek.

A Reton hatása felülmúlja az összes várokozásokat: naponta 3 tablettával való kúra visszahozza a férfi számára, aki szexuális depresszióban szenved, a fiatalosság erejét.

Egy Reton-tubus 25 tablettát tartalmaz és kapható gyógyszerárakban és drogériákban. Ára 98 lej.

Vidékre 110 lej előzetes befizetése esetén szállítunk. Vezérképviselet: E. & L. Cioară, Bucuresti III. Str. Speranței No. 37.

Huszfilléres sikkasztásért léthavi fogház. Néhány hónappal ezelőtt Kiss Sándor budapesti lakos levelet küldött Marjas István szentmártonkátai ismerősének, amelyben kérte, hogy keressen számára egy nyolcholdas birtokot megvételre. A levélbe huszfilléres bélyeggel ellátott válaszbortéket tett. Tokár Gyula postás hasonló nevű személynek kézbesítette a levelet, aki meggyőződve arról, hogy a levél nem neki szól, felbontva visszaadta azt a postásnak. Tokár Gyula postás értesült a levél tartalmáról és ő maga tett adásvételi ajánlatot Kiss Sándornak, a huszfilléres bélyeggel ellátott bortéket használva fel a levél elküldésére. A birtokvásárlás létrejött. Marjas István, az igazi címzett ezután feljelentette Tokárt hivatali sikkasztásért és levéltitok megsértéséért. Dr. Várady Sándor törvényszki tanácselnök a szerdán megtartott tárgyaláson Tokár Gyulát hivatali sikkasztás vétsége címén két hónapi fogházra és ötven pengő pénzbüntetésre ítélte, a levéltitok megsértésének vétsége alól azonban fölmentette.

Mint egy vasabroncs a mell körül

Így érzi a légzésnél az érelmeszesedésben szenvedő. A szédülési esetek, fülzúgások, stb. mellett a légzési nehézségek a 40 éven felüli kornál már az érelmeszesedés jelenlétét is jelentik.

Az egyetlen gyógyszer, amely ezen betegség összes tünetére erősen hatással van a Dr. Mladejowsky-féle Sklerolsyrup. Sklerolsyrup oldja a vérerekben a mészsavakat.

Ilyen módon a vérkeringés újra normális lesz, a szív nyugodtan tovább dolgozhat és sorjában eltűnnek az érelmeszesedés minden tünetei.

Diabetikusok Sklerolsyrup „D”-t vesznek, mely cukor nélkül készült. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Ügvédi hír. Dr. Fränkel Miksa ügyvéd irodáját Cluj, Calea Marechal Foch 36 alatt megnyitotta.

Felújítják építik a bucaresti vasutvonal keresztdőzséknél. Bucurestiből jelentik: Tekintettel arra a borzalmas szerencsétlenségre, ami tegnap történt, a CFR elhatározta, hogy az összes bucaresti vasutvonal keresztdőzséknél kocsi és gyalogközlekedésre alkalmas felújító hidakat építtet.

Felhívás a Haggibbor uszókaszakosztályának tagjaihoz. A Haggibbor uszókaszakosztálya ezúton hívja fel tagjait, hogy vasárnap délelőtt tíz órakor jelenjenek meg a Davila-színház előtt, hogy onnan testileg menjenek ki a Haggibbor sporttelepre.

Zuckermann-Zakar Dezső hangversenye a bucaresti unió Clubban. Bucurestiből írják: Az Unióban előkelő hallgatóság jelenlétében zajlott le az oradai származású Z. Zakar Dezső tenorista legújabb koncertje. A fiatal művész műsorának első részében két Schubert-dalton kívül Rossini és Donizetti áriáival aratot megérdemelt és értékes sikert. A főhangsúly mégis a műsor második részén volt, amelynek minden egyes darabja klasszikus felépítésű és zenetörténeti érteknél fogva egyformán nem mindennapi teljesítmény annak az énekesnek a számára, aki nem kifejezetten áriákra rendezkedik be. Z. Zakar Dezső azonban iskolázottságánál, hangterjedelménél és muzikáltságánál fogva par excellence operaénekes.

Puccini „Nyugat leánya” nagy ária, Bizet „Gyöngyhalász” áriája, Meyerbeer „Ördög Róbert” áriája és Cavadarosi levele hatalmas visszhangra találtak a hálás közönség soraiban. Z. Zakar Dezső ezzel az újabb bizonyítást szolgáltatta világhírű énekesi képességeinek, hangja legkisebb és legenyhébb lejtésétől, egészen a drámai akcentusokig a legfinomabb opera tenort jelent. Másfélórás műsorát Tátrai Kornélia, az ismert bucaresti énekmesternő kísérte zongorán. A művész érdeme azonban nem egyedül a simulékony kíséret. Z. Zakar sikerének orozslánrészt, legújabb fejlődését, hangja sok új arnyalatát és kezelési módját az aradi Tátrai Kornélia nagyvárosi pedagógusának köszönheti. A közönség mindkét művészt meleg szeretettel fogadta és szünni nem akaró tapással több ráadást követelt.

Ha Bucurestibe jön Szálljon meg a GRAND HOTEL „LAFAYETTE”-ben

Nyugateurópai kényelemmel berendezett szállodánk a főváros szívében fekszik. Disztingvált, tiszta, csendes. Elsőrangú iskolázott személyzet.

Ultramodern szobák a lehető legalacsonyabb árakkal. BUCURESTI, I. Calea Victoriei 11. Telefon: 3-34-10.

A tóra és az élet. Peszách másodnapján, folyó hó 23-án, vasárnap délután 4 órai kezdettel a Sász Chevra imaházban a híres viznizi jesiva helybeli kiváló tanítványai előadást tartanak „A tóra és az élet” címen. S. Müller megnyitó szavai után Ernster Abraham és Szimche referátumai következnek, majd Friedmann S. által elhangzik a záróbeszéd.

Robbanás a japán haditengerészet repülőterén. Tokióból jelentik: A haditengerészet tateyamai repülőterén robbanás történt. Tizennégy katona megsebesült, hat súlyosan.

Egy amerikai utasszállító repülőgép borzalmas katasztrófája. Newyorkból jelentik: Egy repülőgép, amely Newyork és Los Angeles között bonyolult le utasforgalmat, géphiba miatt Pittsburg közelében lezuhant. A gép az Alleghani hegységekben egy kis völgybe zuhant. A gépben ülő 13 személy szörnyethalt. Különös, hogy a gép nem gyulladt ki.

Ujabb földrengés volt Dél-Kaliforniában. Losangelesből jelentik: Tegnap délután 16.49 órakor a városban és környékén, továbbá egész Dél-Kaliforniában erős földrengéseket éreztek. Sem anyagi kár, sem emberáldozatok nincsenek.

Lehangolt, étvágytalan emberek igyanak reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja az emésztőcsatornát a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvosok ajánlják.

Nyolevan éves korában meghalt Lupu Antonescu. Bucurestiből jelentik: Tegnap meghalt 80 éves korában Lupu Antonescu, Spiru Haret volt munkatársa, a közoktatásiügyi minisztérium felügyelője, több tankönyv szerzője.

Svájci Mintavásár Bazelben

1937. április 3-13-ig

Utazási kedvezmények a román és külföldi vasutakon. Információkkal szolgálnak az ország összes utazási irodái, valamint Románia tiszteletbeli képviselője:

Controlul Comercialului S. A.

Birou de Informații Comerciale, Bucuresti, Str. Golței 13. (fosta Sfântilor.)

Tűzkatasztrófa a szarajevói erdősekben. Belgrádból jelentik: A Szarajevótól északra fekvő erdősekben hatalmas tűz keletkezett, amely huszonnégy órája pusztít. A tűzoltóknak eddig még nem sikerült a tűz terjedését meggátolni. A tűzveszély több halálos áldozata is van. Egy öttagú parasztszaladót éjjel álmában letek meg a rohamosan tovaaharapódzó lángok. A család valamennyi tagja a lángokban pusztult el.

Uj román képes hetilap. Néhány héttel ezelőtt új képes hetilap indult meg Bucurestiben. Már a lap első száma is kellemes feltűnést kelt. Külső formájában az előkelő külföldi magazinok eleganciáját viseli magán, tartalmában pedig mitsem találunk a hasonló kiadványok szentációját hajtóló és olcsó esz-közökkel feltűnni akaró metódusából. Nyugodt, előkelő és finom ez a folyóirat, mely „Buletinul săptămăni” címen már ötödik számát is kiadta. Egyetlen romániai lap sem jelenik meg ilyen kitűnő tipografiával és cikkeinek érdekessége, de főleg haladó szellemű egyedülállóvá teszi a hasonló romániai kiadványok között. Első számában Toscanini tel-avivi hangversenyéről számol be, minden számában részletes tudósítást közöl a világ eseményeiről és mindezt haladó szellemben, minden felekezeti, vagy nemzetiségi probléma kikapcsolásával. Figyelme kiterjed a bel- és külföldi problémákra, az összes művészi kérdésekre, divatra, gazdaságra, tudományos életre, egészségügyre, stb. Rendkívül magas színvonalú rovat, pontos külpolitikai beszámoló, sporttudósítás és kitűnő bridge rovata a lapot annyira általános érdekűvé teszi, hogy ebben valóban minden ember megtalálhatja a maga olvasnivalóját. A folyóirat hiányt pótol: nyugati szellemű és formájú képes folyóirattal ismerteti meg az ország közönségét.

Női divat-ujdonságok

JOLIE-nál
MEMORANDULUI 4

A secueni jesiva nehézségei. A secueni jesiva egyik tanítványa közli velünk, hogy a kétszáz tanítvánnyal működő nagymultu jesiva nehézségeket küzd. A község rabbija nagy erőfeszítéseket tesz, hogy tanítványait el tudja látni. A tanítványok mozgalmat akarnak indítani, felkérve a vallásos zsidóságot, hogy támogassák a jesivát a nehézségeinek áthidalásában.

Tavaszi és nyári szövetkülönlegességeim megérkeztek.

Silberger I. üzlet
Str. Memorandului 10.

Véres tűzharó a galileai Meshában rendőrök és banditák között. Jeruzsálemből jelentik: Egy rendőrpátról felfegyverzett rablóbandával találkozott össze a galileai Meshában. Összeütközés keletkezett, aminek során egy banditát a rendőrök lelőttek és egy rendőr megsebesült.

Szünidőre ment a francia parlament. Párizsból jelentik: A francia parlament április 27-ig szünidőt vett ki magának.

Rigoletto új női főszereplővel. Hétfő este a helybeli Operaházban új Gilda mutatkozott be a közönségnek. Elena Dumitriu asszony fogja énekelni azt a szerepet, akinek ez lesz első színpadi szereplése. Dumitriu asszonynak a nevezetessége, hogy egyik nyertese volt a nemrég lezajlott bécsi nemzetközi énekesversenynek és ezért clujli debüje ritka érdekességgel bír.

Pensió „Favorit”

Bucuresti, Piața Academiei 1. Pal. Soutzo Idegeneknek elegáns, kényelmes otthont nyújt.

Mitől hizunk?

Erre a kérdésre nem nehéz válaszolni. Nehezebb megfelelni arra: Mitől leszünk károsak? Fárasztó gyakorlatok, vegyi kísérletezések tehát az egészség veszélyeztetése nélkül károsúságot, fiatalságot és ruganyosságot kölcsönöz egy csésze

Dr. Ernst RICHTER-féle tea

mindennapi rendszeres használata. Természetes keverék 11 fajta válogatott növényből. Doboz ára Lei 100. Extraerősségű Lei 120. Tablettákban is kapható.

UJ KELET Legújabb hírek

Barátsági és megnemtámadási egyezmény jött létre Belgrádban Jugoszlávia és Olaszország között

Sztojadinovic hangoztatja, hogy Jugoszlávia kapcsolatai szövetségeseihez az egyezmény aláírása után sem változik meg

Belgrád, március 26. Az Avala jugoszláv távirati iroda jelentése szerint Jugoszlávia és Olaszország között tegnap kölcsönös megnemtámadási egyezmény jött létre, melynek pontjait Ciano gróf külügyminiszter és Sztojadinovic vitatták meg. Az egyezmény a következőket tartalmazza:

1. A szerződő felek kötelezik magukat közös szárazföldi és tengeri határaik tisztelttartására és abban az esetben, ha egyikük nemprovokált támadás áldozatává esne egy, vagy több hatalom részéről, a másik szerződő fél kötelezi magát arra, hogy tartózkodik minden olyan tevékenységtől, ami a támadónak kedvezne.

2. Nemzetközi komplikációk esetén a szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy megegyeznek a közös érdekeik védelmét hivatott intézkedésekben.

3. A szerződő felek megerősítik azon akaratukat, hogy nem foyamodnak háborúhoz egymásiránti viszonyukból kifolyólag és a közöttük felmerülő ellentétke. és viszályokat békés eszközökkel rendezik el.

4. A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy nem tűrnek el és nem batorítanak semmilyen formában valamely tevékenységet, ami a másik fél területi egysége, vagy létező uralkodóformája ellen irányulna.

5. A felek megegyeznek abban, hogy fejleszteni fogják jelenlegi kereskedelmi csereforgalmukat és tanulmányozás alá veszik a fokozottabb gazdasági együttműködés lehetőségeit. E célból minél hamarabb külön egyezményt fognak kötni.

6. A szerződő felek az a meggyőződésük, hogy az egyezményben foglaltakat nem fogják úgy tekinteni, mintha a két ország közti nemzetközi kötelezettségekkel ellentmondóak lennének, amennyiben azokat nyilvánosságra hozták.

7. Az egyezmény 5 évre köttetik. Ha hat hónappal lejárta előtt nem mondják fel, az egyezmény hallgatlagosan megújítatik.

Az egyezmény a ratifikáló okmányok kiadásának napján lép életbe. Ez Belgrádban fog megtörténni a lehető legrövidebb időn belül.

Disztribúció Ciano tiszteletére

Az egyezmény aláírása után Sztojadinovic disztribúciót tartott Ciano gróf tiszteletére. Sztojadinovic pohárköszöntőjében hangsúlyozta, reméli, hogy azt az elégedettséget, amit Ciano belgrádi jelenléte keltett benne, a béke összes hívei átérzik. A politikai egyezmény nem irányul senki ellen sem, hanem normális szomszédi viszonyt létesít a két ország között. Jugoszlávia külpolitikája hű marad azon elvekhez, amelyekre alapozva van és a barátaival, valamint szövetségeseivel kötött szerződéseivel. Ciano köszönetet mondott a fogadtatásért. Olaszország és Jugoszlávia között — mondotta — természetes feltételei vannak az őszinte együttműködésnek. Az egyezmény nem irányul egyetlen állam ellen sem.

Nyilatkozat a sajtó számára az egyezményről

Belgrád, március 26. (Radior.) Ciano és Sztojadinovic tegnap fogadták a sajtó képviselőit és a külföldi távirati irodák tudósítóit. Először Ciano, majd a jugoszláv miniszterelnök beszélt. Mindketten hangsúlyozták, hogy az általuk aláírt egyezmény békét és biztonságot jelent Olaszország és Jugoszlávia számára, jószomszédi politikát jelent és új időszak kezdetét a két állam viszonyában. Mindketten el vannak tökéltve tartós barátságot ápolni a két ország között. A kötött egyezmények hivatottak elhárítani azt a kölcsönös bizalmhiányt, ami sajnos eddig különbözőképpen megnyilvánult volt.

Egyidejű belgrádi jelentés szerint Ciano gróf közölte, hogy a Ducetól táviratot kapott, amely szerint a deportálásra ítélt 28 jugoszláv politikai foglyot szabadonbocsátotta.

Antonescu is Belgrádba készül

A Capitala jelenti, hogy Antonescu a jövő héten Belgrádba utazik, ahol április 1 és 2-án résztvesz a kisantant tanácsülésén. Az összejövetel rendkívüli konferencia jellegét ölti magára, amely számos fontos kérdéssel fog foglalkozni a folyó ügyeken kívül. E célból Belgrádba utazik Krofta csehszlovák külügyminiszter is, akit néhány nap múlva követ Benes elnök.

Francia és osztrák lapvélemények a jugoszláv-olasz egyezményről

Párizs, március 26. A francia lapok különös fontosságot tulajdonítanak a jugoszláv-olasz egyezménynek. Az Excelsior szerint az egyezményt kötő államok nemzetközi megállapodásai teljes egészében érvényben marad-

nak. Jugoszlávia nem mondja fel a Franciaországgal fennálló egyezményt, sem a kisantanttal szemben fennálló szövetséges viszonyt. Franciaország — írja az Excelsior —, amely már 1924 óta fáradozik azon, hogy Belgrád és Róma között közeledést hozzon létre, csak örülhet ennek a fordulatnak.

A Reichspost, az osztrák kormány főtábornoka írja, hogy a belgrádi tárgyalások rendkívül fontos diplomáciai lépést jelentenek, bár nem javítanak az európai egyensúlyon.

Belgrád, március 26. Ciano gróf olasz külügyminiszter ma Oplenacba utazik, hogy Sándor jugoszláv király sírját meglátogassa. Délben egy órákor Sztojadinovic által adott dezsónán vesz részt. Ciano holnap tér vissza Olaszországba.

Az év végéig haladékokat kapnak a vizsgáikkal adós diákok

Külön rendőrminisztériumot állítanak fel, amelynek élére Marinescu tábornok kerül

Bucuresti, március 26. Dél előtt tíz óra körül a közoktatásügyi minisztérium összehívta a rektorok egyetemközi tanácsulását, Anghelulescu dr. közoktatásügyi miniszter elnökele alatt. Napirenden az egyetemek újból való megnyitása szerepelt. A tanács úgy határozott, hogy miután a főiskolák bezárását a kormány határozta el, ugyan-

csak a kormány döntson az újból való megnyitás időpontja fölött, amikor azt opportunusnak fogja tartani. Időközben az egyetemek megteszik a szükséges intézkedéseket az irányban, hogy a diákokhoz és menzák megkezdjék működésüket.

Ami a diákok exmatriculálását illeti, elhatározták, hogy az egyetemközi tanács bizottságot delegál ennek kereszttüvel-

re. Valószínűleg csak azon diákok exmatriculálását fogják elhatározni, akik az év végéig nem teszik le az előírt vizsgát.

A Lupta jelentése szerint Gabriel Marinescu tábornoknak belügyi alminiszterré való kinevezése az első lépést jelenti a rendőrminisztérium létesítése felé. Jól értesült körök szerint ez a minisztérium még a jelenlegi kormány alatt létrejön. Rendelvény útján a rendőrséget, csendőrséget és szigürancát egyetlen minisztérium alá rendelik, amelynek tisztán technikai jellege lesz és amely így mentesítve lesz bármely politikai jellegtől. A minisztérium élére Gabriel Marinescut nevezik ki, akinek utasításai alá vannak már ma is rendezve a rendfenntartó hatóságok.

Harry Baur
Marcelle Chantal
Ivan Mosjoukine "NITCHEVO"

sztárjai. A ROYAL slágermozgó husvéti műsora. Vasárnap délelőtt 11.20-kor matiné 7 és 12 lejért: A veszélyes csucs. Magyar feliratokkal.

Következő műsor: KOLDUSDIÁK. RÖKK MARIKÁ-val.

A valenciai kormány jegyzékben jelentette be a benemavatkozási bizottságnak, hogy nem tűri hajóinak ellenőrzését

A kormány leantartja magának a jogot a fegyvervásárlásokra. Véres zavargást rendeztek Tangerben olasz matrózok

Valencia, március 27. (Radior.) A kormány közölte a március 22-án általa megfogalmazott jegyzék szövegét, hogy azt közöljék a benemavatkozási bizottsággal. A jegyzék hangoztatja, hogy a spanyol kormány, mint szuverén állam kötelessége fenntartja magának a jogot, hogy onnan, ahol és ahogyan tud, vásároljon magának fegyvereket. A kormány szigorúan el van tökéltve, hogy bármilyen következményekkel is járjon, nem tűri el semmilyen ellenőrzést hajói felett, amelyek a spanyol köztársaság zászlaját viselik. Tiltakozik az ellen, hogy a kormány partvidékének ellenőrzését olyan országok hajóira bízják, amelyek nyiltan

segítik a zendülőket. Főleg olasz hajókról van szó. Tiltakozik a benemavatkozás bizottságban történő huzavona ellen, amely olasz és német csapatok partraszállását tette lehetővé. Március 5-én, tehát 12 nappal az önkéntesekre vonatkozó egyezmény aláírása után Cádizban olasz csapatokat tettek partra.

Tanger, március 26. (Radior.) Harmina olasz tengerész szeptemberben a Democracia spanyol lap szerkesztőségét és tüntetést rendezett a spanyol táviróhivatal előtt. Több revolverlövés hangzott el, egy olasz tengerész megsebesült. Hatalmas rendőri erőket vezényeltek ki a zavargások lokalizálása

NATHA
HÜLES,
ELLEN
NEURALGINE
JURIST

végét. A városban nagy az izgalom. Az összes üzletek lehúzták redőnyöiket.

Valencia, március 26. (Radior.) Egy gőzös, amely állítólag a Balaeres nevű felkelő hadihajó, több ágyulövést adott le az Ime-rethie nevű francia hajóra, amely Marseille-ből Valencia felé volt utban. A francia hajó nem volt hajlandó eleget tenni a felszólításnak és Palma Majorcaba követni a hadihajót.

Rekord forgalmat ért el az idén a constantjai kikötő

Bucuresti, március 26. Az elmúlt költségvetési évben Constanta kikötőjének forgalma rekordot ért el. Az elmúlt évben a forgalom 6,341.000 tonnára emelkedett, ami egy-millióval több, mint a két évvel ezelőtti forgalom. A kikötőből 6 millió 202 ezer tonna árut szállítottak ki, amelyeknek nagyrésze petróleum, deszka, gabona és állat. A petróleumkivitelt 5 millió 519 ezer tonna, tehát az összeforgalom 89 százaléka.

Ujra autót ütött el a tehervonat

Bucuresti, március 26. (Az Uj Kelet tud.) A Roman-Budesti vonalon Mulfanesti állomás közelében egy utkeresztesződésnél a tehervonat kiránduló autót ütött el. Az autó két utasa: Danila biróhelyettes és Vasiliu megsebesültek. A sofőr könnyebb sérüléseket szenvedett.

Londonban dől el, hogy Amerika nagykövete résztvesz-e a leszerelési konferencia előkészítő munkálataiban

Washington, március 26. Cordell Hull külügyi államtitkár tegnap közölte az angol nagykövettel, hogy Norman Davis utasításokat kapott olyan értelemben, hogy lépjen érintkezésbe a Foreign Office tisztviselőivel és csak azután fognak dönteni afelett, hogy az Egyesült Államok nagykövete részt vesz-e a leszerelési konferencia genfi májusban tartandó ülésének előkészítő munkálataiban. Norman Davis utban van Európa felé és Londonba a genfi cukorkonferencia befejezése után megy.

Mézők! Gyár! Orvos!

Minden német (25% redukció!), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baroa L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

X. Klara

X. Klara egy éves leánya megismerkedett ügyvéddel. A az ismeretség törvények értelmében véghez felelő szerették egymán összejöttek.

A városkában dologról. Végül totta, hogy el. A bíróság minapi föltárgítta az ügy. Ilyen enyhe bükközött a vilkatonal kitüntetés, a törvény büntetés.

A körülménység zárt tárgyról sem jelennek ellenére az újsg hosszu Nemcsak hogy vet s lakásuk részleteivel kiegészítette X. amelyeket állapot természetesen másról se.

Ez a durvaság Klara, hogy a Már az „A” totta a lakossággalossága mletok. Attól temetésén súlyzért a hatóság tettek ki. A berlini távirat akadt.

Talsomita

„Az egyre kitalai helyzet rescu kormány kormánygyűjtők, ami a lezalmának uja sa volna.

Oktoberben tendő, amit a lyesebben egy A parlamer

tások csak az lágos megkerban nem láts. Az alkotmányalkodó neve értelmében a amely a legnse a választó A tömegek felől a változ gának felvilá Képviselet lesz több. T utolsó évben betöltse.

A tömegte tehát a közsménye.

Az elmúlt tottak. Ezek go-cuzisták é tek meg a s eredményen mitban dr. E civilizáltabb számára az e zeki pártokk Ezt muta megnhangulat nok számára

A nemzeti fenségek és megbízott díg a tömeg elvitatia, hog nek a tömeg A párt k példái: „Tatarescu számításból